یەکگرتوو، 3 ملیار و 925 ملیون دیناران قەرەبوو وەردگریت و هەر کەسێ دەست د سۆتاندنا بارەگایێن وان دا هەی دکێشتە دادگەهێ!

چاڤدێر

کوڤارەکا سیاسی رەوشەنبیری گشتی یە

122

www.cavder.com cavder بها (1000) دینارە کانینا مەزن 2013

د هەلبژارتنێن پارێزگەهێن عیراقێ دا کورد دێ شاشییێن خۆ راستڤەکەن

گۆپالێ سحری یێ مام جەلال!

ئەنجلینا جولی جوانترین ژنا جیهانێ یە

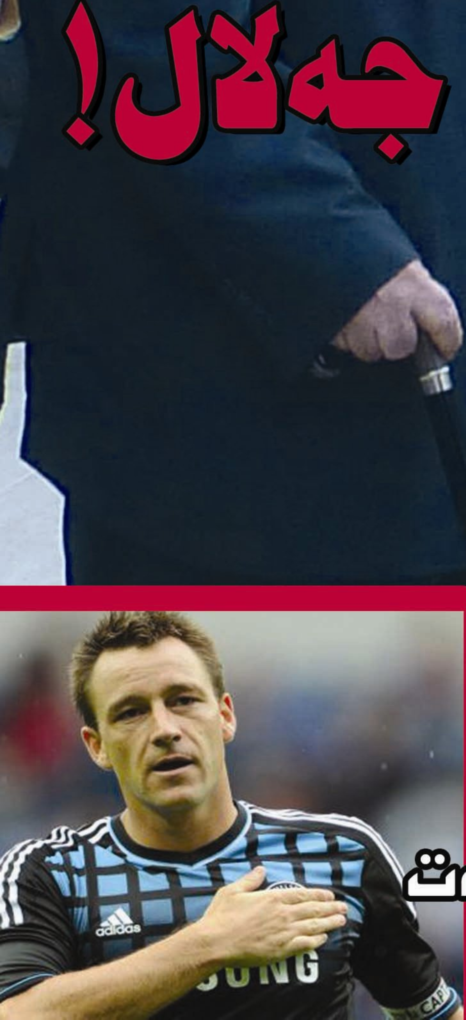

یانا چێلسی ل بەرە گرێبەستا تیری درێژ بکەت

گۆپالێ سحری یێ مام جەلال!

دەنگ و باسێ مرنا سەروك مام جەلال ل چەند کەنالێن راگەهاندنێ ل دەمێ توشبونا وی و ڤەگوهاستنا وی بو نەخوشخانێ ل بەغدا، شلەژانەك ئێخستە ناڤ خەلکی و نە بتنێ دناڤ جەماوەرێ یەکێتی نیشتیمانی دا، بەلکو هەمی کوردا و خەلکێ عیراقێ هەمی بگشتی بڤی دەنگ و باسی نە ئارام بون. هەر چەندە ئەڤ دەنگ و باسە هەر زوی ژلایێ نڤیسینگەها مام جەلال و تیما پزیشکی ڤە ب درەو هاتە دەرئێخستن، لێ دەنگ و باسێ نەخوش کەفتنا مام جەلال ترسا ئالیسەنگ بونا هەڤکێشەیا سیاسی ئینا قادێ و بدروستاهی هەمی لایەنەکی بیر ل گرنگیا پوستێ وی دا کرن، کو کەساتیا مام جەلال د نەهێلانا کێشەیێن عیراقێ یێن نەتەوەیی و مەزهەبی و ژ لایەکێ دیڤە دناڤبەرا هەرێمێ و بەغدا دا، رولەکێ ئێکجار بەرچاڤ هەبو.

مام جەلال ب حوکمێ سەربورێن خەباتا خوە یا سیاسی و مەدەنیانە د رێڤەبرن و سەرکردایەتیێ دا، رولەکێ کاریزما و کاریگەر و بەرچاڤ د هەڤسەنگ راگرتنا کێشەییان دا هەبویە. چ ئەو کێشە، کێشەیێن هەرێما کوردستانێ دگەل حکومەتا مەرکەزی بن یان ژی هەڤسەنگ راگرتنا کێشەیێن ل سەر بنیاتێ نەتەوەیی و مەزهەبی، ئەڤێن بەردەوام ل عیراقێ سەرهلددەن، کو پوستێ مام جەلال وەك سەروکێ کومارا عیراقێ دخازتە وێ چەندێ کو بڤی رولی رابیت و ئەگەر دڤێ ئالیسەنگیێ ژی دا کەسانەك مینا کەساتیا مام جەلال، کاریزما نەبیت و سیاسیەك شارەزا نەبیت نەشێت ڤێ هەڤسەنگیێ بینتە جهـ و هەمی ئالیەکی ژی دبن ئێك چەترە ڤە کوم ڤە بکەت. تا وی راددەی هندەك کەس وی ب بابێ عیراقیان بدەنە ناسکرن! کەساتیەك، هەمی ئالیان برێزگرتن ڤە گوهـ ل پێشنیار و تێبینی و چارەسەریێن وی دگرتن و هزر دکرن، ئەو تاکە کلیلا چارەسەریێن عیراقێ یە.

تێکچوونا بارێ تەندروستیا مام جەلال رەنگڤەدانا خوە ل سەر چەندین ئاستان هەبو، زەینەب خەزرەجی ئەنداما ئیتیلافا نیشتیمانی د دیدارەکا خوە دا دگەل کەنالێ (ئەلرەشید) سەبارەت مام جەلال دبێژیت، ژبلی کو مام جەلال سەروك کومار بو، ئەو بو مە وەکی بابەکی بو. ل سەر ئاستێ جیهانی ژی سەروك کومارێ تورکیا دبێژیت، ئەم د ئاستەکێ گەلەك بلند دا سەحدکەینە تە، وەلاتێ ئیرانێ بلەز تیمەکا نوژداری فرێدکەتە بەغدا و دلگرانیا وەلاتێ خوە بو دیار دکەت، جێگرێ سەروکێ ئەمریکا دبێژیت، مە پێدڤیاتی بتە هەیە و نیشتیمانێ تە پێدڤی بتە هەیە و تو مروڤەکێ ژیری.

ژبەر گەلەك ئەگەران، ڤێ نەخوش کەفتنێ گرنگیا هێزا گوپالی وی یێ سحری، د ئالیسەنگ راگرتنا هەڤکێشەیان دا بیرا هەمیان ل گرنگیا مانا وی لڤی پوستەی ئیناڤە. چ ئەو هەمیێن هە ل سەر گورەپانا سیاسی یا هەرێما کوردستانێ بن یان هەمی پارچەیێن کوردستانێ یان ژی ل عیراقێ وەك سەروك کومار کو عیراقی هەمی ل بن چەترەیا وی ڤە خوە ددیتن یان ژی وەك سەروکەکێ لێهاتی، کو چاڤێ میدیا یا جیهانی ل سەر بو. ل سەر ئاستێ هەرێما کوردستانێ مام جەلالی رولەکێ ئەکتیڤ د هەڤکێشەیێن، چ ناڤخویی چ ژی کێشەیێن هەرێمێ دگەل بەغدا و چ ژی یێن دگەل وەلاتێن دەرڤە دا هەبو و ل هەمیان ژی دزانی دێ چاوان ڤێ هەڤکێشەیێ راگریت و دقازناجا هەرێما کوردستانێ دا زڤرینیت و ئالیسەنگ کەت. ژ بو عیراقەکا شنوی دقوناغا ئاڤاکرنێ ژی دا، وەك سەروك کومار بو وەلاتەکێ جهێ ژ دایکبونا کێشمەکێشەیا تایفی و نەتەوەیی و مەزهەبی و ژ خرابترین وەلاتێن دگەندەلیێ دا ل سەرانسەری جیهانێ هاتیە ناسکرن و رێژەیا بێکاریێ و نەبونا خزمەتگوزاریێن پێدڤی د سەر ڤان هەمیان ژی را، شیا رولی خوە یێ ئەکتیڤ و حەکیمانە دچارەسەرکرنا کێشەییان دا راگریت، تا وی راددەی بەشێ عەرەبیێ دەنگێ ئەلمانیا، د راپورتەکا خو دا بناڤێ (سەروکەکێ بێ دەستهەلات و رولەکێ پر کاریگەر)، هەڤخەمیا جاددا عیراقی بو (مام جلال) دیار دکەت و سەروك کومارێ عیراقێ ب کێم وێنە ب ناڤ دبەت و دیار دکەت کو کێم جاران وەکی نوکە چێبویە، عیراقی ب هەمی نەتەوە و ئاین و مەزهەبێن خوییێن جودا ڤە، بڤی رەنگی بو تەندروستیا سەروکێ خوە دوو دل ببن. ئەڤی کەنالی، ئەگەرێ ڤێ هەڤسوزیا عیراقیان ژی، بو لێبوردەی و پارێزگاریکرنا وی بو مافێن مروڤی ڤەگەراندەڤە. ئەڤە ژی ژبەرکو مام جەلال بەرپرس بو ژ چاڤدێریکرنا حکومەتێ و پەرلەمانی و پاراستنا دەستوری و ژبەر کاریگەرییا وی یا کەسایەتی و سیاسی بو لێکنێزیکرنا هەمی پێکهاتەیێن سیاسی و چارەکرنا ناکوکیێن وان، پوستێ وی تاکە پوست بو چ هەڤرکی ل سەر نە و هەمی ئالیەك درازی بون، کو مام جەلال ل وی پوستی بمینیت.

عبد الرحمن بامەرنی

خودانێ ئیمتیازێ
ناڤەندا روشنگەرییا چاودێر
ئێکەم ژمارە ل ٢٠٠٥/٥/٣٠ێ دەرکەتی یە

سەرنڤیسکار
عبدالرحمن بامەرنی
٠٧٥٠٤٥٨١٦٤٧
Bamerni77@yahoo.com

دەرهێنانا هونەری
رەشاد بێجرمانی
Siyabend2000@gmail.com

کارگێری
فەوزی ئورەی

چاڤدێر ل سەر ئەنترنێتێ
www.cavder.com

ناڤ و نیشان
دهوک، تاخێ رەزا
بەرامبەر رێڤەبەریا گشتی یا هاتن و چوونێ

پەیوەندی
تەلەفون: ٧٦٠٦١٩٧
K.cavder@yahoo.com

چاپخانا
هاوار، دهوک

مە ل بەرە بۆ سالا ٢٠١٣ێ هەر سێ ترافیکێن جادا ١٠٠ م راکەین

رێڤەبەرێ رێڤەبەریا بازرڤانیا رۆژهەلاتا دهۆکێ

رۆندکێن سەلاحەدینی د ژێدەرێن سویدی دا

جگارکێشانەک دگەل پۆر زەرەکا ئەلمان

تا کەنگی ئەڤ جوداهیە؟!

دروشمێ (ئۆتۆنۆمی / فیدرالی) بۆ کوردستانێ و دیموکراسی بۆ عیراقێ، تا کەنگی؟

د هەلبژارتنێن پارێزگەهێن عیراقێ دا

کورد دێ شاشیێن خۆ راستڤەکەن

راپورت: عبدالرحمن بامەرنی

ئێک ژ وان شاشیێن مەزن یێن حزبێن کوردستانی د هەلبژارتنێن ئەنجومەنێ عیراقێ دا ل سالا ٢٠١٠ ێ دا کرین، دابەزینا وان ب لیستێن جودا بون و بتنێ ل پارێزگەها کەرکوکێ ٧٢ هزار دەنگ کو دبونە دوو کورسی ژ ١٢ کورسیان ژ دەستدان، بەرپرسێ هەلبژارتنان ل مەلبەندێ میسل یێ یەکێتی نیشتیمانی ژی دبێژیت: ئەگەر هەمی لایەنێن سیاسی یێن کوردستانی ب ئێک لیست بەشداری هەلبژارتنان ببانە، دا هەڤپەیمانیا کوردستانێ هەشت کورسیان بدەست ڤە ئینیت و د بەرامبەر دا بتنێ دا چار کورسی بو لیستا عیراقیە مینن.

عەلی مستەفا

چاڤدێرەکێ سیاسی سەبارەت گرنگیا ئێک لیسیتا کوردان د هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهێن عیراقێ دا، دبێژیت: هەلبەت ئێک ژوان شاشیێن سەرکردایەتیا کوردی د هەلبژارتنێن گەرا دی دا کەفتییێ، تێکهەلکرنا هەڤرکییێن خو یێن ناڤخویا هەرێما کوردستانێ دگەل ئەرکێن نیشتیمانی و نەتەوەیی کو سەنگا وان ئەرکان ل بەغدا یە. **عەلی مستەفا زێدەتر گوت:** ژڤێ شاشییێ دەنگێن کوردستانی، ب مخابنی ڤە ل سەر چەندین ناڤ و لیستان هاتنە پەرت و بەلاڤەکرن و ل جهێ هەمی پێکڤە و ل دور ئێک بەرنامە و ئێک لیست بزڤرن، ل گەلەک جهان هەر بخو بو نە هەڤرکێن سەرەکییێن ئێک و دوو و د ئەنجامدا بو ئەگەرێ ژ دەست دانا ب دەهان هزار دەنگان ژ لیستێت کوردی، کو بتنێ ل کەرکوکێ بو ئەگەرێ ژ دەست دانا زێدەتر ژ ٧٢ هزار دەنگان و تێرا ب دەستڤەئینانا دوو کورسیان هەبوون. **عەلی مستەفا گوتی ژی:** ئەڤرو رێکەفتن ل سەر ئێک لیستیا کوردان بو هەلبژارتنێن گەرا بهێت ژبلی وێ یەکێ کو رەنگڤەدانا ئێک رێزیا هێز و لایەنێن سیاسی یێن کوردی نە، د هەڤ دەمدا ژی دێ بیتە ئەگەرێ بدەستڤەئینانا دەنگێن زێدەتر.

چاڤدێرەکێ سیاسی پروسا هەلبژارتنان ب مافەکێ رەوا دزانیت کو هەر لایەنەکێ سیاسی ب لیستەکا جودا بهێتە خارێ و گوتی: دابەزینا هەر لایەنەکێ سیاسی ب لیستەکا جودا و سەربەخو د پروسا هەلبژارتنان دا، مافێ رەوایێ هەر ئالیەکی یە و دا هەر لایەنەک سەنگا خوە یا سیاسی برێژا ئەو دەنگێن بدەست ڤە ئیناین بزانیت، لێ دەمێ دچیتە د خانا هەڤرکیێن سیاسی یێن نەتەوەی و مەزهەبی و شەرێ ئاخێ و دیارکرنا سنوران و هنگافتنا ئارمانجێن نەتەوەی و نیشتیمانی دا، گرنگە هەموو لایەک ژ بو پرسێن چارەنڤیسساز هەڤدەنگ و هەڤ هەلویست بن. **ئەدیب عەبدوللا زێدەتر گوتی:** نمونە ئەم نوکە ل هەرێما کوردستانێ یێن د هەڤرکیەکا مەزن دا دگەل پێکهاتەیێن عیراقێ و دەردورێن وێ، هەر وەکو دیار روژانە ب دەهان پرسگرێکێن ئالوز و مەترسیدار دناڤبەرا مە و حوکومرانیا عیراقا نوی دا دهێنە روژەڤێ. ئەدیب عەبدوللا گوت

ئەدیب عەبدوللا

ژی: نوکە گەلەک دەڤەرێن کوردستانێ یێن کێشە ل سەر هەی، چاڤەرێی هەلویستێ مە یێ ئێکگرتی نە، لەورا گرنگە هەموو لایەنێن سیاسی یێن کوردستانی خوە لڤێ چاڤەرێکرنێ بکەنە خودان و تا ئەگەر مە ناکوکی ل سەر چاوانیا پرێڤەبرنا خزمەتگوزارییێن جورا و جور هەبن ژی، گەرەکە ئەم وان بدانینە ئالیەکی و ل ئاخێ و سنوران بخودان دەرکەڤین و دڤێت هەر چاوا بیت ئەڤ ئاخە جارەک دی نەهێتە داگیر کرن، هەکە دیروک دێ دوبارە بیتە ڤە و نڤشێ نوی، دێ تفا ل مە بارینیت.

نڤیسەر و روژنامەنڤیسەک دبینیت کو پێنگاڤەکا هوسا دشێت گوتارا سیاسی یا کوردی دروست بکەت و گوتی: بێگومان

یەکبوون هێزە بۆ هەر مللەتەکی و بتایبەتی بۆ مللەتێ کورد و ل ڤی دەمی، چونکی نها مللەتێ مە د رەوشەکا ئالۆز دا دبۆریت، ژ ئالیەکی ڤە رەوشا ناڤخۆیی و ژ ئالیێ دن ڤە رەوشا هەرێمێ و بەغدا، لەورا ئێک لیستا ئالیێن سیاسیێن کوردی د پشکداربوونا هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهان دا پێنگاڤەکا هەری گرنگ و باشە، لێ هەتا چ رادە ئەڤ پێنگاڤە دێ گوتارا سیاسی یا کوردی کەتە ئێک؟ هەکە ئەڤ ئالیە ل سەر ڤێ پێنگاڤێ درژد بن، بێگومان گوتارا سیاسی یا کوردی دێ بیتە ئێک و دێ د هەمی واران دا سەرکەفتن بەهرا مللەتێ مە بیت و دێ بیتە پەیامەکا ب هێز بۆ بەغدا ژی.

سەبارەت ئێک دەنگیا لایەنێن سیاسی د پرسێن نەتەوەیی دا، حکمەت زێوکی گوت: پێدڤیە ئەم ب ئاوایەکێ کەتواری رەوشێ بخوینن، چونکی ئەو رۆژ چوو کو ئێک پارت بکاریت سەرکەفتنێ بدەستڤە بینیت، بۆ نموونە بەری هەیامەکێ هەلویستێ پارتی و ئێکەتیێ نەبوو ئێک، مە دیت بۆ ڤەکێشانا باوەریێ ژ مالکی فەشەل ئینا، ئانکو پارتی و ئێکەتی ب تنی نەشێن چ بکەن، لێ ب دیتنا من بەرژەوەندیێن تایبەت و دەستێن دەرەکی ناهێلن ئەڤ ئالیە درژد بن ل سەر ڤێ پێنگاڤێ و ل دووماهیێ گوتارا سیاسی یا کوردی یەکگرتی نابیت. **سەبارەت ئێک لیستیا لایەنێن کوردی تا چ راددە دێ شاشیێن بوری راستڤەکەت، حکمەت زێوکی گوت:** ئەڤ پرسە هەمی وەکی زنجیرێ یە و هەر بازنەکی پەیوەندی ب یا دن ڤە هەیە، ئەڤجا ئەڤە ژی گرێدای نیاز و رژدیا ئالیێن سیاسی یە! هەکە ب نیازەکا پاقژ بریارا ئێک لیستیێ دا بیت، ئەڤە دێ کارن وان شاشیان راستڤەکەن، لێ بەرۆڤاژی هندەک شاشیێن دن ژی دێ کەڤنە سەر شاشیێن کەڤن، چونکی بلا ژ بیر نەکەین ئالیێن سیاسیێن عەرەب ژی ل هەمبەری ڤێ ئێک لیستیا کوردی دێ بزاڤ و چالاکیێن خوە هەبن، ئانکو دێ هەمی بزاڤان کەن ژ بۆ ژێکڤەکرنا ئالیێن سیاسیێن کوردی، ئەڤجا هەکە ئالیێن کوردی د رژد نەبن، ئەڤ بیروکە یا سەرکەفتی نابیت، پاشی پەشیمانی چ نا ئینیت.

حکمەت زێوکی

سەبارەت لیستا هەڤبەش، بەرپرسێ بەشێ پەیوەندیێن هەلبژارتنان ل مەلبەندێ دهوک یێ یەکێتی نیشتیمانی کوردستان گوت: پێکئینانا لیستا هاوبەشا (برایەتی و پێکەوە ژیان)، پەیامەکا راستەقینە یە بو ئێکگرتنا تەڤایا لایەنێن سیاسی و مللەتێ کورد و هەڤدەم ژی پەیامەکە بو لایەنێن سیاسی یێن عیراقێ و خەلکێ عیراقێ کو کورد دەستبەردای ڤان دەڤەران نابیت و ئەڤ دەڤەرێن هەنێ، تا نوکە جهێ ناکوکیێ نە و لدویڤ ماددا ١٤٠ دڤێت بهێنە ئێکلایکرن. **ئیسلام گولی زێدەتر گوت:** ئەز باوەردکەم ئەڤ لیستا هەڤگرتی دێ شێت مەرەمێن خوە بجهـ بینیت و سەرکەتنێ ژی دێ بدەست ڤە ئینیت. سەبارەت کا ئایا ئێک لیستی دێ شێت شاشیێن هەلبژارتنێن بوری راست کەتەڤە، بەرپرسێ هەلبژارتنان گوت: ئێک ژ زەرەرمەندیێن هەلبژارتنێن ئەنجومەنێ نیشتیمانی یێ عیراقێ د هەلبژارتنێن بوری دا، هەر لایەنەک ب لیستەکا جودا هاتە خارێ و کورد ژ گەلەک دەنگێن خو بێ بار بون و دەنگێ وان هاتە فەوتاندن. **لدوور کاندیدێن حزبان بو هەر پارێزگەهەکێ چاوان بهێنە دەست نیشانکرن، ئیسلام گولی گوت:** دڤێت لایەنێن سیاسی پێکڤە رونن خارێ و لدویڤ ژمارا کاندیدان و هەر لایەنەک لدویڤ سەنگا خوە یا سیاسی کاندیدێن خوە دەست نیشان بکەت و پاشی هەر لیستەک دشێت پروپاکندێ بو کاندیدێ خوە بکەت.

ئیسلام گولی

راسپاردێ مەلبەندێ یەکێتی نیشتیمانی کوردستان ل پارێزگەها میسل بو هەلبژارتنێن جڤاتێن پارێزگەهان کو ل بەرە ل روژا ٢٠١٣/٤/٢٠ ل هەمی پارێزگەهێن عیراقێ بێی هەرێما کوردستانێ بهێنە کرن، گوت: تا نوکە مە چار کومبون ل سنورێ پارێزگەها میسل د ناڤبەرا هەشت لایەنێن سیاسی یێن کوردستانی دا ئەنجامداینە، ئەو لایەن ژی هەر ئێک ژ (یەکێتی نیشتیمانی، پارتی دیموکراتی، گوران، یەکگرتو، کومەل، حزبا شوعیا کوردستانی، زەحمەتکێشان و سوشیالیست)، ئەڤە ژی ب بریارەکا سیاسی بو کو ژلایێ دەستهەلاتا کوردستانی ڤە هاتیەدان کو ئەم ب ئێک لیست بەشداریێ د هەلبژارتنێن پارێزگەهێن دەرڤەی هەرێما کوردستانێ دا بکەین، ئەو پارێزگەهـ ژی ئەڤێن کورد لێ د ئاکنجی، وەک پارێزگەهێن (میسل، سەلاحەددین، تکریت، بەعقوبە و بەغدا) و ئەگەر بریارا سیاسی دەرکەت کو ل کەرکوک ژی هەلبژارتنێن ئەنجومەنێ پارێزگەهان بهێنەکرن. **لدوور ئەگەرێ دابەزینا لایەنێن سیاسی ب ئێک لیست، حسێن دەرمان ئیسماعیل گوت:**

حسێن دەرمان

دابەزینا لایەنێن سیاسی ب ئێک لیست، ژ ئەگەرێ دوبارەنەکرنا شاشیێن هەلبژارتنێن سالا ٢٠١٠ ێ یێن ئەنجومەنێ نیشتیمانی یێن عیراقی بون، کو ژ وی ئەگەری لیستا هەڤپەیمانیا کوردستانێ بتنێ شەش کورسی ل کەرکوکێ بدەست ڤە ئینان و لیستا عەرەبی (العیراقیە) شیا شەش کورسیان بدەست ڤە بینیت، ئەو ژی ژبەرکو لایەنێن سیاسی یێن کوردی دگەل هەڤپەیمانیا کوردستانی ب ئێک لیست نە هاتنە خارێ و لایەنێن ئۆپوزسیونێ هەر ئێک ب لیستەکا جودا بەشداری د هەلبژارتنان دا کر، ژڤێ چەندێ و ژبەر کێمیا بدەستڤە ئینانا رێژا دەنگان یا پێدڤی، دەنگێن وان لایەنان هاتنە سوتن، بەلێ ئەگەر هەمی لایەنێن سیاسی یێن کوردستانی بەشداری هەلبژارتنان بان، دا هەڤپەیمانیا کوردستانێ هەشت کورسیان بدەست ڤە ئینیت و د بەرامبەر دا چار کورسی دا بو لیستا عیراقیە بن، دیارە ئەڤە ژی شاشیەک بو و ئەز باوەرم ب ئێک لیسیتێ و ئێک دەنگیا کوردان ئەڤ شاشیە دێ هێتە چارەسەرکرن.

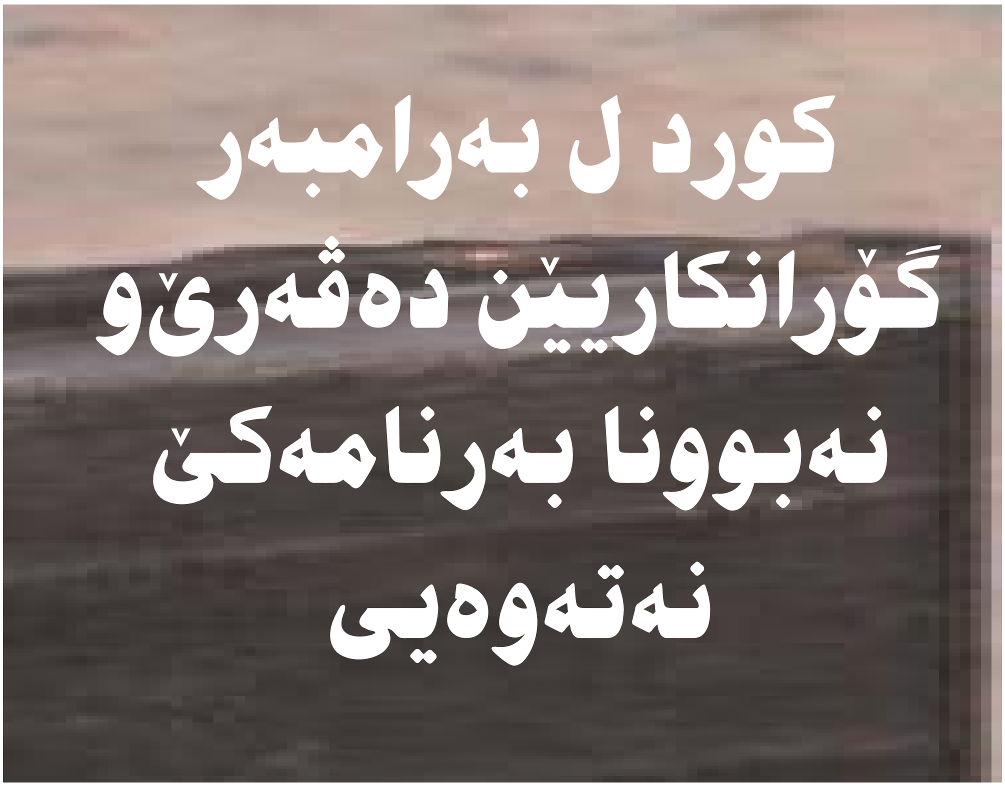

کورد ل بەرامبەر گۆرانکاریێن دەڤەرێ و نەبوونا بەرنامەکێ نەتەوەیی

رابورت: رەزڤان

روژهەلاتا ناڤین بگشتی د پێلەکا گورانکاریان دایە و چاڤدێرێن سیاسی و دەزگەهێن هەوالگیری یێن جیهانی ژی ژ ئەگەرێ ڤان گورانکاریێن ل روژهەلاتا ناڤین پەیدا دبن، پێشبینی دکەن کو بو ٢٠ تا ٣٠ سالێن دی کورد ژی ببنە خودان دەولەتا خوە یا سەربەخو. لڤێرە پسیار دمینیت ئایا کورد بوینە خودان بەرنامەیێ خوە یێ نەتەوەیی یا نە؟ دڤێت کورد بەرامبەر هەر گورانکاریەکێ چ بکەن و چاوان مفای ژ خالێن خو یێن لاواز وەربگرن و دیسان چاوان بەرنامەیەکێ نەتەوەیی بو بەرسینگرتنا هەر پێشهاتەیەکا سیاسی، بخو دروست بکەن؟

ئەگەر ئەم باشورێ کوردستانێ وەربگرین ژ سەرهلدانێ وەرە و تا نوکە، ئەڤ گورانکاریێن ل سەر گورەپانا سیاسیا عیراقێ پەیدا دبن و بتایبەتێ پشتی شەرێ ئازادیا عیراقێ ل سالا ٢٠٠٣ ێ و ب پرسین ئایا کوردان ئەو پێنگاڤە هاڤێتیە کو مفای ژ هەر گورانکاریەکێ وەربگرن، چ ئەڤێن ل سەر گورەپانا سیاسی یا سوریا پەیدا دبن یان هەر پارچەکا دی یا کوردستانێ و تا چ رادde، پێنگاڤ هاتینە هاڤێتن بو ئێک دەنگیەکێ و پەیداکرنا بەرنامەیەکێ نەتەوەیی و ئاڤاکرنا شەنگستەکێ پێشکەتنا کومەلایەتی و ئابوری و سیاسی، ل بەرامبەر وان هەمی گورانکاریێن ب سەر روژهەلاتا ناڤین دا دهێن، کو گەلەک چاڤدێرێن سیاسی و شروڤەکارێن سیاسی دبینن، کورد بەشەکێ گرنگن د هەڤکێشەیێن سیاسیێن روژهەلاتا ناڤین دا و بەلێ تا نوکە نەشیاینە بەرنامەکێ سیاسیێ ئێکگرتی بو هەمی پارچەیێن کوردستانێ، دروست بکەن.

(یسماعیل بەشەکچی) نڤیسەرێ بناڤ و دەنگێ تورکیا، پشتی سمینارا خوە یا بناڤێ (پرسا کورد و کوردستانێ)، کو ل کونفرانسێ زانکویا زانستی ل روژا ٢٠١٢/١٢/١٥ ل ئستەنبولێ هاتیە پێشکێش کری و بو کەنالێ ( )، دبێژیت: بەراورد دگەل سالێن شێستان، نوکە پرسا کوردی ل تورکیا د قوناغەکا پێشکەفتی تر دایە و د ٣٠ سالێن بهێت ژی دا دەستکەفتێن کوردان دێ گەلەک ژ نوکە زێدەتر و سەقامگیر تر بن، ئەڤە ژی پەیوەندی ب سیاسەتا حکومەتا تورکیا ڤە نینە، بەلکو پەیوەندی ب خەبات و تێکوشانا کوردان بخوە ڤە هەیە. ڤی نڤیسەری گوتی ژی: ئوتونومی بو کوردان ل سوریا دێ ب دەست ڤە هێت و بویە پێدڤی یە حکومەتێن دەڤەرێ ژ وێ چەندێ نەترسن هەر چاوان پەیوەندی دگەل باشورێ

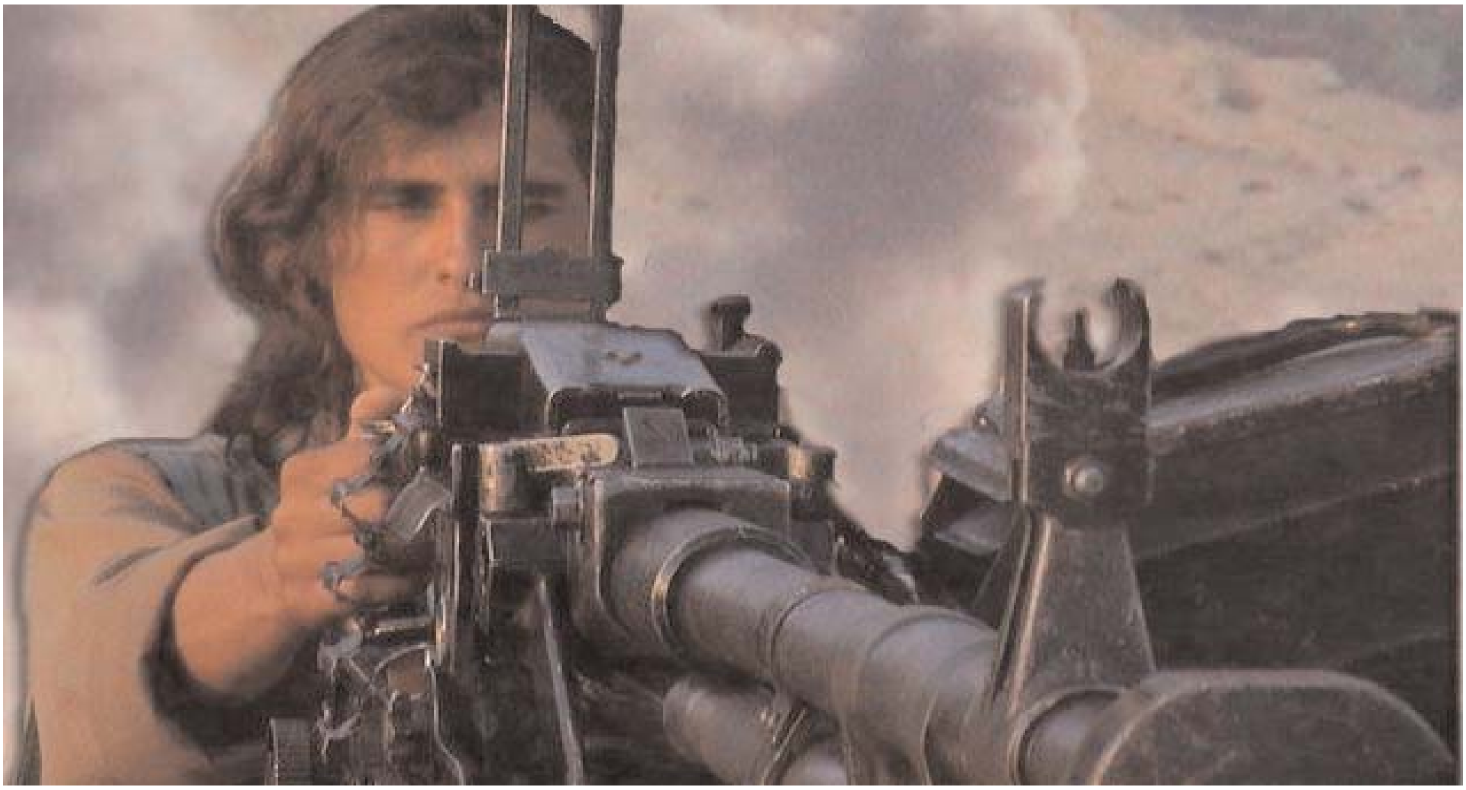

کوردستانێ هەیە، وەسان پەیوەندیان دگەل کوردستانا سوریێ ژی گرێبدەن. ئەڤ پێشبینیێن ڤی نڤیسەری ژی ددەمەکی دانە کو بهزرا هندەک شارەزا، کوردا ل باشورێ کوردستانێ خو بو ئەگەر و پێشهاتێن دەڤەرێ ئامادە نەکریە و بەرنامەکێ رون و گوتارەکا ئێکگرتی بو ڤان گوهرانکاریان ل بەر دەست نینە.

(ێرار شالیان)، ماموستایێ جیوپولیتیکێ و ڤەکولەر و روژهەلاتناسێ فەرەنسی کو چەندین پەرتوک نڤیسین دەربارەی (ئەڤغانستانێ و فەلەستینێ و کوردستانێ و چیچانێ و سریلانکا و ......)، سەبارەت بارودوخێ سیاسیێ ئەڤرو کوردستان تێدا دبوریت، دبێژیت: گەلەک ژ مێژە یە ئەز مللەتێ کورد ناس دکەم و مللەتێ کورد د رابوری دا د بارودوخەکێ گەلەکێ خراب دا بو و گەلێ کورد د مێژوێ دا هەر چەند توشی شکەستنەکا سیاسی ببیت ژی، جارەکا دی شیایە سەرێ خوە بلند بکەتە ڤە. ڤی چاڤدێرێ سیاسی سەبارەت خالێن لاوازێن پەیدابونا نەبونا دەولەتەکا کوردی و دیسان چەند پرسەکێن دی ل دوور پرێڤەبرنێ بو روژناما کوردستانێ نوی، گوتی: نەبونا سنورێ دەریایی ل کوردستانێ ب رامانا نەبونا دەروازەیەکێ دەریایی، سیاسەتا وەلاتێن دەوروبەرێن کوردستانێ ژی حەز ناکەن کورد د سیاسەتا خوە دا د سەرکەتی بن، خالەکا دی یا لاوازیا کوردان خو گرێدانە ب بابەتێ پەترولێ ڤە و ئەڤ چەندا هەنێ ژی جورە لاوازیەک دروست کریە کو کورد سەنگەکا ئێکجار زور کریە سەر ڤی لایەنی و بوارێن دی پشت گوهـکرینە و ئەڤە ژی فاکتەرێن گرنگن بو پێشکەفتنا کوردستانێ وەک پیشەسازی و کشتوکالی، ڤی ڤەکولەری گوتی ژی: گەلەک یا گرنگە کورد د ئایندەی دا پویتەکێ زێدەتر بدەنە بابەتێن پێشکەتنا کومەلایەتی و ئابوری و سیاسی و ئەڤە ژی بو کوردان گەلەک د گرنگن. ڤی ڤەکولەری سەبارەت پسیارەکێ کا خالێن لاوازێن کوردان چبونە کو نەبوینە دەولەت، گوتی: پێنەڤێت دێ رەخنێ ل کوردان ژی گرین، ئەڤ هەمی دابەش بون و پارچە بونە جورە لاوازیەکە و دڤێت کورد بزانن ئەڤ پارچەبونا هەنێ چاوان هاتیە رویدان، بوچی بتنێ کورد ل روژهەلاتا ناڤەراست نەبونە خودانێ چ و بوچی نەتەوێن ئێکگرتی دەنگێ کوردان گوهـلێنەبون و ل سالا ١٩٨٨ و ل حەلەبچە بهزاران کەس هاتنە کوشتن، هەر لڤی دەمی ژی کونفرانسێ ئیسلامی دهاتە پرێڤەبرن و وی دەمی ٥٣ وەلاتێن ئیسلامی تێدا د بەشدار بون و ڤانە هەمیان بچوکترین رەخنە ل رژێما سەدامی نەگرتن، لڤێرە دڤێت کورد لدویڤ وان هەمی خالێن لاواز بگەرن، دڤێت کورد بیر بکەن ئایا ڤان هەمی دوژمنان مفا ژ کیژ خالا لاواز وەرگرتینە.

هەر دەربارەی گورنکارییێن روژهەلاتا ناڤین و پێشهاتێن نوی دگورەپانا سیاسی یا دەڤەرێ دا و لدویڤ راپورتەکا هەوالگیریا ئەمریکا و چەند وەلاتێن دی ژی، ئەگەرەکێ زور هەیە ژ وان گورانکارییێن روژهەلاتا ناڤەراست پەیدا دبن ژ ١٥ بو ٢٠ سالێن بهێت، دەولەتا کوردستانێ دروست ببیت. لڤێرە پسیارا هەرە خورت دمینیت کا ئایا کورد ل هەمی پارچەیێن کوردستانێ بەرامبەر ڤان گورانکاریان چ بکەن و چاوان بشێن بەرنامەیەکێ نەتەوەیی یێ ئێکگرتی دروست بکەن و د بەرهەڤ بن بو هەر پێشهاتەکا نوی و دەرفەتەکێ کو سنوران دناڤبەرا چ پارچەیان دا نەهێلیت و چاوان ئەڤرو چەندین وەلاتان بەرژەوەند دگەل هەرێما کوردستانا عیراقێ هەنە، هەر وەسان پارچێن دژی ببنە جهێ سەرنجا ڤان وەلاتان و دئەنجام دا، دەولەتا کوردی ژێ دروست ببیت، یا گرنگ ژی کورد بزانن دێ چاوان بەرامبەری هەر پێشاهاتەکێ راوەستن و خالێن خوی یێن لاواز، دوبارەنەکەنە ڤە.

یەکگرتوو،
۳ ملیار و ۹۲۵ ملیون دیناران وەردگریت و هەر کەسێ دەست د سۆتاندنا بارەگایێن وان دا هەی دکێشتە دادگەهێ!

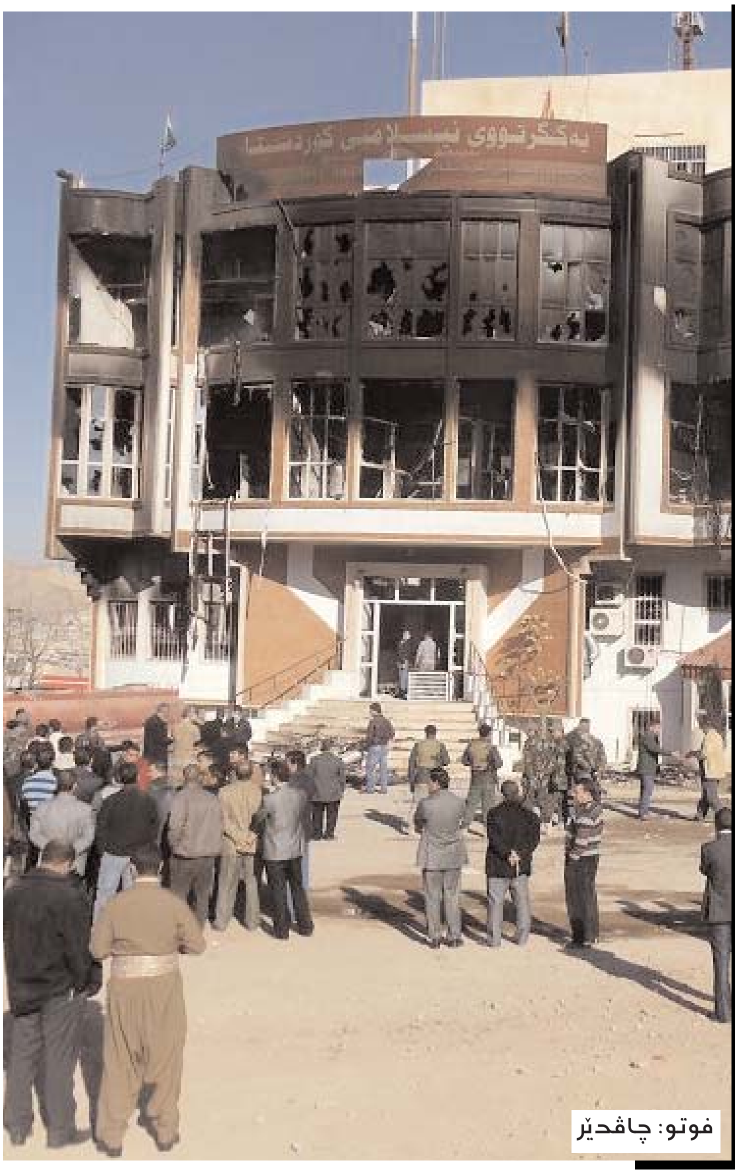
فوتو: چاڤدێر

چاڤدێر: بامەرنی

رویدانێن بادینان ئێک ژوان رویدانێن گرنگ بون لڤێ دەڤەرێ بوینە جهێ پویتەدانا مەدیایێ و رایا گشتی گەلەک ل سەر ئاخفتی، کو ژ سوتنا جهێ مەساجەکی ل زاخو دەست پێکری و بەرەڤ سوتن و پیچکرنا دکانێن مەی فروشتنێ و سوتنا بارەگایێن یەکگرتوی ئیسلامی ل زاخو و دهوکێ و چەند جهێن دی بدوماهی هاتی. سەرەرای قەرەبوکرنا زەرەرمەندبویان، دکانێن هاتینە شەوتاندن، یەکگرتوی ئیسلامی کوردستان ژی ب برێ ئێک ملیار و ۹۲۵ ملیون دیناران ژلایێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە هاتە قەرەبوکرن و هێشتا یەکگرتوی ئیسلامی برێکا یاسایێ دڤێت ئەڤ کەسێن دەست د سوتنا بارەگایێن وان دا هەین، بینیتە بەرامبەر دادگەهێ. ئێک ژ دەستەیا پارێزەرێن بەرەڤانیکرنێ ژ سوتنا بارەگایێن یەکگرتو ژی دبێژیت، مە چار دوسیە ل دادگەهێ ڤەکرینە و مە بەلگەیێن تەمام هەنە کو ئەڤ کەسێن دەست د سوتنا بارەگایێن یەکگرتو دا هەی، دێ گەهنە سزایێ خو و هێنە سزادان.

سەبارەت دوسیێن ل دادگەهێ یێن **تایبەت ب سوتنا بارەگایێن یەکگرتو ڤە، ئێک ژ پارێزەرێن بەرەڤانیکرنێ ژ سوتنا بارەگایێن یەکگرتو دبێژیت:** مە تیمەکێ پارێزەران کو پێکهاتی بون ژ ۳۲ پارێزەرێن خو بەخش، ل سەرانسەری کوردستانێ هەر ژ کەلار بگرە هەتا زاخو، مە بریار دا بەرەڤانیێ ژ دوسیا سوتنا بارەگایێن یەکگرتوی ئیسلامی بکەین و برێکا دادگەهێ سکالایێ ل سەر ئەڤ کەسێن دەست د سوتاندنا بارەگاریێن یەکگرتو دا هەی ل دەڤەرا بادینان، تومار بکەین. **سەبارەت ژمارا ڤان دوسیان، حەمید زوبێر سلێمان گوت:** ژمارا ڤان دوسیان چارن (زاخو، دهوک، سێمێل و قەسروک)، تا نوکە بتنێ دوسییا زاخو چوویە د قوناغا دوماهیێ دا و ل زاخو مە سکالا ل سەر ۳۲ کەسان تومار کربو، مە بەلگەیێن تەمام ل سەر هەبون، چ گرتە ڤیدیو بن یان شاهد حال و دادگەهێ بریارا زیندانکرنێ بتنێ بو پێنج کەسان دا هەر ئێک دوو سالان بهێتە زیندانکرن و ب بەهانا کو ئەڤ کەسێن دی بەلگەیێن تەمام ل سەر نەبون و ژلایێ دادگەهێ ڤە هاتنە ئازادکرن. دەربارەی کا ئایا ئەو چەند ب بریارا ڤێ دادگەهێ درازی بون، ڤی پارێزەری گوت: ئەم وەک تیما پارێزەران ٪۱۰۰ ژڤێ بریارێ د نەرازینە، ژبەر کو بو تاوانبارێن هاتینە ئازاد کرن ژی مە بەلگەیێن تەمام ل سەر هەبون، مە شاهد حال هەبون و گرتە ڤیدیو ژی هەبون و مە بو هندەکان ئێک شاهد هەبو و وەکی دی بو هەمیان مە دوو شاهد هەبون، ئەگەر

"حکومەتێ زیانەکا مەزن و خەلەتییەکا مەزن کر دەما ئەو برە پارەیێ مەزن دایە یەکگرتوو"

بەراوردیەکێ دگەل دوسەییا سوتاندنا دکانێن مەی ل دادگەها زاخو ژێ بکەین، زوربەیا وان ئەوێن دگرتە ڤیدیویێ دا دەرکەتین ب دوو هەیڤان هاتنە زیندانکرن وتا روژنامەنڤیسەکێ یەکگرتو ژێ و بتنێ یێ ل وێرێ ئامادە بو، ئەو ژێ دوو هەیڤان هاتە زیندانکرن، سەرەرایی بو ڤێ دوسییێ مە شاهد حال هەبون و گرتە ڤیدیو ژێ هەبون و لڤێرە پسیار ئەوە بوچی بو دوسیەکێ کێم بەلگە هەبن و بو دوسیەکێ ژێ بەلگەیێن باش هەبن و تومەتبار نەهێنە سزادان، بویە مە ل بەرە ئەم دوسیا خوە تەمییز بکەین و لدویڤ ماددێ ٣٤٢ کو ئەڤ تاوانبارە ل سەر هاتینە دادگەهکرن، ئەو ژێ هەر کەسێ رەمی کربیت یان بچیتە سەر مالا ئێکی یان بارەگایێ ئێکی ب سوژیت، دڤێت ١٥ سالان حوکم بیت یان حوکمێ هەتا هەتایێ ل سەر بهێتە سەپاندن، سەبارەت دادگەهێ ژێ ئەم دەست خوشیێ لێدکەین کو ئەڤ دوسیە بگرنگی وەرگرتین و ئەڤ کەسێن هەنێ ئینانە بەرامبەر یاسایێ و ئەگەر بەراورد دگەل دادگەهێن سلێمانیێ و کو ب دیموکراتیتر دزانن، تا نوکە ل دوسیا ١٧ ی شوباتێ بتنێ ئێک کەس ئینایە بەرامبەر دادگەهێ، هەر چەندە بریارا دادگەهێ نە قەناعەتا مە یا دوماهیێ یە و دەما ئەم تەمییز دکەین و دوسیە دچیتە مەحکەما تەمییزێ و شنوی دێ خو ل ئەنجامێن دوماهیێ گرین. سەبارەت دوسیێن دژی کا دێ کەنگی کار ل سەر هێتە کرن، **پارێزەر حەمید زوبێر سلێمان گوت**: مە بەلگەیێن بهێز ل سەر دوسیێن دهوکێ و قەسروکێ ژێ یێن هەین و بتایبەتی ل قەسروکێ، ئەندامێن یەکگرتو یێن ماینە د بارەگایا ڤە و تا چووین دەستێن وان شکاندین و گەلەک قوتاین و ما شاهدیا ژڤێ مەزنتر چاوا یە؟ ئەو دوسیە ژێ یا ئیحالە کری (مەحکەما جینایەتا) و هێشتا ژڤان بو نەهاتیە دانان، کەنگی ژڤان بو هاتە دانان دێ ئەو ژێ پرێڤە چیتن و دوسیا دهوکێ ژێ چبو مەحکەما مەزنا جینایەتا، بەس دادگەهێ بریار دایە کو ئەڤ دوسیە بهێتە ژێکڤەکرن و ژبەر کو تاوانێن ڤانا ژ ئێک جودانە، ئەڤ دوسیە بویە سێ دوسیە و ئەم ل وێ باوەریێ نە کو سەد ژ سەدێ، تومەتبار بهێنە سزادان.

لدوور کێشا سوتنا بارەگایێن یەکگرتوی ئیسلامی کوردستان و قەرەبوکرنا وان ژ لایێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە، چاڤدێرەکێ سیاسی بڤی رەنگی گوت: ب بوچوونا من ئەو قەرەبوکرنا حوکمەتێ دا یە یەکگرتوو، گەلەک ژ قەبارەیێ وان زیانا مەزنتر بوو یێن خەلکەکێ گەهاندینە بارەگایێن وان و دڤیابا ب هیچ رەنگەکی ئەڤە نەهاتبا کرن و ب رێکێن دادگەهان، ئەڤ کێشەیە هاتبا چارەکرن.

روژنامەنڤیس سالح ئەحمەد بەربهاری گوت ژێ: حوکمەتێ زیانەکا مەزن و خەلەتییەکا مەزن کر دەما ئەو برە پارەیێ مەزن دایە یەکگرتوو، چونکی ئەو قەرەبووکرن دانپێدانەکا ژبنە ڤە بوو بۆ وان کریارێن کرێت یێن هاتینە ئەنجامدان، لێ بهەر حال مادەم وێ ئەڤە کر د ڤیابا یەکگرتوو هەموو دۆزێن خوە ل دادگەهان ڤەکێشابانە و بڤێ قەرەبوکرنا نە بەرئاقل رازی ببان، لێ دیاربوو یەکگرتوو ئاقلانە سەرەدەری کر و بن ئاقکی چوونێ و شییان ب سەرکەڤن و دوو چوچکان ب بەرەکی ب کوژن، ئەو ژێ یا ئێکێ سێ ملیار و ٩٢٥ ملیون دیناران وەک قەرەبووکرن وەرگرتن کو ئەڤە ژێ کۆژمەکێ ئێکجار مەزنێ دراڤی بوو و ب چ رەنگان دگەل قەبارەیێ سوتنا دوو یان سێ بارەگەهێن خر و خالی نا گونجیت و یا دوان ژێ، خەلکەکی ژێ ب دارێ دادگەهان ئەدەب ددەت و زمان حالێ وێژێ دبێژیت، بلا حوکمەت ژێ کەرکان لبنێ گوهێ خوە بدەت.

نڤیسەرەک بەردەوامیبونا کێشا سوتنا بارەگایێن یەکگرتو د بەرژەوەندا وێ حزبێ دا دزانیت و دبێژیت: د رویدانێن بەهدینان دا پارتی خو ب گونەهکار دزانیت کو دەمەکی دا دەستهەلاتا سیاسی و سەروکاتیا هەرێمێ دەستان دا یە، نا خازیت خو توشی ململانەکا سیاسی دگەل یەکگرتویا ئیسلامی بکەتن.

ناسر حکمەت زێدەتر گوت: بەردەوامبونا ڤێ کێشەیێ ژێ د بەرژەوەندا یەکگرتوی ئیسلامی دایە و ناهێلیت ئەڤ بابەتە سار ببیت، یانکو بهزرا من تا هەلبژارتنێن بهێت یەکگرتو دێ ڤی بابەتی ئازرینیت.

"بەردەوامبوونا ڤێ کێشەیێ د بەرژەوەندا یەکگرتووی ئیسلامی دایە و ناهێلیت ئەڤ بابەتە سار ببیت و تا هەلبژارتنێن بهێت یەکگرتوو دێ ڤی بابەتی ئازرینیت"

دروشمێ (ئۆتۆنۆمی/ فیدرالی) بۆ کوردستانێ و دیموکراسی بۆ عیراقێ تا کەنگی؟

رامیار ئەحمەد/ لەندەن

گەلەک مخابن، هەتا نها چەمکێ عەقلگەریێ بزاڤا سیاسی و رەوشەنبیریا کوردی قەناعەت ب وێ چەندێ نەکریە، کو نێرینێن بیرمەند و رەوشەنبیر و سیاتمەدارێن دەولەتێن داگیرکەر و زلهێز، ل سەر بیروکەیا دەولەتا سەربەخویا کوردستانێ چنە. بەلێ ئەوا ژ وێ ژی گرنکتر ئەوە، ئایا نڤیسەر و رەوشەنبیر و سیاسەتمەدارێن کورد چ نێرینێن خو ل سەر ڤێ بیروکێ هەنە؟ جهێ داخێ یە، هەر ئێک یێ ل ئاقارەکی ب شێوەکێ زور جیاواز ئاوازێن ڤێ بیروکێ دچڕن، تەنانەت ل ناڤ خودیێ ئاوازێ ژی، ریتمێن گەلەک جیاواز دپەژرینن و تا نها هیچ بەرەیەکێ ئێکگرتی دناڤ بزاڤا سیاسییا کوردیدا بو دارڕشتنا بیروکا بدەستڤەئینانا مافێن چارەنڤیسێن خو نینە، دیسان هیچ دەرفەتەک بو چونیەتیا بەرجەستەبوون و گەشەکرنا هزرا نەتەوایەتی نە دایە.

د ئەڤرویا جیهانگیریا سیاسیدا، هەمی تەڤگەرێن سیاسیێن کوردستانێ توشی نەخۆشیەکا دەرونیا سیاسی بووینە، ڤایروسێ ڤێ نەخۆشییێ د ماوێ ٧٠ - ٨٠ سالێن بوریدا گەشەیا کری و سەرهلدای، ئەو ژی ئەڤە یە کو داگیرکەرێن کوردستانێ یێت شیاین هەستێ نەتەوایەتیێ و باوەری بخۆبوونێ ب ڕادەیەکێ زور، ل قۆلایا ناخێ تەڤگەرا سیاسیا کوردی دا بهەرفینیت و ژ ناڤ ببەت. بەلگە ژی ئەوە کو ل دەستپێکا بزاڤا چەکداری تا ڤێ گاڤێ، تەڤگەرێن کوردی پەنایا بریە بەر دروشمێ (ئۆتۆنۆمی/ فیدرالی) بۆ کوردستانێ و دیموکراسی بۆ عیراقێ. ئەگەر مە راست بڤێت، هێزا حوکمڕاینا عیراقی د وەختێت بێ هێزی و لاوازیێ دا، نەرمبونەکێ بەرامبەر دوزا کوردی نیشانددەن تا وی دەمێ سەروشنی خو بهێز دکەنە ڤە و جۆڵاندنا سیاسیا کوردی سەردا دبەن و د بەرامبەر دا، تەڤگەرا سیاسیا کوردی ژی، چ وانە ژ ڤان ئەزموونێن حوکمڕانی ل بەغدا وەرنەگرتینە، بگرە ب دەهان جار بزاڤا سیاسیا کوردی توشی ڤان جورە هەلخەلەتاندنان بوویە و عیراق ژی هەر عیراقا جارانە بەرامبەر دوزا نەتەویا کوردی و چ جارەکێ ژی ناهێتە دیموکراتیزەکرن. ئێدی هەر بڤێ خوهەڵخەلەتاندنێ، مەسەلا ستراتیجیا نەتەوایەتی تەڤگەرا ل دەف سیاسیا کوردی، نەک تنێ بوویە خەون و

"ئەم هەمی دزانین هەر دەمێ بەحسا دەولەتا کوردی هاتەکرن، لایەنێن شیعە و سوننە هەمی کێشێن د ناڤبەرا خۆ دا ژبیردکەن و دبنە ئێک دەست و ئێک دل و دژی دەولەتبوونا کوردا هەمدەنگ و هەمرەنگ دوەستن"

خەیاڵ، بەلکو گەلەک جاران هزرێ ژی بۆ ناکەن.

تەیارێ هەرە زورینە یێ تەڤگەرا سیاسیا کوردی و دیسان ئەوستونێن ئەڤ سیاسەتە ل سەر دهێتە بریڤەبرن، قەناعەتەکا ئەکید یا لەڤ دروست بووی، ئەگەر هاتوو دەولەتا کوردی بێهتە راگەهاندن یان بانگەشە بو بێهتەکرن، وی دەمی و بێ دوو دلی ئێکسەر دێ توشی هەلوەرین و دیار نەمانێ بیت.

ئەگەرێ ڤێ قەناعەتێ ژی ڤەدگەریتەڤە بو وان دروشمێن سیاسی یێن بزاڤا سیاسیا کوردی هەلگرتین و ڤان دروشما کارتێکرنەکا گەلەک خراپ و ترسناک ئێخستیە د ناڤ هەمی کەلێنە دەروونیێت سیاسەت و سیاسەتا پەیرەوکرنا کوردیدا.

ئەگەر ل روویێ جولاندنا دەرونیا کومەلایەتی ژی ڤە سەحکەینێ، دێ بو مە دیار بیت کو مەسەلا باوەری بخۆ نەبون یا هاتیە چاندن ل ناڤ دونیا بینین و پێکهاتێن دەرونی و فەرهەنگا سیاسیا کوردی دا.

مامەلەکرنا تەڤگەرێن سیاسیێن کوردستانی دەربارەی مەسەلا دەولەتبونێ، مامەلەکا هەڵەیە و سەرلێشێواویەکا ل ناڤ چین و تویژێن کوردی دا، دروستکری.

ئەگەرێ وێ چەندێ ژی ڤەدگەریتەڤە بۆ نەبوونا ستراتیژیەکا هەمرەنگ و هەمدەنگ یا بزاڤا سیاسیا کوردی دەربارەی ڤێ مەسەلێ، هەتا وەسا خۆ نیشانددەت هەر وەکو ئەڤ بیروکەیە ژ لایێ پرانیا بزاڤێن سیاسییێن کوردستانی ڤە هەر هەبوونا وێ نەبیت.

زور جاران ژی، ئەو داخۆیانیێن ژ لایێ دەزگەهێن راگەهاندنێ ڤە دەردکەڤن، مەرامێن سیاسی یێن تاکە حزبی یان تاکە کەسی پێڤە دیارن. هەر چەوا بیت، ل ڤیرێ چەند پرسیارەک دەربارەی تەوقیتا ڤان داخویانی و بانگەشێن دەربارێ راگەهاندنا دەولەتا کوردی تێنەکرن و تێنە بەرچاڤ! پێدڤی یە بپرسین، ئایا ئەو بەرپرسێن ڤان داخۆیانیان ددەن د رژدن ل سەر گەنگەشەکرن و حەزا دروستبوونا دەولەتا کوردی؟ ئەگەر مە وەسا دانا کو ئەڤ بەرپرسە و سەرکردە د رژدن، باشە بوچی

"هێزا حوکمرانیا عیراقی د وەختێت بێ هێزی و لاوازیێ دا، نەرمبونەکێ بەرامبەر دوزا کوردی نیشانددەن تا وی دەمێ سەروشنی خو بهێز دکەنە ڤە و جۆلاندنا سیاسیا کوردی سەردا دبەن و د بەرامبەر دا، تەڤگەرا سیاسیا کوردی ژی، چ وانە ژ ڤان ئەزموونێن حوکمڕانی ل بەغدا وەرنەگرتینە"

ئەڤ داخۆیانیە د وی دەمی دانە دەمێ پرۆسا سیاسیا ناڤخۆیا کوردستانێ توشی قەیرابونێ بویە، ب تایبەتی و عیراق بگشتی؟ ئایا بوچی هەر دەمێ کێشە د ناڤبەرا شیعە و سوننان دا سەرهلدان، ئەڤ بەرپرسێن هەنێ گەنگەشە و حەزا دەولەتا کوردی دئینن دناڤ گورەپانا سیاسی دا؟ ئایا مەرەم ژ ڤان داخویانیا چی یە؟ ئایا مەرەم ئەوە دەرفەتا دەولەتبوونێ یا دروستبووی و ڤان سەرکردان نەڤێت ڤان دەرفەتان ژ دەست بدەن؟ یان تەنها و تەنها مەرەم ئەوە کو بزاڤا سیاسیا کوردی نەڤێت لایەنێ بەرامبەر کو عەرەبێن شیعە و سوننە نە، دوو بەرەکی د ناڤ وان دا سەرهلدەت و ئەگەر رویدا، هەمی هەولا بدەن ڤان دوو بەرەیا بکەنە ئێک! چونکی ئەم هەمی دزانین هەر دەمێ بەحسا دەولەتا کوردی هاتەکرن، لایەنێن شیعە و سوننە هەمی کێشێن د ناڤبەرا خۆ دا ژبیردکەن و دبنە ئێک دەست و ئێک دل و دژی دەولەتبوونا کوردا هەمدەنگ و هەمرەنگ دوەستن.

ل بیرا مە هەر هەمیانە ل چەند سالێن بوری دا، عیراق ژ ئەگەرێ شەرێ سالا ٢٠٠٣ێ، هاتە لەتلەتکرن و پارچەپارچەکرن، وە بالا دەستێن بزاڤا سیاسیا کوردی دەورەک مەزن هەبوو د وی شەری دا، لێ مخابن سەرکردێن کورد هەمی هەولدانکرن، عیراقا پارچە پارچەکری لێکدەنە ڤە و ب ئێکگرتی و ئێک پارچەیی ب مینیتەڤە و سەرکەفتی بوون د وێ چەندێ دا، ب تایبەتی پشتی نەمانا رژێما بەعس، عیراق ب دروستاهی پارچە پارچە ببو.

وە دیسان هندی ل بیرا مە یە بالا دەستێن بزاڤا سیاسیا کوردی هەر خەونێن بهندێ ڤە دیتین، کو عیراقەکا ئێکگرتی و فیدرالی و دیموکراسی دابمەزرینن، مافێن کوردان د وێ عیراقا یەکگرتی دا د چوارچوڤێ سیستەمەکێ فیدرالی دا بدەستڤە بینن، د راستی ژی دا ئەڤە قەت و قەت چێنابیت و رۆینادەت!

هەر ژ دەستپێکا روخانا رژێما بەعس، چەندین کەسایەتێن ئەکادیمی و سیاسی و رەشەنبیری یێن کورد و بیانی هاوار کرینە

تەڤگەر و هەرەما سیاسیا کوردی، کو ڤێ جارێ خۆ هەلنەخەلەتینن، دیسان ڤان کەسایەتییان ئەو ل بیرا دەسەلاتا سیاسیا کوردی ئیناڤە کو هەر دەمەکی گرۆپا حوکمران ل ناڤەندا عیراقێ ب هێزکەفت، وی دەمی نە کوردان د نیاسیت و نە مافێن کوردان د خەیالا وان دا دمینیت و دێ کوردان ب یاخیبوون هەژمێریت، پاشان تا

دەرفەت بدەست دکەڤیت هێرش و ئەنفال و دەردەسەریێ دیسان دێ کەنە بەشێ کوردان. بەلێ ب داخەکا گەلەک گران و گەلەک مخابن، هەر وەکی جاران بێی کو کەسەک فێلەکێ ل کوردان بکەت، کوردان بخو فێل ل خۆ کر و خۆ هەلخەلەتاندن، پەشیمانی ژی ئەو دەردە یە کو چ دەرمان ژ بو نینن.

دیسان دبێژم، ئایا بتنێ پارتەک یان چەند کەسانەک خودانن ل بانگەشەکرن و راگەهاندنا دەولەتا کوردی کو داخوییانێن رەنگا و رەنگ بەلاڤبکەن. خەلکێ سادە و ساکار و بسپور دپرسن، ئایا مەسەلا دەولەتبونێ مەسەلەیەک نینە کو هەمی هێزێن سیاسی یێن د ناڤ گورەپانا سیاسیا کوردستانی دا ئێک دەنگ و ئێک رەنگ و ئێک هەلویستبن ب هەمی چین و توێژێن مللەتی ڤە؟ د پرسن ئایا بوچی تا نها ناخێ بزاڤا سیاسیا کوردی بیر ل مەسەلا چارەنڤیسێ خۆ نەکریە؟ بوچی هەمی هێزێن کوردی د

ناڤا واندا خالێن وەکهەڤ نینن دەربارەی ڤێ مەسەلێ؟ ئایا بوچی تا نها هیچ پەیماننامەیەکا ستراتیجی د نێڤ هەمی پارت و هێزێن سیاسی یێن کوردستانی دا نینە بو دانان و چونیەتیا گەهشتن بو وێ ئارمانجا کو دەولەتبونا کوردی بخۆ ڤە دگریت؟ پرسیارەکا دی یا گرنگ ئەوە، بوچی تا نها عەقلێ بزاڤا رەوشەنبیری و سیاسیا جڤاکێ کوردی نەگەهشتیە وی رادەی کو بیر ل وێ چەندێ بکەت کا چەوا و ب چ شێوە بگەهینە ئارمانجا دەولەتبونێ؟

مەسەلا زەمینەسازی بو دەولەتبونا کوردی هاتیەکرن نەهاتیە کرن، زەرورە زەرور نینە، پێویستیەکا حەتمیە یان نە؟ ب بوچونا من مەرج نینە، ئەگەر هەمی مەرجێن دەولەتبونێ تێدا هەبن هەتا بانگەشا دەولەتبونێ بهێتە کرن، نمونە ژی مە یێت هەن، چەند وەلاتەک د دەما دەولەتبونێ دا، پرانیا دام و دەزگەهێن گرنگ و هەتا دەما دەزگەهێن پلە نزم ژی خەلک ژ وەلاتێن دی دئینان بۆ بریڤەبرنا دەولەتێ، وە ئەڤ پرۆسەیە یا بەردەوامبویە بۆ ماوێ چەندین سالان. بەلێ پا بێگومان، زەمینەسازی بۆ بێهتەکرن کارەک گرنگە و زور باشە، چونکی بانگەشەکرنا وێ دێ یا ب سانەهیتر بیت.

ب راشکاوانەتر بێژم، پێدڤی نینە ئەم ل هیڤیا هندێ بمینین تا زەمینەسازی بو دەولەتێ تەمام ببیت، ئینجا بانگەشا دەولەتبونێ بکەین! پێدڤییە ئەم بگەهینە وێ باوەریێ کو ئۆتۆنۆمی و فیدرالی حەز و ئارەزوێن نەتەوەیەکی تێر ناکەن و پێنگاڤ هاڤێتن بو بەرەف دەولەتبونێ بو مە کوردا مەسەلەیەکا حەتمی بیت. چونکی بیروکا ڤێ بانگەشێ، جڤاکێ کوردی دێ کەتە خۆدان نەریتەکێ سیاسی و دێ ڤەگوهێزیتن بۆ قوناغەکا دی، ئەو ژی قوناخا بنیات دانانا باوەری بخۆبونێ یە بو بەرەڤ تاکە چارەسەریێ، کو ئەو ژی دەولەتبونە. کەواتە نابیت زەمینەسازی ببیتە بەهانە بو هندێ کو دەرگەهان ل بانگەشەکرنا دەولەتێ بگرین.

ب بوچونا من کێشا مللەتێ کورد یا د هەبوونا وێ نوخبا سیاسی و سیستەمێ سیاسیێ بریڤەبەر دا ئەوا ئەڤروکە ئامادە د نێڤ گورەپانا سیاسیا کوردستانێ دا. ئەو نوخبا سیاسی نفشێ ئەزمونەکا سیاسی یە کو د ئەزمونا خو یا سیاسی دا بتنێ خەونا دیتی ب ئۆتۆنۆمی و فیدرالیێ بو کوردستانێ و دیموکراسی بو عیراقێ، هەر چەندە ئەڤە نە چارەسەریێن دروستن بو کێشا نەتەوایەتیا کوردی. خەونا وێ نوخبێ ژی ل سەروکانیەکا تراجیدیا تەحل و خویناوی دا د چوارچوڤەیێ دەولەتا هەرفیا عیراقی دا یا سەرهلدای، د ئەنجامدا قەناعەتا ب سەر ناخ و دەرونێ خو یێ سیاسی دا

> **"تەیارێ هەرە زورینە یێ تەڤگەرا سیاسیا کوردی و دیسان ئەو ستونێن ئەڤ سیاسەتە ل سەر دهێتە بریڤەبرن، قەناعەتەکا ئەکید یا لدەف دروست بووی، ئەگەر هاتوو دەولەتا کوردی بهێتە راگەهاندن یان بانگەشە بو بهێتەکرن، وی دەمی و بێ دوو دلی ئێکسەر دێ توشی هەلوەرین و دیار نەمانێ بیت"**

"پێدڤی نینە ئەم ل هیڤیا هندێ بمینین تا زەمینەسازی بو دەولەتێ تەمام ببیت، ئینجا بانگەشا دەولەتبونێ بکەین! پێدڤییە ئەم بگەهینە وێ باوەرێ کو ئۆتۆنۆمی و فیدرالی حەز و ئارەزوویێن نەتەوەیەکی تێر ناکەن و پێنگاڤ هاڤێتن بو بەرەف دەولەتبونێ بو مە کوردا مەسەلەیەکا حەتمی بیت"

سەپاند کو بتنێ ئەڤە چارەسەریە.

د کەسایەتیا جیلێ ڤی نوخبێ سیاسی دا ل ئاست دەرۆن و کەلتورێ سیاسی دا گەلەک گەلەک یێ جیاوازە ژ جیلێ پێگەهشتی دگەل سەرهلدانێ و جیلێ سەرهلدانێ بخۆ و پشتی سەرهلدانێ ژی.

ئەو نوخبەیا سیاسییا کو باوەری ب دیموکراسییێ بو عیراقێ و (ئۆتۆنۆمی/فیدرالی) بو کوردستانێ هەی، د دەرفەتێن هەرە سەختێن عیراقێ دا، عیراقچیاتی یا کری و عیراقچییەتی زەرورەتەکا حەتمی بو یە د ناخێ وی نوخبەی دا، کوردایەتی و کوردستانیەتی ل زەرورەتا پلا دوویێ دا بو یە و ل چوارچووڤێ عیراق و عیراقچیەتیێ دا خۆ یا دیتی. ئێدی ئەڤە یا بویە کێشەکا گەلەک مەزن بەرامبەر وان چەمکێن جڤاکی کو بڤێن بانگەشا دەولەتبونێ بکەن، ئێدی هەر دەمێ بەحسی دەولەتبونێ تێتەکرن، ئەڤ نوخبا سیاسی بهانەیێن جوراوجور دگرن، وەکی بهانەیێن ئەقلیمی و داخستنا سنوران و پشتگیریا نێڤدەولەتی.

ئەڤ نوخبا سیاسیا ل گورەپانا سیاسی یا کوردستانێ، گەلەک زوو ژبیرکر و ژبیرا خوبرن کو ئەزمونا داخستنا سنوران ب سەر هەرێما کوردستانێ دا ل دەستپێکا سالا ١٩٩١دا و ئێکسەر پشتی سەرهلدانێ، د قازانجا کێشا مللەتێ کورددا هاتە شکاندن و گەلێ کورد مفایەکێ زور ژ ڤی هەڵوێستێ دەولەتێن دەوروبەر وەرگرت، ئەو ژی ل دەما کوچبەریا مەزنا سالا ١٩٩١ێ دا، هەردوو وەلاتێن ئیران و تورکیایێ ل دەستپێکێ هەمی سنور ل هەمبەر کوردان داخستن و مللەتێ کورد ب هەمی ڕوویەکیڤە توشی ئەزمەیەکا مروڤاییا مەزن و زەحمەت بوو و کەفتە بەر هێرشێن بەغدایێ، د ئەنجامدا میدیایا جیهانی گرنگیدانەکا گەلەک مەزن دا ڤێ مەسەلا کوچباریا کوردان و ل داوییێ دا و بو ئێکەم جار نەتەوێن ئێکگرتی بریارا پاراستنا مللەتێ کورد راگەهاند، د ئەنجامێ ڤێ بریارێ دا تەڤگەرا سیاسیا کوردی شیا ئێکەم حکومەت و پەرلەمان دامەزرینیت و مللەتێ کورد کەفتە د قوناغا بخۆ ڕێڤەبرنێ دا و ئەڤە بو دەستپێکەک بوو بو ئەزمونا حکومڕانیێ ل کوردستانێ، دیسان ئەم ل دەما داخستنا سنوران دا ل ئەنجامێ بانگەشە یان راگەهاندنا دەولەتا کوردی دا ئەم دشێین مفایی بڤی شێوەی بدەستڤە بینین و ل داوییێ دا ب قازانج کێشا نەتەوایەتیا مە دا بشکێت.

رۆندکێن سەلاحەدینی د ژێدەرێن سویدی دا

رۆهات ئالاکۆم
وەرگێران بۆ عەرەبی محەمەد خەیری داود، وەرگێران بۆ کوردی موسەدەق تۆڤی

ب رەنگەکێ تێر و پێدڤی، هەتا نها پەیوەندیێن دێرینێن ناڤبەرا کورد و ئەوروپیان دا نەهاتینە توومارکرن، ئەز باوەرم ئەڤە یەکەمین جارە کەسایەتیا سەلاحەدینی د ئەدەبێ سویدیدا دهێتە شرۆڤەکرن، هەروەسان ب رەنگەکێ گشتی ڤەکۆلینێن ب ڤی رەنگی دکارن هاریکار بن ژبۆ توومارکرن و ب دیکیۆمێنتکرنا پەیوەندیێن کوردی ئەوروپی یێن دیرۆکی، ژبەرکو ئەڤ پەیوەندیە ب رەنگەکێ پێویست هەتا نها نەهاتینە توومارکرن.

پەیوەندیێن کوردان دگەل وان وەلاتان یێن لێ دژین (مەرەما نڤیسکارێ وەلاتێن کورد مشەختبووینێ-و) کووراتیەکی دیرۆکی هەیە، ب تایبەت ژی پەیوەندیێن وان بەری مشەختبوونا وان بۆ وان وەلاتان، ژبەرکو تێرا پێدڤی زانیاری د ڤی واریدا ل بەر دەست نینن، ئەڤە ژی روویێ کەمتەرخەمیێ یە د ڤەکۆلینێن دیرۆکیدا، ب تایبەت ل جەم وان کوردان یێن گرنگیێ ب ڤی واری ددەن.

ژێدەرێن دیرۆکی و بەرهەمێن ئەدەبیێن سویدی چاوان ئاڤری ل کەسایەتیا سەلاحەدینی ڤەدایە و چاوان پەسنا وی کریە..؟ د ڤێ ڤەکولینا دیرۆکی ئەدەبیدا پشتگەرم ب ژێدەرێن سویدی، دێ بزاڤێ کەین بەرسڤا ڤێ پرسیارێ بدەین، یەک ژ ئارمانجێن ڤێ ڤەکۆلینێ بەرچاڤکرنا لیستەکا ژێدەرانە ب زمانێ سویدی یێن بابەتێ سەلاحەدینی هەمبێزکری، دا ببیتە هاریکار بۆ وان کەسان یێن گرنگیێ ب سەلاحەدینی ددەن یان تایبەتمەندی دەربارەی وی هەیە یان کەسێن حەز ژ کەسایەتیا وی دکەن. ئەڤ ناساندن و شرۆڤەکرنا ڤان ژێدەران نە کارەکێ تێر و پڕە، بەلکی بزاڤ و ئەزموونەکە و ئارمانج ژێ دەولەمەندکرنا بیبلیوگرافیا سەلاحەدینی یە.

سەرێ هزار سالانە چ ل رۆژهەلات یان رۆژئاڤا داستانەک بۆ سەلاحەدینی هاتیە دانان تێدا مێرخاسیا کەسایەتیا وی دیاردکەت، هەتا نها د ڤی واریدا پتر ژ سەد پەرتووک وەک ڤەکۆلین و ژیاننامە و تیورێن ئەکادیمی، هاتینەدانان.

سەلاحەدین وەک یەک ژ ناڤدارترین کەسایەتیێن هزار سالیا داویێ هاتیەهەلبژارتن، هەروەسان یێ ژ هەموو کوردان پتر و بێی هەڤرک د جیهانێ و د دیرۆکێدا هاتیەنیاسین، سەلاحەدینە (١١٣٨- ١١٩٣).

دەمێ ل سالا ١١٨٧ێ سەلاحەدین چوویە د باژێرێ قودسێ دا، ڤێ سەرکەتنێ هەموو ئەوروپا و جیهانا مەسیحی ئێخستە د سەرۆبەرێ بەرهەڤیێ بۆ شەریدا، ل دووڤ بانگەوازا پاپا گریگۆریۆسێ هەشتێ شاهێ فرەنسا فیلیب ئۆگست، شاهێ بەریتانیا ریچاردێ شێردل، شاهێ ئەلمانیا فریدیرک بربارۆسا (١١٨٩- ١١٩٢) سەرکردایەتیا لەشکەرێ خاچهەلگران دکرن، مرۆڤ دکاریت ب کورتی بێژیت هەموو ئەوروپا کەتە د بەرهەڤیێدا بۆ شەرێ سەلاحەدینی و ئەڤە یەکەمین جار بوو کوردەک سەرنجا ئەوروپا رادکێشیت. شاهێ بەریتانیا ژ وان کەسان بوو یێن ب توندی بەرسنگێ لەشکەرێ سەلاحەدینی گرتی هەتا کو ل سالا ١١٩٢ێ پەیمانا ئاشتیێ د ناڤبەرا هەردو ئالیاندا هاتیەموورکرن.

د شیاندایە بێژین دیرۆکا هەوا سێیێ یا خاچهەلگران دیرۆکا فەرمیا سەلاحەدینی یە، ژبەرکو دەمێ سەلاحەدین چوویە د باژێرێ قودسێ دا و ئەو باژێر رزگارکری رێک ل بەر کەسێن ئاسایی نەگرت، بەلکی ئەو د پاراستن و ئازادیا وان د دایێ، هەتا کو ئەوێن نەدڤیا مشەخت ببن و ژوێرێ دوورکەڤن مانە ل وێرێ و دلۆپەکا خوونێ ل قودسێ نەهاتە رێشتن! ڤێ چەندێ سەلاحەدین وەک کەسەکێ خوەدیێ دلەکێ مەزن و دادپەروەر و خێرخواز ل جیهانێ دا نیاسین، پشتی سەلاحەدین چوویە د باژێرێ قودسێ دا جارەکا دن ئەو باژێر نەکەفتە ژێر دەستەلاتێ خاچهەلگران و سەرئەنجامێ تەبایی هەوێن لەشکەرییێن دیترێن خاچهەلگران تنێ شەکستن بوو. پشتی مرنا سەلاحەدینی ل سالا ١١٩٣ێ ل سالا ١٢٠٤ێ هەوا چوارێ یا خاچهەلگران دەستپێکر، بەلێ خاچهەلگر نەگەهشتنە قودسێ تنێ گەهشتنە کۆستەنتەنیێ و گەلەک ژ وان دەڤەران یێن گەهشتینێ تالان و وێرانکرن، ژبەرکو د وی سەردەمیدا خاچهەلگر ب هۆڤێتیێ هاتبوونە نیاسین.

هندەک ڤەکولەرێن سویدی ڤەکولینێن خوە بۆ بابەتێ هەوێن خاچهەلگران تەرخانکرینە و چەند وەرگێران دەربارەی وان بەلاڤکرینە، د دیرۆکێدا گەلەک هەوێن لەشکەرێێن خاچهەلگران داینەرێ، هەر دەولەتەکێ ناڤەکێ جودا دانایە سەر وان هەوان، سویدێ ئەو هەوە ب (خززرڕپا) و ئەوێن پشکداری ژی تێدا کری ب خاچهەلگر ناڤکرینە و ئەوێن سەرکردایەتیا وان هەوان ژی دکر ب ماقوول (النبلاو) ناڤکرینە، د دەمەکیدا کو ژێدەرێن عەرەبی خاچهەلگران ب فەرەنگی (الفرنجە) ب ناڤدکەت.

رۆندکێن سەلاحەدینی

ئەو سەرکردەیێ حەز ژ گریێ دکەت پتر ژ هندێ کو حەز ژکوشتنێ بکەت

نە تنێ نووچەیێن سەرکەتن و شکەستنێن شەری و سیاسەتێ، رۆندکێن سەلاحەدینی دباراندن! گەلەک جاران کریارێن مرۆڤایەتی و جوامێری و دادپەروەری و مێرخاسیێ و سووزداریێ ژی ئەو رۆندکە دباراندن. یەک ژ

ڤەکۆلەرێن سویدی (ب. جان هاربی) د نڤیسینێن خوە دا پەسنا سەلاحەدینی وەک (سەرکرەکی کو حەز ژ گرییێ دکر پتر ژ هندێ کو حەز ژ کوشتنێ بکەت) دکەت و دبێژت: (سەرکرەکە گری باشتر ژ کوشتنێ ددیت). دهێتەگۆتن دەمێ قودس کەتیە ژێر دەستەلاتێ سەلاحەدینی گەلەک ژ هەڤژین و خووشکێن سەرکردێن مەسیحی سەرەدانا خیڤەتا وی کرن و ژێ خواستن ژ وان ئەسیران ب بۆریت، دەمێ سەلاحەدینی ئەو ژنە دیتن دکرنە گری وی ژی دەست ب گرییێ کر، ل سالا ١١٨٤ێ دەمێ لەشکەرێ سەلاحەدینی هێرش بریە سەر کەلایەکێ، سەلاحەدینی بهیست کو داوەتا میرزادایەکێ ب ناڤێ (ئیزابیل) دێ ل وی جهی هێتەکرن، دەملدەست فەرمان بۆ سەربازێن خوە هنارت ئاگری نە بەردەنە نڤینکێن بووک و زاڤان، د رۆمانەکا سویدی دا هاتیە، دەمێ سەلاحەدین کەسەک ب ناڤێ (جوهان) بەخشی دا کو بگەهتە ئەڤیندار خوە (رۆندکەک ژ چاڤێ وی دەرکەت).

ئەز باوەرم مەزناتیا سەلاحەدینی د ژێدەرێ رۆندکێن وی دایە یێ کو هشک نە دبوو، ئەو هێزا روحانی د ناخێ وی د ڤێ هزرێدا پێدگەهشت، د ئەنجامدا گەلەک جاران دبوو ئەگەرێ بارینا رۆندکێن وی کوردێ، دلوڤان.

هەموو پەسنێن پووتەپێکرن، دلۆڤانی و شیانێن تێگەهشتنا یێ بەرامبەر دکەسایەتیا سەلاحەدینی دا کۆم ببوون، د ئەنجامدا کاریبوو رێزگرتنا کەسایەتیا خوە ل جەم کورێن گەلێ خوە و گەلێن دیتر بەستڤە بینیت هەتا کو کاریبوو ژ هەڤ نێزیکبوونەکێ دگەل دوژمنێن خوە ژی درووست بکەت. بەلێ ئەو سەلاحەدینێ ناڤدار ب گری و رۆندکێن چاڤێن خوە، ژ ئەنجامێ ڤان دیمەنێن مرۆڤایەتی سووزا وی ل سەر وی زال دبوو و چاڤێن وی پڕی رۆندک دکرن، رۆندک و هەستیاریا ب جۆشا وی دەرگەهێن سەرکەتنێ ل بەر وی ڤەکرن و بوو ئەفسانەیەک د دیرۆکێدا و جهێ وی بلندتر لێ کر کو ب (سەلاحەدینێ مەزن) بێتەناڤکرن.

هندەک پەسنێن دەگمەن د سەلاحەدینێ سەرکرەدا هەبوون، دیرۆکێ ئەو رەنگە پەسنە ژ چ سەرکرەیێن دیتر نە ڤەگێراینە، بۆ نموونە حەز نە دکر شاهێن دوژمنێن خوە د مەیدانا شەریدا ب دیلی بگریت، یان زێدەگاڤیێ ل سەر وان بکەت، و دەمێ دەلیڤە بۆ هەلدکەت چ جاران هزر ل کوشتنا کەسایەتیێن مەزن و ناڤدار ژ دوژمنێن خوە نە دکر: ((شاهـ شاهان ناکوژیت))، د شەرێ یافا دا دەمێ هەسپێ شاهـ ریچاردێ شێردل هاتیەهنگافتن و مایە بێ هەسپ، د وی شەرێ گەرمدا سەلاحەدینی دو هەسپ بۆ هنارتن، هەروەسان دەمێ ریچاردێ شێردل نەخوش کەتی و تایێ گرتی، سەلاحەدینی فێقی بۆ هنارتن و د کەلەجا نا هاڤینێدا فەرماندا ژ کۆمتێن چیا بەفرێ بینن دا بۆ بهنێریت.

نڤیسکار و ڤەکویلەر ((جوهانس سالمینین) یێ کو د بیرهاتنا هەشت سەد سالیا مرنا سەلاحەدینی دا ڤەکۆلینەکا بهادار ل سەر وی بەرهەڤکری، پەسنا سەلاحەدینێ ب ((مەردێ رۆژهەلاتی)) دکەت: مەردێ رۆژهەلاتی سەلاحەدینی د رێکا خودێ را قودس رزگار کر و دەمێ هەڤدینێن وی شاشی دکرن، دژی وان د راوەستیا)).

دڤێت ئەو چەندە بێتەگۆتن سەلاحەدین ژ وان سەرکرەیان بوو یێن راستەخوە پشکداری د شەراندا نەکری، تنێ سەرکردایەتیا شەری دکر، د کەسایەتیا سەلاحەدینی دا ڤیانا خوونرشتنێ بێی پاکانە و هزرا تۆلەستاندنێ نەبوو، دەمێ قودس دەست خوەڤە ئینای چوو د باژێریدا و نەهێلا دلۆپەکا خوونێ بێتە رشتن. بەلێ بەری وی ب سەد سالان دەمێ ل سالا ١٠٩٩ێ و د هەوا خاچهەلگران یا یەکەمدا لەشکەرێ وان هێرشکری و باژێرێ قودسێ گرتی ٥٠ پێنجی هزار کەس کوشتن.

ژ ئەنجامێ ڤان سەرەدەری و کریاران یێن سەلاحەدینی ئەنجامددان، گەلەک جاران رۆندک ژ چاڤێن کەسێن ل دەربارێ وی ژی دبارین، ئەز باوەرم ئەڤە یەکەمین جارە خواندەڤان ڤێ راستییێ ژ کەسایەتیا وی دزانن، چاخێ خواندەڤان د ب سەر ڤان ئالیێن کەسایەتیا وی هلدبن بێی ڤیانا خوە دێ کەڤیتە ژێر باندۆرا کەسایەتیا سەلاحەدینی، کورت و کرمانجی: ئەم دکارین بێژین خودایێ مەزن ئەڤ کەرەمە بەخشیە کوردان کو یەکەمین جارە روویێ دیرۆکێ بۆ کوردان دگرنژیت.

سەلاحەدین د دیرۆکا سوید دا

سەلاحەدین یەکەمین کوردە جهەک د دیرۆکا سویددا گرتی، چوونا سەلاحەدینی بۆ ناڤ قودسێ، مرنا وی و روودانێن پشتی مرنا وی، سێ تەوەرن نڤیسکار و دیرۆکنڤیس و

ڤەکۆلەرێن سویدی ب بەرفرەهی پووتە پێکریە.

گەلۆ کەنگی بۆ یەکەمین جار ژێدەرێن سویدی ئاماژە ب ناڤێ سەلاحەدینی کریە.؟ ئەم دکارین بێژین یەکەمین جار ناڤێ سەلاحەدینی د ئینسکلوبیدیایێن سویدی دا ل ژێر ناڤێ زژززحث چخخرڕدڕزڕرخئهاتیە، ئەمێ ئاماژە ب زنجیرە ئاماژە ب روودانێن سالا ١١٨٩ێ دکەت و ب لاتینی د نڤیسیت: ((باژێرێ قودسێ ب ئەستێن سەلاحەدینی هاتە وێرانکرن، مەزنێ مەترانان مار ستیکت کوشت و سکتونا هاتە سۆتن)).

ئەو کەسێ ئەڤ پەیڤە توومارکرین ڤیایە بێژیت گەلەک ترس و کوشتن و وێرانکرن و سوتن د وێ سالێدا رووداینە، بۆیەرا سەلاحەدینی ل وەلاتەکێ دوور بچاڤ سویدیڤە روودابوو د ئەمەکیدا دو رووداننێن دیتر ل سویدێ و جهەکێ نێزیکی ستۆکهۆلم رووداببوون و ئەڤ ئینسکلوبیدیایە ل داویا سەدسالیا دوازدێ هاتیەنڤیسین و رووداننێن سالێن ناڤبەرا ٩١٦- ١٢٦٣ توومارد‌کەت.

گرتنا باژێرێ قودسێ ل سالا ١١٨٧ێ ژ ئالیێ سەلاحەدینی ڤە ئەنگڤەدانەکا مەزن ل ئەورۆپا و ل ئەولەتێن باکوورێ وێ وەک دانیمارک و نەرویژ و سوید چێکر، ئەمێ ئەڤ نووچەیە گەهشتیە ئەولەتێن باکوورێ ئاماژەپێکری نەرازیبوون و خەمەکا مەزن دووڤ خوەڤە ئینا، ئەورۆپا بەرهەڤیەکا مەزن بۆ هەوا سیێ یا خاچهەلگران ب خوەڤە دیت و داخوازا هاریکاریێ ژ هەموو ئەولەتان هاتەکرن، وی سەر ئەمی هاریکاری و خووک و باج هاتنەکۆمکرن، یەک ژ وان خووکا ب نحخدڕخززنخحچدچڤهاتەناڤکرن. ژ خەلکێ وان وەلاتان هاتەخواستن ئەە ژ سەدێ ١٠٪ ژ داهاتێ خوە وەک هاریکاری بۆ هەوا دژی سەلاحەدینی بدەن.

پشتی کو سەلاحەدین ئەستەلاتێ باژێرێ قودسێ گرتیە ئەست، ئەڤە بوو ئەگەرا هندێ سێیەمین هەوا خاچهەلگران د ناڤبەرا ١١٨٩- ١١٩٢ بدەنە رێ. د ڤان سێ سالاندا ب هزاران د رێکا هشکی و ئەریایدا بەرەف خاکێ پیرۆز (الارچ المقدس) چوون. ئەمێ ل سالا ١١٨٧ێ نووچەیێ گرتنا قودسێ گەهشتیە باکوورێ ئەورۆپا سەقایەکێ رەشبینی و بێ هیڤیبوونێ خوە ب سەر واندا گرت، شاهێ دانیمارکێ و ئەوێن ل دیوانا وی ئەست ب گریێ کرن و ئاخینک راکێشان و بوو ئوفئوفا وی و خوە ژ گێنگەشە و ئاخفتنێ ئەربارەی بابەتی دوورگرت. ل سالا ١١٨٩ێ کۆمەکا دانیمارکی و نەرویژی و سویدی چوونە خاکێ پیرۆز ب تایبەت ژی باژێرێ عەکا داکو شەرێ سەلاحەدینی بکەن و هاریکاریا مەسیحیان بکەن و پشتی دو سالان، ئانکو سالا ١١٩١ێ ئەو باژێر کەتە ئەستێ مەسیحیان، ئەتنێ ژێدەرێن نڤیسی بەلکی بەلگەنامەیێن ئەرکۆلۆژی ژی داکوکیێ ل سەر ڤێ چەندێ دکەن، ئەم دکارن وەک نموونە کێلیا گۆرێ کەسەکێ سویدی وەرگرین یێ د وی شەریدا هاتیەکوشتن و هەڤژینا وی (سوورا) هەر د وێ شەریدا گیانێ خوە ژ ئەستدا.

گەلەک ژ خەلکێ (دانیمارک، نەرویژ و سوید) دڤیا بچنە خاکێ پیرۆز و پشکداریێ د سێیەمین هەوا خاچهەلگران و شەری دژی سەلاحەدینی بکەن، نموونە ژی بۆ ڤێ چەندێ دو کەس ب ناڤێن ((ئالک)) و ((ئەلکساندر)) ژ ئەڤەرا ((سکان)) دگەل کۆمەکا دانیمارکیان چوونە خاکێ پیرۆز، بەلێ ئەمێ گەهشتینە وێرێ دیت سەلاحەدینی دگەل شاهـ ریچاردێ شێردل بۆ ئەمێ سێ سالان پێکهاتنەکا ئاشتیێ یا مۆرکری، ئەو ژی بەرەف باکوور زڤرینەڤە، هندەک زانیاری وێ چەندێ دیاردکەن کو سویدیان چالاکانە پشکداری د هەوێن خاچهەلگراندا کریە. وەک نموونە ژی بۆ ڤێ چەندێ ل سالا ١٢٢٢ێ پاپای داخوازا هاریکاریێ ژ شاهێ سوید (سفرکر کارلسۆن) کر و د نامەیا خوەدا نڤیسیە: (بەرئاقل نینە سویدی ئەوێن ب هندێ هاتینە نیاسین کو هەردەم یێن ل بەرۆکێن پێشیی، خوە ڤەکێشن). د ڤی واریدا ڤەکۆلەر (ئێب صموئێل برینگ) د وێ باوەریدایە کو ئەو پەیڤ نیشانا پشکداریا سویدییانە د شەریدا دژی سەلاحەدینی.

بابەتێ پشکداریا باکووریان ب گشتی و خەلکێ سوید ب تایبەتی نە تنێ سەرنجا (ئێب صموئێل برینگ)ی راکێشایە، بەلکی ڤەکۆلەرێن بیانی ژی ل سەر وی بابەتی راوەستیاینە و ل سالا ١٨٦٨ێ ڤەکۆلینەکا فرەنسی یا وەرگێررای بۆ زمانێ دانیمارکی ئەربارەی ڤی بابەتی هاتیەبەلاڤکرن.

یەک ژ ژێدەرێن کەڤنێن ل سەر سەلاحەدینی ئاخفتین، ڤەکۆلینەکا مەتران و ئەسنولۆژیێ سویدی ئۆلواس ماگنۆس (١٤٩٠- ١٥٥٧)ەیێ ل سالا ١٥٥٥ێ ل ژێر ناڤێ (دیرۆکا مللەتێن باکوور) هاتیە نڤیسین، نڤیسکار د وێ ڤەکۆلینێدا جهەک دایە وان پەیڤان یێن د سەکەراتا مرنێدا ل سالا ١١٩٣ێ ژ زارێ سەلاحەدینی ئەرکەتین، تێدا دیاردبیتن کو سەلاحەدینی نە سامان و نەژی مولک ل پاش خوە نەهێلانە: ((ل سالا ١١٩٣ێ ئەمێ سەلاحەدینی هەست ب نێزیکبوونا مرنا خوە کری، گازی هەلگرێ ئالایێ خوەکر و گۆتێ: تو ئەو ئەو کەسێ راهاتی ل سەر بلندکرنا ئالایێ من د ئەمێ شەراندا، نها رابە و ئالایێ مرنا من بلند بکە، پارچەکا پاتەیێ بێبها ب سەرێ رمەکێڤە کە و ل باژێرێ دیمەشقێ بگەرینە و بێژە: ببینن ئەمێ مرن دهێت سولتانێ رۆژهەلاتی ژبلی ڤی کنجرێ بێ بها تشتەکێ دیتر دگەل خوە نابەت)). ئەڤ پەیڤە گۆتن و چاڤێن خوە ب یەکجاری نوقاندن.

ئەڤ کارێ ئۆلواس ماگنۆس ژ ٢٢ پەرتووکان، پێکدهێت هەر پەرتووکەک ژی چەند بەرگەکە، د بەرگێ ٤٨ ژ پەرتووکا ١٦ ئەربارەی سەلاحەدینی ئاخفتیە، هەر پەرتووکەک و هەر بەرگەک ل سەر بابەتەکێ جودا دپەیڤیت، د وێ پشکێدا یا کو نڤیسکار ل سەر سەلاحەدینی د نڤیسیت تایبتمەندیا گۆران (قەبران) و ژیانا چوویی بەرچاڤ دکەت، د ڤێ پشکێدا هاتیە: مەزناتیا مرۆڤی نە ب سامان و مولکانە بەلکی ب کارێ خێرێ و مێرینیێ دهێتە هەلسەنگاندن و تنێ ب وێ چەندێ پەیاما باشیێ دگەهیتە نڤشێن بهێت، ل داویا ڤێ پشکێ نڤیسکارێ سویدی گۆتنێن سەری یێن سەلاحەدینی تنێ وەک نموونە دئینیت، دهێتەگۆتن کو وی چیرۆکا سەلاحەدینی ژ پەرتووکا زانایێ ئایینیێ ئیسپانی ڤیکنتۆس (١٣٥٠- ١٤١٩) دستڤەئینایە. ئەڤ راستیێن دیرۆکی وێ چەندێ دیاردکەن کو سەلاحەدین ل باکوور و باشوورێ ئەورۆپا ب ناڤداریەکا مەزن هاتیە نیاسین. هەروەسان دیرۆکنڤیس (دیک هارسۆن) ژی ل ڤان سالێن داوییێ هەر ل سەر ڤی بابەتی کارکریە، د شیاندایە بابەتێ کەسایەتیا سەلاحەدینی ل دووڤ ژێدەرێن ئەورۆپی و پشتگەرم ب ڤەکۆلینێن نایاب مژارێن گرنگ بەرچاڤبکەت و گەشبوونەکا پتر بدەتە دیرۆکا کوردان.

بەشێ ئێکێ

جۆرێن سزایی (سزایێن بنچینەیی)

× مافپەروەر: هەکار فندی

دوو جۆرێن سزایان هەنە کو دبێژنێ سزایێن بنچینەیی و سزایێن پاشبەندی، ل گۆر یاسا سزایێن عیراقی هژمار ١١١ یا راستڤەکری سزایێن بنچینەیی پێکدهێن ژ:

- سێدارەدان: سێدارەدانا دادگەهکری یە هەتا مرنێ، ئانکو ژناڤبرن و نەهێلانا دادگەهکری یە د ژیانێ دا.

- زیندانکرنا هەتا هەتایێ: گەلەک جاران وەسا دهێتە زانین کو سزایێ هەتا هەتایێ رامانا وێ ئەوە کو دادگەهکری هەتا هەتایێ دێ یێ زیندانکری مینیت، لێ یا راست و دروست کو ل دویف یاسایێ ب روونی هاتیە دیارکرن، سزایێ هەتا هەتایێ زیندانکرنە ب دەمێ ٢٠ سالان بتنێ نە زێدەتر کو پێدڤی یە دادگەهکری ل ئێک ژ دەزگەهێن سزایی یێن تایبەتمەند دەرباز بکەت.

- زیندانکرنا دەمدار: زیندانکرنا دەمدار دەمێ وێ ژ (٥) پێنچ سالان هەتا (١٥) پازدە سالانە، کو پێدڤی یە دادگەهکری ئەو دەمێ پێ دهێتە دادگەهکرن ل ئێک ژ دەزگەهێن سزایی یێن تایبەتمەند دەرباز بکەت.

- زیندانکرنا توند: زیندانکرنا توند دەمێ وێ ژ (٣) هەیڤان دەسپێدکەت تا (٥) سالان نە زێدەتر کو پێدڤی یە دادگەهکری ئەو دەمێ پێ هاتیە دادگەهکرن ل ئێک ژ دەزگەهێن سزایی یێن تایبەتمەند ب ڤێ چەندێ ڤە دەرباز بکەت.

- زیندانکرنا سڤک: دەمێ سزایی د زیندانکرنا سڤک دا، ژ (٢٤) دەمژمێران دەسپێدکەت تا (٣) هەیڤان نە زێدەتر کو پێدڤی یە دادگەهکری ئەو دەمێ پێ هاتیە دادگەهکرن ل ئێک ژ دەزگەهێن سزایی یێن تایبەتمەند ڤە دەرباز بکەت.

- زیاندان: پێگیرکرنا دادگەهکری یە ب دانا کۆژمەکێ پارەی بو گەنجینا حکومەتێ نەک بو لایەنێ هەڤدژ، بو دەستنیشانکرنا کۆژمێ زیاندانێ ل دویف یاسا سزایا عیراقی، پێدڤی یە دادگەهـ رەوشا دادگەهکری یا دارایی و جڤاکی بەرچاڤ وەربگریت زێدەباری رەوش و سەروبەرێن تاوانێ، هەر وەسا رەوشا تاوان لێکری ژی بەر چاڤ بێتە وەرگرتن.

هەر وەک هاتیە دیارکرن کو زیاندان ژی سزایەکێ بنجینەیی یە، لێ دبیت سزایێ زیاندانێ دگەل سزایەکێ دی یێ کو ب سزایێن بنچینەیی هاتینە دیارکرن ل سەر دادگەهکریەکێ بێنە سەپاندن و ل وی دەمی پێدڤی یە هەر دوو سزا بێنە بجهئینان ل سەر دادگەهکری، ئەگەر هات و دادگەهکری سزایێ زیاندانێ ئەدا نەکر ل وی دەمی دێ بو دەمەکێ دی ئێتە زیندانکرن هەمبەر وی کۆژمەی یێ کو وەک زیاندان ل سەر دادگەهکری هاتیە سەپاندن، لێ نابیت ژ نیڤا دەمێ سزایێ زیندانکرنێ یێ وێ تاوانێ بۆریتن، هەر وەسا ب هەر شێوازەکی نابیت ژ دوو سالان ژی بۆریتن.

زێدەباری وێ چەندی کو دبیت سزایێ زیاندانێ بتنێ ژی بێتە سەپاندن ل سەر دادگەهکری ،ئەگەر بەندێن یاسای یێ کو پێ دئێتە دادگەهکرن، رێ ب وێ چەندێ دابیت.

- دەستەسەرکرن ل فێرگەها گەنجێن لادەر: بۆ زیندانکرنێ د ڤی سزایی دا دئێتە گۆتن دەستەسەرکرن، کو ئەو (گەنجێ) دهێتە دادگەهکرن، ل گۆر یاسایێ ئەو (گەنج) دهێتە دەستەسەرکرن ل جهەکێ تایبەت ب پێگەهاندن و چاکسازیکرنێ د وی دەمێ پێ هاتیە دادگەهکرن.

- دەستەسەرکرن ل فێرگەها چاکسازیێ: دیسان بۆ زیندانکرنێ د ڤی سزایی دا دئێتە گۆتن دەستەسەرکرن، کو ئەو بو وی دادگەهکریێ (سنێلە)، دهێتە ب کارئینان. ل گۆر یاسایێ ئەو(سنێلە)، دهێتە دەستەسەرکرن ل جهەکێ تایبەت ب پێگەهاندن و چاکسازیکرنێ د وی دەمێ پێهاتیە دادگەهکرن.

ڕێڤەبەرێ ڕێڤەبەریا بازێرڤانیا ڕۆژهەلاتا دهۆکێ بۆ چاڤدێر:

د پلانا مە دایە ل‌شوینا هەر سێ ترافیکێن جادا ١٠٠ م، ئوڤەر و ئەندرپاس بهێنە چێکرن

بەرێز عوسمان تاهر هەمزانی ڕێڤەبەرێ ڕێڤەبەریا بازێرڤانیا روژهەلات ل پارێزگەها دهوکێ ددیدارەکێدا بو چاڤدێر، نەخشەیێ پلانا بازێرڤانیێ بو سالا ٢٠١٣ ێ ل سنورێن بازێرێ دهوکێ ئاشکەرا دکەت و ئەو پروژێن دێ هێنە بجهـ ئینان یان تەمام نەبوین و دبێژیت: د پلانا مە دایە ئوڤەر پاسان ل شوینا ترافیکێن (نەخوشخانا تەنگاڤیان و قاددا دایکا شرین) ل تاخێ گەلی دانین، هەروەسا تەمامکرن و بەرفرەهکرنا جاددا ١٥م بو ٢٠م ل نێزیک گەلیێ بێسرێ بو گەلیێ دهوک و تەمامکرنا جاددا ٣٠م ل ئوتێلا شندوخا بو قەسارا و ژ کارگەها ئیسفەنجی بو نزارکێ و چێکرنا جاددا کەمەریا ٣٠م، ل گەلیێ بێسرێ بو گەلیێ دهوک.

دیدار: نزار چێی

چاڤدێر: پلانێن وە بو سالا ٢٠١٣ ێ ل بازێرێ دهوکێ چنە؟

ڕێڤەبەر: د پلانا مە دا یە بوو سالا ٢٠١٣ێ، هەر سێ ترافیکێن دکەڤنە سەر جاددا ١٠٠ م یێن نزیکی (مزگەفتا ئیمام حەمزە، نەخوشخانا ئازادی و فەرماندێ)، راکەین و ل جهێن وانا ئوڤەر و ئەندرپاس بهێنە چێکرن، لێ تا نوکە بودجە بو نە هاتیە تەرخانکرن و ل سەر بودجێ گەشەپێدانا پارێزگەهان، کوژمێ ٢٥٥ ملیون و ٢٠٠ هزار دینار بو هاتینە تەرخانکرن، کو بتنێ بو ڤەدیتن و نەخشە یە و دیسان د پلانا مە دا یە ئوڤەر پاسان ل شوینا ترافیکێن (نەخوشخانا تەنگاڤیان و قاددا دایکا شرین) ل تاخێ گەلی دانین، هەروەسا تەمامکرن و بەرفرەهکرنا جاددا ١٥م بو ٢٠م ل نێزیک گەلیێ بێسرێ بو

گەلیێ دهوک و تەمامکرنا جاددا ۳۰م ل ئوتێلا شندوخا بو قەسارا و ژکارگەها ئیسفەنجی بو نزارکێ و چێکرنا جاددا کەمەریا ۳۰م ل گەلیێ بێسرێ بو گەلیێ دهوک و بدرێژیا ۷کم۲ کو پاشی دچیتە دناڤ توخیبێ بازێرڤانیا رۆژئاڤا دا.

چاڤدێر: بو سستکرنا جاددان چ پلان هاتینە دارشتن؟

رێڤەبەر: نوکە ئەم مژویلی تێکدانا ئاڤاهیێ رێڤەبەریا ڤەگوهاستنێ و هندەک دوکانانە ل بەرامبەر سینەما نەوروز، کو مە ل بەرە فرەهیا وێ جاددێ بکەینە۳۰م و دا کو بار ل سەر جاددا ۱۰۰م یا بارزان بهێتە کێم کرن، مە پروژەکێ بەردەوام هەیە ژ بو چێکرنا جاددا خزمەتگوزاریا ل تەنشت ڤێ جاددێ کو مە چەند قوناغەک ژێ چێکرینە، ژ وانا ژ سەروکاتیا بازێرڤانیا دهوکێ تا قایمقامیێ و مینی مارکێتێ و بو پتر خوشکرنا هاتن و چونێ، مە لبەرە قێرێ جاددا ۱۰۰ متری فرەهتر بکەین، لێ د مینتە ڤە ئەم پروژێن رێڤەبەریێن دی لبەرچاڤ وەربگرین، کو ل رەخ و رویێن ڤێ جاددێ را دچن، وەک (کێبلێ کارەبێ و تەلەفونێ و بوریا ئاڤێ) و مە پتر هەما هەنگی دگەل هەڤ هەبیت.

چاڤدێر: تو نابینی گیروبونا گەلەک پروژان ڤەدگەریتە نەبونا هەڤکاریێ دناڤبەرا رێڤەبەریان بخو دا؟

رێڤەبەر: هەڤکاری دناڤبەرا رێڤەبەریان دا یا هەی، لێ کوژمێ پارێ وانا دگەل ئێک ناهێت و ئەگەر پروژەک بهێتە ڤەگوهاستن ژ کولانەکێ بو کولانەکا دی، برەخڤە دروستە کو نەخشە و ڤەدیتنێن وانا ئێک بن، لێ بو دەڤەرەکا دی نابیت و ئەگەر پروژە هاتە پاشئێخستن بو ماوەیەکی درێژ، دبیت ئەو پروژە بهێتە لادان.

فوتو: چاڤدێر

چاڤدێر: بازێرڤانی ئێک ژوان رێڤەبەریێن خزمەتگوزاری یە و پێدڤی بگەلەک بودجەی هەیە، ژێدەرێ بودجێ رێڤەبەریێن بازێرڤانیێ ژ کیڤە دهێن؟

رێڤەبەر: مە سێ جورێن پارەی هەنە کو پروژان پێ بجه بینین، ئەو ژی پێشینەیا بەردەوام یا سەروکاتیا بازێرڤانیێ و بودجا وەزارەتا بازێرڤانیان و بودجا پێشڤەبرن و گەشەپێدانا پارێزگەهان و ئەڤ سالە خەلاتێ سەروکێ حکومەتا کوردستانێ ژی هاتە سەر، کو۱۰ ملیار دینار بوون کو مە کارگەهەکا قیری یا پێ کری و پارێ مایی، ئەم پێ نوکە پێ چەند پروژەکان ل تاخێن هەژار نشینن دروست دکەین، وەک شندوخا باشور کەرتێ ۷۸ و پشت ئامادەیا بازرگانی.
بو سالا۲۰۱۱ێ ژی مە چەند پروژە هەبوون، ژ وانا ئوڤەرپاسا ئێتویتێ و چێکرنا شەش کم۲ ژ جاددا ۱۰۰م ژ ئوڤەر پاسا ئێتویتێ تا زالگەها بێسرێ و چێکرنا جاددا ۳۰م ژ فەرماندێ تا کارگەها ئیسفەنجی و کوژمێ ۵۸ ملیار و۸۳٦ ملیون دینار بو هاتبوونە تەرخانکرن و چێکرنا جاددا ٤۰م بو تاخێ ئێتویتێ و بو سالا ۲۰۱۲ێ مە هەشت پروژە هەنە و کوژمێ شەش ملیار دینار بو هاتینە تەرخانکرن ژ وانا سەخبێرکرنا جاددا ۱۰۰م یا بارزان و چێکرنا دیزاینێ پارکا ناڤ بازێری کو دقوناغێن راگەهاندنێ دانە و پروژەکێ دی یێ گرنگ نوکە کار یێ تێدا دهێتەکرن، ئەو ژی چێکرنا جاددەکا ۳۰م یە ل بەرامبەر ئاسایشا دهوکێ کو دێ ل بەرامبەر قایمقامیا دهوکێ دەرکەڤیت، کو دوو قوناغ ژێ هاتبوونە دروستکرن، ل نک نەخوشخانا سوتنێ دێ بارەکێ مەزن ل سەر جاددا ۱۰۰م یا بارزان کێم کەت و ئەڤ پروژە نوکە ئێکسەر ژلایێ مە ڤە دهێنە بجهئینان.

چاڤدێر: چ جوداهی دناڤبەرا بجهئینانا پروژان ژلایێ حکومەتێ یان قونتەرچیان دا، هەنە؟

رێڤەبەر: هەر لایەکێ پروژەی بجه بینیت، لیژنا وەرگرتنا پروژان دێ داخوازا راپورتێن تاقیگەها بیناسازی و نەخشە و ڤەدیتنان ژێکەتن و ئەگەر کێماسیەک د پروژەی دا هەبیت، دێ هێتە دەستنیشانکرن و پێدڤیە بهێنە دروستکرن و بدویڤ نەخشەی بریڤە بچیت.

چاڤدێر: گلەو گازندەیێن هاولاتیان ل سەر جاددەکا ۱۵م ل شندوخا باشور یێن هەین، وە چ چارە بو هەیە؟

رێڤەبەر: دەمێ هێلا بلندا کارەبێ ل وێرێ هاتیە راچاندن، ئەو جاددە ۵۰ م بوو، لێ پشتی راکرنا وێ هێلێ جاددە بوویە ۱۵م و ئەم هەر یێ هەولدەین جاددا فرەهبکەین، هەر چەندە بریارا دوماهی بو رێڤەبەریا نەخشەدانانا ئاڤاهیان و سەروکاتیا بازێرڤانی یە و ئەو خانی زێدەگاڤ بوون و هاتینە تاپوکرن ب کوژمەکێ کێم، لەوا ئەو خانی ناهێنە قەرەبوکرن، چونکی وانا تەنازولا کری ژ وی عەردێ کو دکەڤیتە بەر جاددێ.

زارۆ و جحێلێن مە
پێدڤی نەخشەیەکێ تازەترن بۆ ئایندەیێ خۆ

ئیسماعیل عەلی دۆسکی / ئنگلترا

بـو پتر سـەخبێریکرنا ژیانا زارو و جحێلێن مە، مە پێدڤی بهندەک ئەندازیارێن خودان شیان و شارەزای هەیە بو دانانا نەخشەکێ پاشەروژێ بو وان، دا ئەو ژی ب مەژیێ خوێ تازە یێ وەکو بەر پەرەکێ سپی پیلانەکا ساخلەم و ژێهاتی برێکا زانین و خواندنێ، بو مللەتێ خو دابنن.

جهێ داخێ یە ل وەلاتێن مە، هەر چەندە ب دەولەمەندیا خو و پەیوەندیێن خو یێن دیپلوماسی شیاینە بنەما و شەنگستەیەکێ بو وەلاتێن خو دا بنن، بەلێ بێی هزرکرن د تاکە کەسی و ئاڤاکرنا وی تاکە کەسی دا، دا ژ نوو هزر و بیرێن مللەتی پێ بهێنە ئاڤاکرن، ل دویڤـرا سـەرەدەریکرنـەکا سـەردەمی دنێڤبەرا وەلاتیاندا و شوینکرنا هەستا نەتەوەیی و حەز و ڤیان و رێزگرتنێ بو گەلێ خو و تێگەهاندنا وان کا چەند باب و باپیر و باپکالکێن وان ئەشکەنجە و قوربانی ل روژێن خو یێن سەخت دیتینە، دا ئەڤرو ئەو ژی پێ د سەرفەراز بن. ئەڤە وەکو هەستبونا بەرپرسیارییەکێ بو جحێلێن مە دێ ژ دایک بیت و بیتە سەدەما خەمخوریا وان د خزمەت و ئاڤاکرنا جڤاکێ خو دا، برێکا ئارەزوکرن و پالدانا وان بو هەر کارەکی د وێ خزمەتێ دا ژ بێ بەرپرسی و بێکاری و پالپشتیا کەسێن نزیک و دەوروبەر و نەهێلانا کارێن بێ رەوشت و مەترسی ل سەر ژیانا وا و ژیانا تەڤ جڤاکی.

پێدڤی یە ئەڤرو جحێلین مە وەسا تێبگەهن، نە بتنێ کارێن کورسیێن بلند وەکو بەرپرسەک یان رێڤەبەرێ کومپانیەکا ناڤبانگ یان ئەندازیارەکێ بیناسازی یان نوژدارەک خزمەتێ دکەن یان ئەو تنێ جهێ رێزگرتنێ نە، بەلکو هەر کارەک بیت خزمەتا گشتی یا وەلاتیان بکەت، چ ماموستا یان کرێکار یان برینپێچ یان هەر کارەکێ دی بیت و هەمی پێکڤە تەمامکەرێن ئێک ئاڤاهی نە، ئەو ژی وەلاتە.

دیتنەکا مە بو وەلاتێن پێشکەفتی وەکو ژ وانا ئەڤێن ل ئەوروپا دبینین ژلایێ شێوازی ڤە گەلەکا ئاسانە، لێ ئەگەر ئەم د ناڤەروکێن وان دا ب خەپتین، دێ بینین گەلەکا ئالوزە و مللەتێن وان ب سەر چیایێن گەلەک بلند کەفتینە د سەر سەقا و سرو بەفرا کێشوەرێ ئەوروپی، وەلاتیێن وان هەمی رەنگێن مرنێ و برسێ و تەعدایێ برێکا شەرێن ناڤخویی و شارستانی و زولم و فێلبازیا دێرا و تا دگەهییە چاخێ چوویی، ب هەردو شەرێن مالوێرانێن جیهانی مللەتێن وان ب چاڤێن خو دیتینە.

لەوا وەلاتیێن وان د نەچارن وان دەسکەفتێن ئەڤرو بهەمی شیانێن خو بپارێزن و دلوپەکا ئاڤێ ژی ب پەروە و بێ بەرامبەر نەچیت ئەگەر مفایەکێ ژێ نەبینن. ئەڤە یە وەفاداری و دلسوزی بو خاک و گیانێ مللەتی، نەمازە دەما بەری هەمیا زارو بو سەخبێریا وەلاتی دهێنە شیرەتکرن ژ بو ئایندەیەکێ سەرکەفتی تر.

ئەگەر ئەم دخەمخور بین بو زارو و جحێلێن خو، ئەم دێ لدەسپێکێ د هزرا پیلاندانانا نەخشەیەکێ دا بین بو ئایندەیێ وان، ئەو ژی ب رابوونا هەر کارەکی د پەرژەوەندیا تەناهی و ساخلەمیا واندا بیت، ژبەرکو دابینکرنا بنەمایەکێ بهێز بو تەناهی و ساخلەمیا وان دێ ژیانا وان ژ هەمی مەترسیا هێتە پاراستن، ئەڤجا ب تەناهی و دیسا ساخلەمیا وان ژلایێن جەستەیی و دەروونی ڤە، دێ هەر زارووەک سوبەهی بیتە تاکە کەسەکێ بەرهەمهێنەر بو گەل و وەلاتێ خو.

بلا ئەم نە ساخلەمیا خو، بو وان ژی نە ڤەگوهێزین و کولاڤێ خو بکەینە سەرێن وان

ژی، مەبەست ژ نەساخلەمیێ ژی نە بتنێ سەر ئێشان و زکچونە، بەلکو پێکولێ بکەین ڤایروسێن ترسناکێن داب و نەریتەیێن نە ساخلەم، نە چنە وان وەکو چاڤلێکرن و گرنگی تنێ بکارێن سەرڤەیی و روینشتنا زێدە لبەر تەلەفزیون و ئێنترنێت و فەیس بوک و سکایپا و خوارنا زێدەیا بێ مفا و چونا ناڤ بازارای تا بەرێ سپێدێ و نە نڤستن تا حەفت نیڤەکێن شەڤێ و گەلەک کارێن دی یێن لەنگ.

لێ ل دیمەنەکێ دی وەکو ل ئەوروپا و جهێن دی، گەلەک جاران ئەم لومەی وان ژی دکەین، هێشتا ل شەشی ئێڤاری پتریا بازارێن وان دهێنە گرتنێ و هێشتا هەشت یان نەهی ئێڤاری، زارووێن خو دنڤینن دا ل روژا پاشتر د خوەدان بزاڤ تر و ئەکتیڤ تر بن و مەژیێ وان ساخلەمتر بیت د فێرکرن و تێگەهشتنێ دا.

لڤێرە لومەیی ژ زاروو و جحێلین مە ناهێتەکرن دەما تا نیڤا شەڤێ و هەتا بەرێ سپێدەیا د هشیار و وەختێن خو ب تشتێن بێ مفا ڤەدبەن و مەژیێ خو ژی دوەستینن و خەلکەکێ دی ژی تورە دکەن، دەما تا درەنگی شەڤ لبەر دەرگەهێن مالا د روینشتی و د موبایلا د خەبتن و فێلی کارێن بێ رەوشت ژی دبن. لێ لومەیی ژلایێ نەبونا مە بو سیستەمەکێ جڤاکییێ مفادەرە بو وان زارووا و هندەک تایبەتمەندێن جڤاکی د وی سیستەمیدا کار بکەن و ببنە هاریکار و شیرەتکار ژی بو دایبابێن وان زاروا، زێدەباری پەروەردەکرنا وان ژلایێ ماموستایا ل خواندنگەها ب مەرجەکی هەمی پێداویستییێن وان ل وان خواندنگەها بێنە گەرەنتی کرن.

بو چارەکرنا ڤان رەنگە کێشەیان، دڤێت هەمی لایەن پێکڤە ل سەر ئێک دەپک روننە خوارێ و هەمی د ئێک پروسێس دا د بەشدار بن، ژوان بەرپرس و خێزان و ماموستا و چاڤدێرێ جڤاکی و خودانێن یاسایێ و کەسێن ماقویل و روی سپی و پێکڤە ببنە ئەندازیارێن نەخشەیێ پاشەروژا بشکوژێن مللەتێن مە کو زارو و گەنجێن مەنە.

ئەگەر نا دێ سوبەهیا وانژی وەکو ئەڤروکە یا مە، تژی ئێش و رەشبین بیت و دێ هەر وەکو مە ڤان پەیڤ و شیرەتا جارەک دی ئەو ژی بو زارو و نفشێن خو یێن نوی ڤەگێرن.

نموونا (سەرۆکێ ئەمریکا) بلا ئەوێن دی بینتە بیرا مە!

وەفاداری و سەرکەتن دوو تشتێن پێکڤە گرێداینە و نابیت ئەو کەسێن دەستێ هاریکاریێ بو مروڤی درێژ دکەن و خو ب پشتەڤان بو مروڤی دزانن، مروڤ وان ژبیر بکەت. ژبەرکو هەر سەرکەتنەک و پێشکەتنەک د چەندین قوناغان را دبویت و مە دناڤ کوردان دا گوتنەک هەیە، دبێژیت (ل پشت هەر زەلامەکێ ئاقلدار ژنەکا ئاقلدار هەیە)، یانکو هەر زەلامەکێ زیرەک و ماقویل ژنەک ل پشت هەیە، کو ئەو ژن بویە هاریکارەک بو ب سەرکەتنا وی زەلامێ هەنێ.

ئەڤ نڤیسینا کورت یا ل سەری من نڤیسای، ژ مێژە وەک بابەت لدەف من هەبو و من دڤیا دیار بکەم، ئەم چەند ل رابردوییێ خوە دزڤرین و ئەم چەند بیر ل خوە دکەین، بتایبەت دەما دچینە د قوناغەک نوی دا. بەری چەندەکێ بو دەما ئەز ل سەر کومبیوتەرێ خوە و ئەز دناڤ فیس بوکێ خوە دا دگەریام، چاڤێ من ب وێنەکی کەفت، ئوباما سەروکێ ئەمریکا و چاوان خێزانا خوە هەمبێز دکەت و ژلایێ هەڤالێ منێ (فیس بوکی)، کاک عیسامەددین عوبەید ڤە هاتبو بەلاڤەکرن و ئەڤ نڤیسینا هەنێ ل سەر ئینا بو و خار(ل وێرێ.. باراک ئوباما دەما بو جارا دوویێ هاتیە هەلبژارتن بو سەروکاتیا ئەمریکا، ئێکەم تشتێ پێ رابوی، چوو ژنا خوە هەمبێز کر... ل ڤێرێ... وەکی چار فلس دکەڤنە د بەریکا زەلامەکیدا، ئان ژی دبیتە بەرپرسێ دوو بزنا، دێ ژنەکێ ب سەر ژنا خوە ئینیت).

ئەڤە ئەو نڤیسین بو یا ڤی هەڤالی ل بن ڤێ وێنەی نڤیسی، براستی ئەڤ رەفتارا سەروکێ ئەمریکی نە بتنێ سەرنجا من راکێشایە، بەلکو دبیت هەر کەسێ ل سەر راوەستیا بیت، هندەک پسیار د سەرێ وی دا دروست کرینە، بتایبەت ئەڤێن ل کومەلگەهێ مە دا دژین کو بو مە هەمیان تشتەکێ جهێ سەرسورمانێ یە، ژبەرکو، ئەم زوی وان کەسان ژبیر دکەین کو دبنە هاندەر یان پالدەرێن مروڤی کو مروڤ جرعەت بکەت خوە پاڤێژیتە کاری و د سەرکەتن و داکەفتنێن مروڤی دا بوینە پشتەڤانێن مروڤی. بەلکو گەلەک جاران شوینا ئەم قەنجیا وان ل سەر خوە رادکەین ئەم ب چاڤەکێ دی سەحدکەینێ و پشت گوهڤە دهاڤێژین و هەر دیسان کوردان گوتنەکا دی بو ڤان جورە مروڤان هەیە و دبێژت (ئەگەر کرمانجی تێر خار یان دێ ژنەکێ رەڤینیت یان دێ مروڤەکی کوژیت). بتنێ ل دوماهیێ من دڤێت بێژم، بلا ئەم وان کەسان ژبیر نەکەین کو خوە دکەنە پر و ئەم د سەر پشتا وان را، بەرسینگا خوە دبینین.

شوونپەنجێن (جەژنا بێلندێ) د ڕۆمانا (دمدم) دا

ژێهات قادر حەسەن

جەژنا بێلندێ:

جەژنا بێلندێ ئێکە ژ جەژنێن کەڤێن ئێزدیان، ڕەهـ و ریشالێن وێ ڤەدگەڕن ژ بۆ بەری هەزارەها سالاین، ڕێ و ڕەسمێن ژ ڕەنگێ ڕێ و ڕەسمێن ڤێ جەژنێ، دناڤ گەلەک مللەتێن کەڤندا هەبووینە و تا نۆکە ژێ ڕێ و ڕەسمێن ڤێ جەژنێ دناڤ ئێزدیاندا هاتینە پاراستنە و دئێنە گێڕان. ئەڤ جەژنە دکەفتە د ئینیا دووێ دا ژ چلێ هاڤینێ، ئانکو ئینیا سییێ ژ مەها کانوونا ئێکێ، ب هژمارا ڕۆژهەلاتی.

ڕێ و ڕەسمێن جەژنێ:

١. بەری ڕۆژا جەژنێ، سەوکا دپێژن و کەل و پەلێن جۆت و جۆباری ژ هەڤیری دروست دکەن و دپێژن و د هەمان دەمدا، نانەکێ تایبەت دئێتە چێکرن و مێویژەکێ دناڤ دکەن کو دبێژنێ (خەولیرە)، هەروەسان خوارنێن تایبەت مینا: کەشک، کشام، شلک و...هتد، دئێنە چێکرن.

٢. ل ڕۆژا چارشەمبووێ یان پێنج شەمبووێ، ژنک سەرا زەهمانێ گوندی ددەن و ل ویدەرێ سەوکا و زادی ب خێرا مریێن خۆ بەلاڤ دکەن.

٣. ل ڕۆژا جەژنێ بەری ڕۆژئاڤا، ئەمێ جۆتیار ژ جۆتی دزڤرن گۆرکا گای دئێتە کرن.

٤. ل ڕۆژا جەژنێ پشتی ڕۆژئاڤا، مالخۆیێ مالێ خەولیرێ ل سەر پشتا زارۆکەکی دشکێنت و ل دووف هژمارا کەسێن خێزانێ، پرت پرت دکەت و پرتێن وێ ب سەر ئەندامێن خێزانێ دا بەلاڤ دکەت.

٥. هەر مالەک ل دووف پێچێبوونا خۆ سەربرەکێ، سەر ژێدکەت.

سەبارەت (گۆرکا گای) و (خەولیرە):

١. گۆرکا گای: ئەڤ ڕێ و ڕەسمە هێمایە

گێرانا چەند ڕێ و ڕەسمێن تایبەت ب ئاینێ ئێزدیان ڤە

گێرانا چەند رێ و رەسمێن تایبەت ب ئاینێ ئێزدیان ڤە

بۆ دوماهی هاتنا وەرزێ چاندنێ، هێڤاری بەری رۆژئاڤا دەمێ جۆتیار ژ جۆتی دزڤرنە ڤە، زارۆک و گەنجێن گوندی مال ب مال دگەرێن و هەر مالەک ئاگرەکی ژ رەشکێ هلدکەت و جۆتیار دەوارێن خۆ یێن جۆتی د سەر ئاگریرا دبۆرینن و کابانیا مالێ، ئێمیشا (شرینیا) دگەل هندەک گەنم و جەهی دسەر وانرا دهلاڤێژت، دیارە هلکرنا ئاگری ژی نیشانا خێر و بەرەکەتا رۆژیێ یە.

٢- خەولێرە: نانەکی تایبەتە ب رۆونی دئێتە ڤە ستران و مێویژەکێ دناڤ دکەن، ژ نانێ ئاسایی ستوورترە، ئەڤ خەولێرە ل هێڤارا جەژنێ دئێتە شکاندن و ب قەدەر مرۆڤێن مالێ پرت پرت دکەن و ب سەر وان دا تێ دابەشکرن و ئەو کەسێ مێویژ د بەهرا ویدا دچت، خەلات دکەن و دبێن: (رسقێ مالێ ل وێ سالێ ل سەر ئێخبالا وی یە).

پشتی کو من رۆمانا (دمدم) یا عەرەبێ شەمۆ خواندی، د پشکا (هەمزە چاوەش) دا ل لاپەرا (٤١) د چاپا لاتینی دا و د چاپا کرمانجیا خوارێ دا کو ژلایێ (شوکور مستەفا) هاتییە ڤەگووهاستن، ل لاپەرا (٤٨) پاراگرافەک ب پێش چاڤێ من کەت کو ب بۆچۆنا من تا رادەکی زۆر شونپەنجێن جەژنا بێلندێ تێدا خۆیا دبن. هەرچەندە ب دیتنا من رەنگە ژلایێ مێژوویڤە شاشی د ڤی پارەگرافێ رۆمانێ دا هەبت کو نڤیسکار ئاماژێ ددەتە ئەوێ چەندێ کو بتنێ رۆژەک مایە ژبۆ جەژنا سەرێ سالاي کوردی (نەورۆز)ێ و ل ڤێرە خۆیایە کو نەک بتنێ رۆژەک هەیە دناڤبەرا جەژنا بێلندێ و سەرسالاي کوردی دا، بەلکو ماوەیەکێ درێژترە، لێ ئەڤ چەندە نابتە کێشە کو بێژم ئەڤ چەندە شوونپەنجێن جەژنا بێلندێ نینن. دەقێ وی پارەگرافی ژی بڤی شێوەی یە کو من ب خوە ژ چاپا لاتینی وەرگرتیە:

(رۆژەک مابوو، وەکی جەژنا سەرێ سالێ بکن، ژ وێ جەژنێ رە ئەم کورد دبێژن نەورۆز. ئەهلێن کەلها دمدمێ کارێ خوە دکن، وەکی وێ رۆژا عەزیز ب ئەشق دەرباز بکن. پەز سەر ژێدکرن، قەلی، هەلیسە، کفتە و خوارنێن ماین چێدکرن، فێکی ئامادە دکرن، کولیچێن سەرێ سالێ د پەهتین، نیشانەک، گوستیل، ئان مۆری، ئان ژی پەرەیێ زیڤ دکرنە دناڤ کۆلیچێ دە، دەما کو کۆلیچ پارڤەکرن، وەکی ئەو نیشان ژ نەفەرێن مالێ رە ژ کێ رە کەت، دێمەک دەولەتا وێ مالێ د سەرێ وی دە یە).

ب دیتنا من ئەڤ چەندە تا رادەیەکی زۆر نزیکی رێ و رەسمێن جەژنا بێلندێ یە، دەما نۆکە ژی ئەم وەکو ئێزدی د جەژنا بێلندێ دا خەولێرێ چێدکەین و مالخۆیێ مالێ ل پەی هژمارا ئەندامێن مالێ پرت پرت دکەت و هەر ئێک ژوان پرتەک دگەهتێ و ئەڤ نانە ژی ل سەر پشتا زارۆکێ مالێ دئێتە پرت پرت کرن و ئەم دبێژین، هەر کەسەکێ ئەو مێویژا دناڤ خەولێرێ دا د بەهرا وی دا دەرکەفت، وێ سالێ رزقێ وێ مالێ ل سەر ئێخبالا وی کەسیە.

عەرەبێ شەمۆ دەما بەحسێ ئەڤان رێ و رەسمان دکەت، چ بەحسێ ئێزدیان ناکەت کو سەرەرای هندێ ئەڤ جەژنە جەژنەکە تایبەتە ب ئێزدیان ڤە، لەوما ب دیتنا من رەنگە ئەڤ رێ و رەسمانە د کەڤندا ل ناڤ کوردان هاتبنە گێران، لێ ب بۆرینا دەمی هاتینە ژبیرکرن و بارودۆخێ وان یێ گونجاو نەبوویە ژبۆ پاراستنا وان، لێ ئەڤ رێ و رەسمانە هەر دناڤ ئێزدیان دا مان و هاتنە پاراستن، هەر وەکو چاوە ئێزدیان کاری پتر ژ هەموو کوردان زمان و کولتوورو چاندا خۆ یا نەتەوەیی و دینی ب پارێزن و دیسان کار ینە چەندین رێ و رەسم و جەژنێن خۆ یێن دی ژی بپارێزن و نەهێلا یە ئەو بارودۆخێ وان یێ نالەبار، کارتێکرنێ لێ بکەت و هەر وەکو کوردێن رەسەن بمینن، هەر وەکو ژ دا بو نەریتێن وان خۆیا.

تێبینی: پێزانین ل سەر جەژنا بێلندێ ژ پەرتووکا ئێزدیاتیێ یا پۆلا شەشێ ئامادەیی، هاتینە وەرگرتنە.

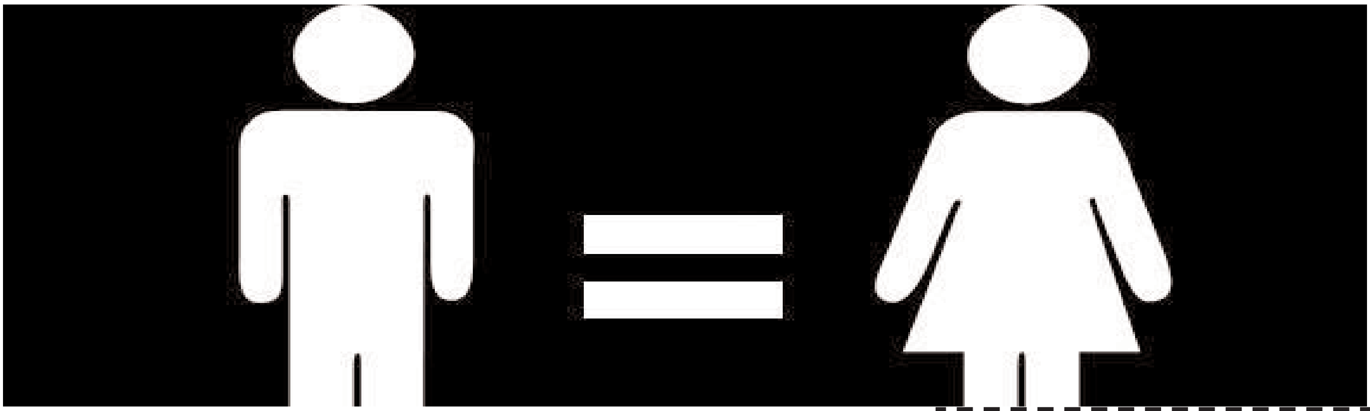

تا کەنگی ئەڤ جوداهیە؟!

مهاباد حەمید

کەلتور ناسناما هەر مللەتەکی یە، هەر مللەتەک ژی ب داب و نەریتێن خو ژ مللەتێن دی جیاوازە و تایبەتی و پیروزییێن خو هەنە. مللەتێ مە ژی نە جوداتر ژ هەر مللەتەکی، داب و نەریتێن خو هەنە کو ب سالان و (جیل بو جیلی)، هاتینە پاراستن و ژ کەرەما خودێ مللەتێ مە د بوارێ پاراستنا داب و نەریتێن خودا، دڤێت خەلاتان وەربگریت کو دهێتە هژمارتن زیرەکترین مللەت دڤی بواری دا.

دگەل پێشکەفتن و بەزینا ئەڤرو، خەلکەک ل دویف بەرژەوەندییا خو و دا کو ژ (سکێ) پێشکەفتنێ دەرنەکەڤن و ئێدی نەمینن د تاری و بەرسینگێ خو نە دیتنێ دا، ڤان داب و نەریتان موخل دکەن یان ڕێک دئێخن و یا جوان د پارێزن و یا لدویف باژێریبوونێ نە گونجیت، ناهێلن و خو ژێ (ڕەسوا) دکەن.

د کەلتورێ مە یێ کوردی ژی دا، گەلەک نەریت و ڕەوشت و تیتال دناڤ دا هەنە کو دڤێت چاک بکەینە ڤە، دا کو دگەل جیهانا نوی ڕێ بکەڤن و هندەک ژی هەنە ب ڕاستی ژ شەرمەزارییێ وێڤەتر، چ خزمەتا مە ناکەن و وەک خالەکا ڕەشن بدویف پێشکەفتنا مە ڤە.

ژ داب و نەریتێن مللەتێ کورد چ ئنیەت ژ بو نەیی کو دەستا ژێ بەردەین، ئەو جیاوازییا سور ب سورە، ئەوا دناڤبەرا (ژن و زەلام)ان دا دهێتە دیتن، خو ژ دایک بوونێ بگرە و هەتا دوماهیک قوناغێن ژیانێ ئەگەر ڤی لایەنی بکەینە نمونە بو ئێک ژوان ڕەوشت و تیتالێن ئەم کورد نەشیاین خوە ژێ رزگار بکەین یان مە نەڤیایی ژێ دەست بەردای ببین.

ژ ڤان قوناغان ژی، قوناغا پێک ئینانا خێزانێ یە کو هەستیارترین قوناغا هەر گەنجەکی یە و بێی جێوازییا ڕەگەزی، هەر کەسەکی حەز و ڤیان و پێدڤیاتیێن کەسی هەنە. بەلێ کەلتورێ مە ڤێ نابێژیت، هەر وەک گەنجێ مە یێ کور، ئەوی بتنێ هەست و حەز هەنە و ئەگەر پێدڤی بو زور ئاسان دشێت ژ مالا خو داخاز بکەت کو وی دڤێت خێزانەکێ پێک بینیت و مال و دایک و باب ژی وەسا ب دل خوشی ڤێ بڕیارێ (تقبل) دکەن و وەردگرن و ئێدی دێ شەپلن و مالْ مالْ پسیارا کچەکا باش کەن کو لدویف مەرج و داخازیێن وان بیت، ئەڤە ئەگەر وی بخو ئێک نە هەلبژارتبیت و ڤیا و حەژێکربیت. بەلێ هزر بکەن، ئەگەر کچەکێ ئەڤ داخازییە ژ مالا خو کر کا ل دەستپێکێ دایک و باب و پاشی خەلکەک دێ چەوا و ب چ سالوخەت وێ پێناسە کەن!

سەیرە، مانە پێک ئینانا خێزانێ و هزرکرن د پاشەڕوژێ دا مافێ هەردو ڕەگەزانە؟ بوچی شەرمە کچ هەست و حەزێن خو دەرببڕیت و حەزێن وێ دڤێت ل ژێر کونترولا دایک و بابان دا بن، هەتا وەکی خەلکێ مە دبێژن (رزقێ) وێ دهێت!

ئەڤە و پشتی ب هەر حالەکی دوو گەنج پێک هاتین و بو ڕوژا شەهیانا وان، دیلان و خوشییا چوونا ناڤ قوناغەکا نوی دیسان داب و نەریتێن تایبەت هەنە کو پێدڤی یە مالا زاڤای ژ کەیف و خوشییا دین ببن، ئێدی هزر د ڕێکێن نوی دا دکەن بو کوڕێ خو کو ژ هەژی وی بن و نزانم چەند ڕوژان دیلان و سەما ژ وێ مالێ خلاس نابن..

ئوکێی جانە، مروڤی هەر خوشی بو مللەتێ خو دڤێت، بەلێ تشتێ سەیر دڤێ کێشێ دا ئەوە کو نابیت و گونەهە و شەرمە د دانێت مالا بیکێ و یێت بیکێ بخو ژی سپی ببن و ئەگەر ڕوژا برنا بیکێ بیک نە کەتە گری، دێ بێژن ڤێ کچێ نە کرە گری و باوەر نەکر دێ کەنگی ژ مالا بابێ خو دەرکەڤیت و ئەو ما بدویف ڤە هەتا هەتایێ، ل هولا دیلانێ ژی، بتنێ مافێ مالا زاڤایە دیلان و کەیفێ بکەن.

سوپاس بو خودێ کو نوکە و پشتی ئەم

گەهشتینە قوناغێن باش، مالا بیکێ ژی دشێت بو ماوێ نیڤ دەمژمێرێ، وەک هندە کەسێن خودان تازی، بچنە دیلانا کچا خو بێی خەلکەک لومە بکەت و ب وی دلی، خاترێ ژ کچا خو بخازن!

باوەرناکەم و من گوهـ لێ نەبویە د چ ئایینان ژی دا، گونەهـ یان شەرم بیت، بیک دروژا ب دیلانا خو شاد ب بیت، بەلکو وەک یا دیار لڤی سەردەمی، بیک و زاڤاییێن خەلکی ل نویترین و سەیرترین رێک دگەڕن بو سازدانا دیلانێن خو، بەلێ بیکا کورد، هەتا نوکە شەرمە ل وێ ڕوژێ بگرنژیت ژی!

لدوماهیێ ژی دێ بێژین، ئایا تا کەنگی و چ قوناغ

> **"نابیت و گونەهە و شەرمە ددانێت مالا بیکێ و یێت بیکێ بخو ژی سپی بن و ئەگەر ڕوژا برنا بیکێ بیک نە کەتە گری، دێ بێژن ڤێ کچێ نە کرە گری و باوەر نەکر دێ کەنگی ژ مالا بابێ خو دەرکەڤیت و ئەو ما بدویف ڤە هەتا هەتایێ"**

دێ ئەڤ داب و نەریتە دگەل مە دا بن و کەنگی دێ ئەو دەم هێت وەک هەمی مللەتێن پێشکەفتی، ئەم داب و نەریتێن خراب ل پاش خوە بهێلین و یێن باش و د بەرژەوەندا مللەتی و جڤاکێ سەردەمدا وەرگرین و پەیرەو کەین، کەنگی ئەم شیاین ژی ڤێ چەندا هەنێ بکەین، هینگێ دێ مە جڤاکەکێ ساخلەم هەبیت و بێ ئاریشە.

پێشنیارەک بۆ گێرانا داوەتان!

بابێ ژوری

ئەڤ پێشنیارا من سەبارەت گێرانا داوەت و شەهیانان، نە تێکدانا رەوشت و تیتالێن کوردەواری یە و بتنێ هزرەکا شارستانی یە و دگەل ئەڤرو یا ئەم تێدا دژین و ئەو شێوازێ نوکە ئەم داوەتێن خوە ل سەر دگێرین، دبیت باشتر بیت و هەر چنە بیت ئەڤ کەسێ خاستییێ داوەتێ یان ئەوکەسێ بڤێت داوەتا کورێ خو یان برایێ خو یان هەر کەسەکی بگێریت، دێ زانیت رەوشت و تیتالێن داوەتێ د چاوانن و ئەگەر پسیارەک ژی بهێتە کرن ژ هەر ئێک ژ مە، ئەم دێ زانین شێوازێ گێرانا داوەتێن مە چاوانە و پێنەڤێت ژی هەر عادەتەکێ بکورەی و ئەو بخو دروست ببیت، رەنگە خرابی زێدەتر بن ژ باشییێن وێ.

شێوازێ ئەم نوکە داوەتێن خوە ل سەر دگێرین یێن بوینە چەند جور، ئەو ژی ئێک (شیڤ خارن بتنێ، شیڤ خارن بتنێ و جوداکرنا ژن و زەلامان و ب کێشانا پەردەکێ دناڤبەرا وان دا، کرێکرنا بلندگویەکی و سترانێن وێ لدویڤ (سی دی یان میموری)، کرێکرنا سترانبێژەکی، دەهول و زرنا دناڤ هولا داوەتێ دا).

ئەگەر لڤان هەمی شێوازان ژی سەح بکەین، دێ زانین کو ئەو بخو و ژ ئەگەرێن جودا بوینە عادەت و مەرج نینە ژی ئەڤ عادەتێن هەنێ ل کیڤە ب راوەستن! ئەڤ شێوازێن هەنێ زێدەتر پشتی سەرهلدانێ پەیدا بوینە و زێدەتر ژی ژ ئەگەرێ بارێ ئابوری یێ نەخوش و خاستییێن ناڤ داوەتێ بوینە کو هەر کەسەکی حەز دکر ژمارەکا گەلەک زێدە خەلکی داخاز کەتە سەر شەهیانا خوە، ژبەر کو هندی زێدە داخازکری کربان، سبەحی و خەلاتێن زێدە بو دهاتن، هندەک ژ بارگرانیا داوەتێ، نەختی، زێرا و خەرجیاتێن داوەتێ ل سەر ملێن مالا زاڤای کێم دکرن.

بویە بهزرا من دگەل نەمانا نەختی و خوشبونا حالێ هەر ئێک ژ مە، ئەم ئێدی پێدڤی داخازکرنا ڤێ رێژا زێدەیا خەلکی نابین، هەر کەسێ ژ مە سلاڤ دگەل هەی ئەم داخازی سەر داوەتێن خوە ناکەین! ئەگەر مە کێم کەس یان ئەڤێن نێزیکی خێزانێ و بنەمالێ بتنێ داخازکرن، هینگێ پێدڤی ناکەت پەردە بهێتە دانان و شیڤ خارن بتنێ بیت، بەلکو داوەتەکا جوان دێ هێتە کرن، ژبەر کو کەسێ بیانی دناڤ دا نابیت. ژلایەک دیڤە دەما مە بڤێت داوەت بێدەنگی ژی بیت ژبەر هەر ئەگەرەکی، ئەم دشێین دەنگ بێژەکی بینینە سەر داوەتێ و بدەنگێ خوە خوشیەکێ بدەتە داوەتا مە و هینگێ ژی شێوازێ گێرانا مە یا داوەتان دێ جوان بیت و ژبەرکو ژی د تەمەنی خرەکێ دا ئێک جارە، دێ بیرهاتنا وێ ژی لدەف مە مینیت و ئەڤ کەسێن دهێنە سەر داوەتێ ژی دێ خوشیێ بەن و بو کەسێ ژی نابیتە بارگرانی.

گەنجێ مە ل کوردستانێ + بێکاری = خزمەتکار ل وەلاتێن ئەوروپا

دلگەش سیتەی

بێگومان گەنج شەنگستێ ئاڤاکرنا هەر جڤاکەکێ یە، گەنج گەنجینەیەکا پر قازانجە و هەر ئەو گەنجەیە دکاریت رولێ خوە دناڤ جڤاکێ خوە دا ب رولەکێ ئەکتیڤ بگێریت یا نە. ژبەرکو گەنجە خو د کەتە شەمالک و خوە د حەلینیت، دا مللەتێ وی لبەر روناهیێ بژیت. هەر ژڤی روانگەی ژی وەلاتێن زلهێز پویتەکێ ئێکجار زور ددەنە تویژا گەنجان، ژبەرکو ئەو پێشکەتنا دناڤ وەلاتێن زلهێز دا سەرهەلدای هەمی ژ هیمەت و شوین پەنجێن وان گەنجان بویە.

سیاسەتمەدار و رەوشەونبیرێن وان وەلاتان ڤێ چەندێ دوپات دکەن، بە داخەوە گەنج دناڤ کومەلگەهێ مە دا لاوازن و بێ ئومێدن و نەشێن داهێنانێ بکەن، ئەڤا هەنێ ژی هەمی دزڤریت ژبەر نە پویتەدانا حکومەتا هەرێما کوردستانێ ب تەخا گەنجان ژلایێ خزمەتگوزاری ڤە، مینا نەبونا جهێن بێهنڤەدانێ و نەبونا گورەپانێن وەرزشی و پەرتوکخانێن گشتی و زوربونا بێکاریێ.. هتد. نەمازە دناڤ ناحی و کومەلگەهاندا، خواندەڤانێن من نەڤێت یێ رەشبین بم بێژم چ نە هاتیەکرن، بەس وەک پێدڤی نە هاتیە کرن ، ئەڤ هەمی کێشە و گرفت دێ بنە هوکارەکێ نیگەتیڤ د مێشکێ گەنجی دا، دێ بەرەڤ ئێشێن دەرونی ڤە بەت، زور جارا مروڤی دیتیە یان گوهـ لێ بویە گەنجەکێ پەنا بریە بەر خو کوشتنێ یان کومەکا گەنجان خو کریە ئێک دا بەرەڤ وەلاتێن ئەوروپا ڤە بچن، بارا پتر ئارمانجا وان دا ژڤی دورهێلی برەڤن، ئەگەر پسیاربکەین بوچی گەنجێ مە بەرەڤ وەلاتێن بیانیا د چن؟ دێ بێژین هەمی تشتێن بو هاتیە دابینکرن بەس چوونا وان بو تێرکرنا حەزێن خو یێن سکسی یە، باشە بەرێز پا ئەگەر مەرەم ئەو بیت، بوچی کارەکێ بو پەیدا ناکەن دا ببیتە خودان خێزان، لێ ئەگەر هویرببینانە بەرێ خو بدەینە ڤێ دیار دا ترسناک دێ بو مە دیار بیت کو هەر گەنجەکێ چیروکەک سەیر هەیە، چونکە زوربەی وانا هەولدانە بو دەستڤەئینانا کارەکی، بەس (دەست ژ پیا درێژتر لێ دهات)، جاران بەشداری د کور و سمینارێن سەر کێشێن گەنجا د کرینە، دا کێشێن خو بو دیارکەن، راستە ژلایێ وانە بێژی ڤە گەلەک گوت گوتک و مەلاقی دهاتەکرن تا دوماهیک بهێت، پاشی(نە ئەو سیکە و نە ئەو بازار بوو) ،راستە مەزن دبێژن (سەد گوتن بلا گوری کریارەکێ بن)، دیسان هندەک رێکخراو هەنە ب مافێ گەنجان د پەیڤن، تا گەنج د وورک شوپێن وان دا بەشدار ببن، دا بشێن برێکا وان نانێ خو بخون، چەندین گوت گوتک و مەلاقی ژ لاوان ڤە دهێنەکرن تا دوماهیکێ، پاشی دێ هندەک وێنا بو بەشدربویا گرن، دا بشێن هندەک دەفتەرێن دولاری پێ وەرگرن، باشترین گروڤە بو ڤێ راستی یێ، روژەکێ هەڤالەکی گوت: دێ چمە دەرڤە من گوتێ بوچی؟ گوت: چونکە روژەکێ ئەز چوومە دەڤ (فلان کەسی)، من گوتی ئەز دەرچویێ زانکویێ مە، ئەگەر کارەک هەبیت دگەل بسپوریا من ب گونجیت دێ کەم، ئەوی ب کەنیڤە گوت: لاوا .. چەوا چ کار نینە وەرە دێ تە نڤیسم (کەناس) یان تە کە مە کارکەرەک (عامل) ل بەر خارنگەهەکێ، ما نەباشە؟ من ژی گوت نە وللا نە باشە، ڤێجا هندی کەسێن نە هەژی چهێن هەژی بن دێ هەر کوردستان چول بیت ژ گەنجان، ئەرێ گەلو مە هەولدا یە رێکا کەرتێن تایبەت کاری بوگەنجێ خو پەیدا بکەین؟ یان ئەو کەسێن دڤێن ببن خودان خێزان ژبەر نەبونا دراڤی بێ ئومێد ماینە، مە هاریکاریا دراڤی بوکریە. وە دیسا دەرچوییێن زانکو و پەیمانگەها هەمی سەر کارەکێ لدیڤ بسپوریا وان دامەزراندینە؟ بلا پیچەک دلێ مە ب گەنجێ مە ب سوژیت، گەلو کانێ روژێ چەند دبنە خارنا نەهنگا و دەریایێن ترکا و یونان؟ کانێ چەند راهاتی بو نە (مدمن)، ل سەر خارن و ڤەخارنا مادەیێن بێ هوشکەر دناڤ کەمپێن ئەوروپا دا، بەلێ بخودێ هندی دەرچوییێن زانکویا بکەینە کەناس، هندی ئەم خودانێن ڤان هزێن چەپەل بین، هوسا نە ئەم دشێین گەنجێ خو فێری ماسی گرتنێ بکەین و نە ماسیا بدەینێ..!!

رۆندکێن ژنان تا چەند د راستن!

هند عەلی

روندک رێکەکە بو دەرئێخستنا ئێش و ئازار و نەخوشی و کەرب و کین و تورەیێ، هەروەسا روندک رەنگ ڤەدانێ و دەربرینێ ژ ناخێ مروڤی و هەست و سوزا دکەت. زانایێن دەروننناسی دبێژن، گریا مروڤێن مەزن دزڤریتە ڤە بو زاروکینیێ، ژبەرکو پێدڤی ب دلوڤانیێ نە، لەوما ل خەم و قەهر و کوڤان و کەیفێ ژی دکەنە گری.

سەبارەت گریا ژنان ئەوا زێدەتر ژ پێدڤیێ، تایبەتمەندیێن دەرونی دبێژن نە بتنێ ئەڤ چەندا هەنێ دزڤریتەڤە بو سروشتێ وێ یێ فسیولوجی یان یێ دەرونی، بەلکی دزڤریتەڤە بو ئەگەرێن زانستی کو هورمونەک هەیە دبێژنێ (برولاکتین)، لەش ڤی هورمەنی چێدکەت، ئەو ژی یا گرێدا یە ب گریێ ڤە، وەک کاردانە ڤە بو خەم و ئازار و هەست ب بێ زەوقیێ.

دەمێ رێژا هورمونی بلند دبیت، ژن بو تشتەکێ کێم ژی دێ کەتە گری، سەبارەت زەلام و ژنان ژی، گری باشترین رێکە بو پتر باشبونا ساخلەمیا وانا، هەروەسا کارەکێ سروشتی یە کو کەرەستێن زیانبەخش ژ ناڤ لەشی د هاڤێژیت، هەروەسا مەژی هندەک کەرەستێت کیمیائی بو روندکا دروست دکەت وەک ئێش و ئازارا پێ تەنا دکەت و هەروەسا لێدانا دلی زێدە دکەت، ئەڤە وەرزشەکا باشە بو دلی و پەردا دناڤبەرا سینگی و زەبلەکێن ملی، پشتی گری، ب دوماهیک دهێت دل دزڤریتەڤە بو لێدانا خو یا سروشتی ددویڤدا مروڤ هەست ب بهێن فرەهیێ و ئارامیێ دکەت و پتر دێ زانیت چەوا ئاریشا خو چارەسەر بکەت، بەروڤاژی کەسێن روندکێن خو پاشڤە دبەن، توشی گەلەک نەخوشیا دبن، وەکی زێدەبونا فشارا خوینێ و ئێشێن دەرونی و چاڤ توشی بلندبونا فشارێ دبیت و سەرئێشان و کولبونا ئاشکی و قەرحە ب تایبەت ل دەڤ زەلامان، ژبەرکو ئەو هزر دکەن ئەگەر وانا کرەگری لاوازی و کێماتی یە.

ئەگەر زەلام د گومەلگەها مە دا هەبن ژی، گریەکا ڤەشارتییە نە یا بەرچاڤە، گەلەک زەلام هزر دکەن روندکێن ژنان بو سەردابرنێ و خاپاندێ نە یان دبێژنێ روندکێن تیمساحان، بەلێ د راستی دا ڤان روندکا گەلەک مفا هەنە و هاریکاریا بێهن فرەهیا دەرونێ ژنان دکەت.

دەروننناس دبێژن، تەمەنێ ژنان درێژترە ژ تەمەنێ زەلامان، ژبەرکو ژن روندکێن خو بەردەن، هەروەسا نەهێلانا نیشانێن پیریێ ئەڤێن ل بەر خەما ل دێمێ مروڤی دیار دبن، هەر وەسا ژن ئاسایی سالانە نیڤ لترێ روندکان د هاڤێژیت و هەر وەسا نەهێلانا دل رەقیێ هەر ژبەر ڤێ چەندێ یە کو ب رولێ دایکینیێ را دبیت، چونکی پتر یا ب دلوڤانە و دبیت روندک نازکیەکێ بدەتە ژنێ، لەوما فەیلەسوفێ ناڤدار شکسپیر، دبێژیت: ئەگەر روندکێن ژنان ببنە بەفر دێ بنە جوانترین لۆلۆ و مەجان.

رۆندکێن ژنان نازکی و بێ دەستهەلاتیا وێ دیار دکەن   فوتو: ئەنترنێت

راستە ئەو گۆتنا دبێژیت
(کوڕ کەڤانێ بابێ دکێشیت)

خدر عەبدوللا

گۆتنێن مەزنا نەخشێ ل بەرینە و ئەڤ گۆتنێن هەنێ ب هەروە نە هاتیە گۆتن و هەمی سەربۆرێن دیکۆمێنتاری و ژ سەرهاتییێن جەرگ بڕ هاتینە وەرگرتن. ئەگەر ژ ڤێ گوتنێ ژی گورەپانا سیاسی یا عیراقێ وەربگرین، هەر ژ رۆژا ب دەولەتبونا (عێراق)ێ هەتا نهۆ، چەندین کەساتیێن رەگەز عەرەب، کورسیا دەستەلاتداریێ بزۆری و تاکرەوی ب دەستڤە ئینایە. ئەگەر لڤان هەمی کەسان ژی ڤەگەرین یێن حوکمرانیا عیراقێ گرتیە دەست، دێ بینین کو ئێک ژ وان سەرۆکێن تاکرەو ب چاڤەکێ برایەتی و پێکڤە ژیانێ د ئێک ئاخ و د ئێک وولایتدا و ژ بۆ چارەسەریا پرسگرێکێن کوردان، تەماشای گەلێ کورد نەکریە.

دبەرامبەر دا، هەمی گاڤان سەرکردایەتیا کوردستانێ ئاشتی و برایەتی و مافێن رەوایا گەلێ خۆ ژ وان شۆڤێنیزمان خواستیە، لێ ئەوان دەستهەلات و حوکمرانیا دکتاتورانە یێن ئێک ل دویڤ ئێک، یێن حوکمڕانیا (عێراق)ێ کری، ل شوینا دلۆڤانی و گیانێ برایینیێ، ب تانکو تۆپان بەرسڤ دا یە و گەلێ کورد توشی جەنگ و بەرەڤانی ژ خاک و مانا مللەتێ خۆ کریە. هەر وان کەسان نە بتنێ خەلکێ خۆ دکوشتن، بەلکو بۆ ب دەستڤەئینانا عەرشێ دەستەلاتێ ل شوینا هەلبژارتنان ب شوەیەکێ دیموکراتی هەڤدو تیرۆردکرن و بزرتەکێ حوکم دگێرا.

ل سالاي (١٩٧٥)ێ (سەددام)ی بگەڤ و هەرەشێن کوشتنێ، (ئەحمەد حەسەن بەکر) نە چار کر کورسیکا دەستەلاتداریێ بۆ وی بهێلیت، لێ (سەددام)ی د سەر وێ چەندێ را باوەری ب چ و کەسان نە بو، لەوما رابو ب کوشتنا هەمی ئەندامێن ئۆپوزسیۆنێ و سیاسەتمەدارێن ئاشتی خواز، ئەو ژی ب تۆمەتێن جۆراوجۆر و ل سەرکار و شەقام و مالێن وانڤە ب تیرۆرێ بنبڕ دکرن، ژبلی وان کەسێن زوی بخۆحەسیاین و رەڤینە دەرڤەی وولایتی.

ئەڤە بو ئەو سیناریویا د ماوێ سەرۆکاتیا خۆ دا، د (٣٥) سالاین دا وی درندێ گۆر ب گۆڕ خوینا وەلاتیێن (عێراق)ی ژ بۆ مانا خۆ د دەستەلایتێ دا فڕ دکر. رۆژانە ب دەهان ژ خەلکێ بێ گونەهـ و بێ بەرەڤان ل سەر دەستێ وی دهاتنە کوشتن، چ هەیڤ نەبون ب دەهان گوند و دێهات ب تۆمەتێن جۆراوجۆر ل سەرانسەری (عێراق)ێ نە هاتبانە خاپو ر و کاڤل کرن.

دسەر ڤێ ژی را، ئەڤ دکتاتورە ژ کوشتنا خەلکێ خۆ تێرنە د بو، ئەو بو ل سالاي (١٩٨٠)ێ پشتی پەیماننا (جەزائیر) هەلوەشیا و ب دوماهی هاتی، خۆ ل بەر سینگێ (ئێران)ێ دا و ب درێژاهیا (٨) سالاین شەڕ کر و نێزیکی ٢ دوو ملیۆن کەسان ژ هەردو ئالیان هاتنە کوشتن و بەرزەکرن کو تا نوکە ژی هندەک ژێ دبێ سەروشوینن.

ئەڤ (عێراق)ا دەولەمەند و خودان سەروەت و سامان، ب ملیارا دۆلاران د وی شەڕی دا قەردار کر، هەتا ب دوماهیێ ڤە داردەستێن وی ل مالان دگەڕیان ژ بۆ خڕڤەکرنا پارەی، بناڤێ (دعما للمعرکە)، یان هاریکاریکرنا خەلکێ فاو و قادسیێ. سەرێ (دوو) سالاین بڤی رەنگی ژی خاز خازۆکی ژ خەلکێ هەژار و کێم دەرامەتێ خۆ دکر. ئەو بو ل سالا (١٩٨٨)ێ ب سەرشۆری ئاگر بەست دگەل (ئێران)ێ راگەهاند.

هەر د وێ سالێ دا یا نکو پشتی راوەستیانا شەری دناڤبەرا عیراقێ و ئیرانێ دا، ڤێ رژێمێ چەکێ کیمیایی ل خەلکێ بێ گونەهێ (هەلەبجە و بالیسان) و چەندین گوند و باژێرکێن دی یێن کوردستانێ تاقیکرن و ژڤێ کومکوژیێ و ئەڤ هەمی دەردەسەریێن ب سەرێ خەلکێ عیراقێ و بتایبەتی گەلێ کورد ئینایین تێر نەبو و رابو ب پروسا ئەنفالان ب سەر دەڤەرێن کوردی دا گرت و نە بتنێ گوند خراب کرن و کانی هشک کرن، بەلکو نێزیکی ١٨٢ هزار کەسێن بێگونەهـ ئەنفالکرن و بن ئاخکرن و شنوی گورێن وان ل باشورێ عیراقێ و بیابانێ دەردکەڤن و ژبلی ئەو ژن و زاروکێن کەتینە بن هەمی جورەکێ بێرێزیکرن و ئەشکەنجەدانا جەستەی و دەرونی و تا ل سالا ١٩٩٠ و ب شاشیەکا خو رابوی ب سەر وەلاتێ کوەیتێ دا گرتی و پشتی هینگێ ل سالاي(١٩٩١)ێ سەرهەلدان پەیدا بو ل دویڤدا پەرلەمان و حکومەتا هەرێما کوردستانێ هاتنە دامەزراندن و دڤی ماوێ هەرێما کوردستانێ ژلایێ هەڤپەیمانان ڤە هاتیە پاراستن، سەرکردێن ئۆپوزسیۆنێ ژی کو ژ ترسا رژێما بەعسیان دەر ب دەربیون، داخوازا هاریکاری و ڤەحەواندنێ ژ سەرکرداتیا هەرێمێ دکرن.

ئەو بو ل سالا (٢٠٠٣)ێ، ب هەولێ و خەباتا (پ.م)ێ کوردستانێ کەلها زۆرداریێ و

دکتاتۆریەتێ هاتە هەرفاندن و حکومەتا فیدراڵ، کو بۆ جارا ئێکێ یە ل عێراقێ برەنگەکێ ئازادانە و ب سندوقێن دەنگدانێ بهێتە هەلبژارتن و دامەزراندن.

پشتی دەولەتا فیدراڵ جێگیر بوی، هەر رۆژ ب شێوازێن جودا جودا دڤێن هەرێما کوردستانێ ب هەرفینن و سروەت و دەستکەفتێن ب خەبات و قوربانی دانا چەندین سالاین، ژێ بستینن، ئەو ژی مینا رۆژێن چویی. ژبلی کو وەکی کتکێن چاڤ نق قەنجی و باشی لبەر چاڤێن وان نە ماینە، بەلکو ب چەک و تانک و تۆپێن سەردەمی و پێشکەفتی لەشکەر کێشیێ دکەنە ئاخا مە و دکتاتۆرێ نوکە یێ عێراقێ دڤێت جارەکا دی چەک و خوین رێتن، د ناڤبەرا هەردوو برایێن کورد و عەرەبان دا بەرپا بکەت. لێ ب ئێک دل و ئێک دەنگ یا سەرکردتیا سیاسی و ئێکبونا ناڤمالیا کوردی، بلا دکتاتۆرێ پرۆفیشنەللا سەر وی گوهی نەنڤیت، چونکی کورد و عەرەب هەردوو قوربانێ دەستێ دکتاتۆرانن.

بەلێ ئەڤ گۆتنە زۆر راستە کو دبێژن (کورێ کەڤانێ بابێ دکێشیت)، ئەگەر دەستەلاتدارێ نها وێ هزرێ بکەت کو هێزا (پ.م)ێ کوردستانێ چەک و تەقەمەنیێ سەردەم و پێشکەفتی نینە. راستە بەلێ هەموو کوردستانیان ب بیروباوەر و ئێک دەست و ئێک دل، دێ بەرسڤا هەر حوکمەکێ دکتاتۆر و داگیرکارانە دەن، ئەز باوەر دکەم ژی سەربازێن سوپایێ ئێراقێ باش دزانن کو لەشکەرکێشی بۆ سەر هێزێن پاراستنا ئاخا هەرێما کوردستانێ نە حەقیە و رویدانا جەنگ و کوشتنێ چاندنا تۆڤێ برا کوژی و ڤاڤارتن و ژێکڤەکرنا هەردووگەلێ برا (کوردوعەرەب)انە و جارەکا دی هەردووگەلێ زولم لێکری، ببنە داردەستێ دەستهەلاتەکا تاکرەوانە و ئەڤە ژی بخوە ئەو گوتنە یە یا دبێژیت کور کەڤانێ بابێ دکێشیت کو چ جارەکێ باوەری دگەل ڤان رژێم و دەستهەلاتێن ئێک لدویڤ ئێک نینە.

دێ چاوان زانی ئەو حەژ تە دکەت

موبایل ئەگەرەکە بو پەیوەندیێن نەدروست
فوتو: ئەنترنێت

شینوار

پەیڤا حەژێکرنێ خوشترین دیاریە ژ دەڤێ زەلامی دەردکەڤیت و ژنان هەر دڤێن پەیڤێن خوەش و تژی ئەڤین ل بەر گوهێن وان بهێنە گوتن.

هەر چەندە گەلەک دەربرینێن شاعیرانە دڤی دەربارەی دا هەنە، وەک (تو دلێ منی، ئەز دنیایێ د چاڤێن تە را دبینم، تو شەمالکا ژیانا منی، بێی تە ژیان یا بێ تامە و تا دوماهیێ)، لێ ئەڤ پەیڤێن هەنێ بەس نینن کو ژن هەست ب حەژێکرنا دروستا زەلامی بکەن و وان دڤێت ئەڤ حەژێکرنە ب هەست و گوتن بیت و هەمی ئەندامێن لەشێ وی بڤێ دەربرینێ رابن.

ژ وان تشتێن تە پشت راست بکەت ژی کو ئەوی حەژێکرن یا بو تە هەی، (دەما گەلەک جهێن رونشتنێ هەبن و دهێت برەخ تە ڤە دروینیت.. دەما تو و ئەو بتنێ پێکڤە بن و هزرێن وی بلاڤە نەبن و خوە ب چ تشتان ڤە مژویل نە کەت و گرنگیێ بتە بتنێ بدەت.. نەچیت بنڤیت و بتنێ تە بهێلتە هشیار، بەلکو پێکڤە و دگەل تە بەرێ خوە بدەتە تەلەڤزیونێ، چ بەرنامەکێ تایبەت بیت یان درامایەک بیت یان فلمەک بیت.. تە بتنێ نە هێلیت و بچیت بدویڤ هەڤالێن خوە بکەڤیت و شەڤبیریا خوە لدەف وان ببەتە سەر.. کەیف خوەشی و دلفرەهیا خوە دەربێخیت دەما دگەل تە سەرەدانا مروڤێن تە بکەت و گوهێ خوە بدەتە وان و بەشداریێ دچالاکیێن وان دا بکەت.. زەحمەتا تە بەرچاڤ وەرگریت بتایبەتی دەما خارنێ دخون یان پاقژیا مالێ دبینیت یان مانیدبونا تو ب پەروەردەکرنا زارویان ڤە دبەی.. هەر دەم بو تە دوپات بکەت کو ژیانا وە دگەل ئێک یا سەرکەتی یە و بزانیت حەژێکرنا خوە بدل و بکریار بو تە درێژ بکەت).

ئەگەر تە ئەڤە هەمی زانین، ژیان لدوف تە دێ جوانترین تشت بیت کو تە خەون بوێ ژیانێ ڤە دیتبن دیتبن و ئەگەر ب دروستاهی بڤی رەنگی نەبیت ژی، هەولبدە ل وان ریان بگەری کو هەست ب هەبونا تە بکەت و ژ وی کەش و هەوای بو بەرهەڤ بکە، کو هوین هەست بهەبونا ئێک بکەن و ژیان بو هەوە بکەتە کەنی.

کورتە چیرۆک

حەسەن ئیبراهیم

جگارکێشانەک دگەل پۆرٍ زەرەکا ئەلمان

- ببورە، تە ئاگر هەیە؟
ل سەر ملێ خوە زڤری، دوو چاڤێن شین یێن مایێ خوە د هزرێن وی دا دکن.

- بەلێ، فەرموو...
ئاگرێ هەموو جەهنەمان یێن لنک من هەی...

- ببورە، تە چ گۆت؟

- چونە، ئەز دگەل خوە د ئاخفتم...
دەستێ وی یێ چەرخا ئاگری تێدا. کرە دناڤ هەردوو دەستێن خوە دا. سەرێ جگارا خوە ب گۆریا ئاگری ڤەنا. مێژەک ل جگارێ دا. تژی دەڤێ خوە دووکێل کر، بەردا ناڤچاڤێن وی.

- توو گەلەک جاران دگەل خوە دئاخڤی. ئەڤە نەخۆشیە یان عەشقە؟
کەنیێ دێمێ وی گەش کر.

- عەشق بوو... لێ یا بوویە نەخۆشی...
ستێرکا چاڤێن خوە یێن شین، ئێخستنە چاڤێن وی یێن رەش.
جگارە هێلا د ناڤ دوو تلێن زراڤ دا. ب دوو تلێن دی، یاری ب پۆرا زەر کرن.

- توو مرۆڤەکێ ئالۆزی. یان وەک تە گۆتی، یێ نەخۆشی...!
چاڤێن رەش، کەتنە لیڤێن سۆر.

- ئەز نە یێ ئالۆزم و نە یێ نەخۆشم. ئەز هەلگرێ بارەکێ گرانم.
هێشتا تل یێ یاریا ب گولالیکێن زەر دکن. هەر چەندەکێ لیڤ یێن خوینا جگارێ دمێژن.
ل هنداڤ سەرێن وان. دوکێلا جگارا گۆهنێلی دکرن.

- بارێ چ؟ توو پێدڤی پارایی؟
کەنی بلند بوو. لێ هەر زوو دێم بوو مەیدانا خەمێن گران.

- سپاس، ئەز نە پێدڤی پارا مە. ئەز پێدڤی هەڤالەکی مە، هاری من خەمێن من هلبگرت.
دەڤێ خوە یێ تژی دوکێلا جگارێ، نێزیکی گۆهێ وی یێ راستێ کر.

- ئەز ئامادە مە تە و خەمێن تە هلگرم...
کەنیەکا مێ تژی جهی بوو.

- دبت توو بشێی من هلگری. لێ کەس نەشێت خەمێن من هلبگرت.
چاڤێن شین زیق بوون.

- بوو؟ ما گرانیا خەمێن تە چەند کیلونە؟
ئەو دوکێلا د دەڤیدا بەردا هنداڤ سەرێ خوە. چاڤێن وی دوور وێنە دکرن.

- تە دیتی یە؟ یان گۆهلێ بوویە. مرۆڤەکی چیا و دۆلێن ولاتێ خوە د پاخلێن خوە دا هلگرتین؟
ئێکسەر بەرسڤ دا.

- نەخێر...!

. ته دیتی یه؟ یان گۆهلێ بوویه.
مرۆڤه‌كی رووبار و كانیێن ولاتێ خوه
د چاڤێن خوه دا ڤه‌شارتین؟
. نه‌خێر...!
. ته دیتی یه؟ یان گۆهلێ بوویه.
مرۆڤه‌كی، گه‌له‌كێ بێ خۆدان لبه‌ر
سینگێ خوه نڤاندی.
دێمێ به‌فرین، تژی پرسیارێن ئالۆز
بوون.
. توو چ دبێژی؟ ئه‌ز د ته ناگه‌هم...؟!
سه‌رێ خوه یێ تژی خه‌م و هیڤی
هه‌ژاند.
. ئه‌ز باش دزانم توو د من ناگه‌هی.
لدوور خوه زڤری، كه‌س ل نێزیكی
خوه نه دیت. ده‌ڤێ خوه نێزیكی
گۆهێ وێ یێ د بن پۆرا زێرین ڤه
ڤه‌شارتی كر.
. تژی پاخلێن من چیانه.
مێژه‌ك ل جگارێ دا. تژی ناڤ
مه‌مكێن وێ دۆكێل كر.
. تژی سینگێ من، رووبار و كانی نه.
تژی بیبلكێن چاڤێن من، كچێن چاڤ
ره‌ش و به‌ژن بلندن.
تژی دلێ من ئه‌ڤینه.
ده‌ستێن خوه ڤه‌كرن.
. توو ڤان ده‌ستان دبینی؟
ب دوو چاڤێن زیق، به‌رێ خوه دا
ده‌ستێن وی یێن ڤالا.
. تژی ڤان ده‌ستان، گازنده نه.
وه‌ك زارڤه‌كه‌ره‌كێ شانوویێ.
. ئها بڤان ده‌ستان، ئه‌ز رۆژانه
هزاره‌هان ده‌ڤێن برسی تێر دكم.
هه‌ر بڤان ده‌ستان، ئه‌ز رۆژانه
هزاره‌هان زیندانیان ئازاد دكم و هه‌ر
بڤان ده‌ستان، ئه‌ز رۆژانه هزاره‌هان
گه‌نده‌لچیان سزا ددم...
و بڤان....

قۆبكێ جگارا خوه هاڤێته ئه‌ردی.
پێلاڤا خوه یا چمك تیژ. دوو سێ
جاران ل سه‌ر بادا.
. تنێ مرۆڤێن نه‌خۆش ڤان كاران
دكن.
هێلا دناڤ هه‌ڤالێن وی دا.
كه‌نیێ دێمێ وی نه‌خشاند...
. كه‌س باوه‌ر ناكت، تژی سه‌ر ملێن
من چیانه...

كه‌س باوه‌رناكت، تژی پاخل و
به‌رووكێن من رووبار و كانی نه...
ده‌نگێ وی بلند بوو.
. كه‌س باوه‌ر ناكت، هه‌ر شه‌ڤ ئه‌ز
چیرۆكان بوو گه‌له‌كێ بن ده‌ست د
بێژم، هه‌تا لبه‌ر سینگێ خوه دخه‌و
دبم...!!

ل دویف ڤه‌كۆلینه‌كا ناڤه‌ندا (بیو) یا ئه‌مریكی

موسلمانێن جیهانێ دگه‌هنه ملیاره‌ك و شه‌ش سه‌د ملیون كه‌سان

ڤه‌كولیه‌نكێ كو ناڤه‌ندا (بیو) یا ڤه‌كولینان ل ئه‌مریكا پێرابوی، رێژێن ئاینان ل سه‌رانسه‌ری جیهانێ ئاشكه‌راكرن و دیاركرن كو رێژا موسلمانان گه‌هشتیه (١.٦) ملیار كه‌سان و ب رێژا ٪٢٣ێ ژ رێژا مروڤان ل سه‌ر رویێ عه‌ردی و رێژا مه‌سیحیان (٢یـ٢) ملیار كه‌سن ب رێژا ٪٣٢ ێ و ددویڤدا جوهی دهێن ب ١٤ ملیون كه‌سان و رێژا وان دبیته ٠یـ٪٢ ێ و ٪٤٤ێ ل ئه‌مه‌ریكا باكور دژین و چارێكا وان ل ئسرائیلن و ڤێ ڤه‌كولینێ دیاركر ژیه كو ئه‌ڤ وه‌لاتێن رێژا مه‌سیحیان زێده‌تر لێ هه‌ین، دبنه ١٥٧ وه‌لات و د به‌رامبه‌ر دا ئه‌ڤ وه‌لاتێن پتریا سه‌ر نشینێن وێ موسلمان، دبنه ٤٨ وه‌لات.

ڤێ ڤه‌كولینێ دیاركر ژی كو مه‌سیحی ب مه‌زنترین ئاین ل جیهانێ دهێن و پشتی وان موسلمان و ل پشتی ڤان هه‌ردوویان ژی ئه‌ڤ كه‌سێن بێ ئاین دهێن. پاشی ب رێژا چارێ و پێنجێ هندوس و بوزی دهێن. هه‌ر ڤێ ڤه‌كولینێ دیار كریه ژی كو ٪٨٤ ێ ژ خه‌لكێ جیهانێ خودان ئاینن و رێژا وان دبنه (٥یـ٨) ملیار كه‌س كو رێژا مروڤێن سه‌ر عه‌رد گه‌هشتی یه (٦یـ٩) ملیار كه‌سان و ٪١٦ ژ خه‌لكێ جیهانێ كو دبنه ١یـ١ ملیار كه‌سان لدویڤ چ ئاینان ناچن و هه‌ر چه‌نده گه‌له‌ك ژ وان دانێ ب هنده‌ك باوه‌رییێن روحی دكه‌ن. دیسان هاتیه دیاركرن كو ژمارا هندوسان دگه‌هیته ئێك ملیار كه‌سان و رێژا وان ٪١٥ ژ خه‌لكێ جیهانێ نه و ژمارا بوزیان نێزیكی ٥٠٠ ملیون كه‌سانه ب رێژا ٪٧.

ڤێ ڤه‌كولینێ كو پشت به‌ستن ب (٢٥٠٠) سه‌رژمێریان كری یان ژی سجلان یان ڤه‌كولینان ل (٢٣٠) وه‌لاتان، كو زێده‌تر ژ ٤٠٠ ملیون كه‌س لدویڤ هنده‌ك ئاینێن دی د چن، ئه‌و ژی هندوكێن ئه‌مریكا و ئاكنجییێن ئه‌سلی یێن ئوستراليا و هنده‌ك كێمینه ل چینێ.

ڤێ ڤه‌كولینێ دیاركریه ژی كو ب رێژا ٪٦٢ ژ موسلمانان ل ئاسیا و ئوقیانوسێ هێمن دژین و پتر ل ئه‌نده‌نوسیا و هندێ و پاكستانێ، سه‌باره‌ت مه‌سیحیا ژی كو ب رێژه‌كا زێده ل ئه‌وروپا ب رێژا ٪٢٤ و ئه‌مریكا لاتینی و گزیرتێن كاریبی ب رێژا ٪٢٤ ێ و ل ئه‌فرقیا باشورێ بیابانێ ب رێژا ٪٢٤ و دیسان ل ویلایه‌تێن ئه‌مریكی و به‌رازیل و مه‌كسیك گه‌له‌ك كومه‌لێن مه‌سیحی، لێ دژین.

کۆمەلا خویندکارێن کوردستانێ/ دهۆک

پیشانگەهەکا شێوەکاری بۆ ١٣ خویندکاران ڤە دکەت

راپورت: نـژیـار نـێـروەیـی

کومەلا خویندکارێن کوردستانێ لقێ دهوک د پیشانگەهەکا شێوەکاری دا کارێ ١٣ خویندکارێن هونەرمەند، د هولەکێ ڤە خرڤە دکەت. ل ژێر دروشمێ (خویندکار ب هونەرێ خوە دێ وەلاتی ئاڤاکەن)، ل سپێدەهیا روژا ٢٠١٢/١٢/٢٠ ل هولا شەهید سەلمان، کومەلا خویندکارێن کوردستانێ لقێ دهوک رابو ب نیشاندانا پێشانگەهەکا شێوەکاری بو ١٣ خویندکارێن قوناغا چوارێ ل پەیمانگەها هونەرێن جوان دهوک. دڤێ پێشانگەهێ ژی دا ٣٠ تابلوییێن ب رامانێن جورە و جور ل هولا شەهید سەلمان هاتنە نیشاندان مە. ئەڤ خویندکارێن ب تابلوییێن خوە بەشدار، ئەڤێن ل خارێ بون (هالە حسێن سەعدون، هونەر عەبدولسەلام محەمەد، دنیا فەرحان ئیسلام، ئەحمەد جەرجیس میکاییل، دنیا ئەحمەد محەمەد، عەلی حسێن نوعمان، ئایە عەلی حسێن، شان شێرزاد محەمەد، شەرمین ئیبراهیم عەبدولقادر، ئیسماعیل ئیسماعیل محەمەد، رەڤین پیرموس عەلی، مەسعود سەبری عەبو، وەلید جەوهەر تاها).

ل دەستپێکێ خویندکار (رەڤین پیرموس)، خویندکارا قوناغا چوارێ کو ئێکە ژ بەشداربویێن ڤێ پێشانگەهێ بڤی رەنگی گوت: من دڤێ پێشانگەهێ دا ب دوو تابلویان بەشداری کریە و تابلوییێن من ژی دەربرینن ژ ئازادیا وەلاتی و ئاستێن ژیانێ، من نێزیکی ٨ تابلویان هەنە و پتریا وان ل سەر جڤاکی نە و بەردەوام بەشداریا ڤان جورە پێشانگەهـا دکەم.

شان شێرزاد ب سێ تابلویان بەشداری دڤێ پیشانگەهێ دا کریە و بڤی رەنگی گوت: ئەز خویندکارا پەیمانگەها هونەرێن جوانم ل دهوکێ و ئەڤرو من ب ٣ تابلویان دڤێ پێشانگەهێ دا بەشداریکریە و دلخوش بوم و بو بەشداریا خوە دڤێ پێشانگەهێ دا و سەبارەت تابلوییێن من ژی،

پتریا وان ل سەر هند دیاردێن جڤاکی نە.

ئالا حەسەن ژی ئێک ژ بەشدارێن ڤێ پێشانگەهێ بڤی رەنگی گوت: ئێک ژ هیڤی و ئومێدێن من ئەوە ئەز بشێم کارێن باشتر و تابلوێێن جوانتر دروست بکەم و پتر خزمەتێ بگەهینم و ئەڤرو من ب دووکەڤالان بەشداری یا د ڤێ پێشانگەهێ دا کری و ئێک ژ وانا ل سەر وەرزێ پایزێ یە، کو براستی ئەز گەلەگ حەز ژ رەنگێ پایزێ دکەم و ئێک ل سەر واقعی یە، ئالایێ هێشتا گوت: ئەڤە پێشانگەها دوویێ یە ئەز بەشداریێ تێدا دکەم.

خویندکار (وەلید جەهوەر) ژی بڤی رەنگی گوت: دلخوشبوم کو د ڤێ پێشانگەهێ دا من بەشداری ب تابلوێێن رەنگێ پایزێ کرن و فوتویەک ژی دروست کر بو ئەگەر مروڤی ژ خوارێ بو سەری تەماشە کربا، دا رامانا وی دیار بیت و ئەڤە هژمارەکا باشا پێشانگەها یە ئەز بەشداریێ تێدا دکەم.

شەرمین ئیبراهیم کچە خویندکارەکا خودان شیانە د بوارێ دروستکرنا تابلویان دا و سەبارەت بەشداریا خوە بڤی رەنگی گوت: من ژ ئەست پێکا دروست کرنا تابلویان تا نوکە نێزیکی ١٦ تابلویان هەنە و شیایمە بەشداریێ د ٨ پێشانگەهان دا بکەم و د پتریا کەڤالێن خوە دا من گرنگی دایە مافێ ژنێ و سروشتێ کوردستانێ. ڤێ هونەرمەندێ گوت ژی: من ڤیایە وەکی هەر هونەرمەندەکێ، ئەز ژی برێکا هونەرێ خوە هونەرێ کوردی بەرەڤ پێش ببەم، لەوما بەردەوام یا بەشدارم د پیشانگەهێن شێوەکاری دا.

مێهڤان عادل بەرپرسێ کومەلا خویندکارێن کوردستانێ لقێ دهوک لدور ڤەکرنا ڤێ پێشانگەهێ گوت: ئارمانجا مە ژی ژ ڤێ پێشانگەهێ ئەوە پتر خزمەتا خویندکاران بکەین داکو ئەو ژی ژلایێ خوە ڤە پتر گرنگیێ ب هونەرێ شێوەکاری بدەن، لەوما ئەڤان خویندکارێن ئەڤرو دڤێ پێشانگەهێ دا بەشداربوین ب تابلوێێن خوە یێن زور جوان بەشداری د ڤێ پێشانگەهێ داکرن، چالاکیێن مە ژی هەر دبەردەوامن و مە ل بەر دهەمی بیاڤەکی دا پشتگیریا خویندکارێن خوە بکەین، بو دەرئێخستنا بەرهەمێن وان.

ئەو هونەرمەندا زێدەترین خەلک ل دویڤ ناڤێ وێ دگەرن!

لدویڤ راپورتەکێ کو کومپانیا گوگل پێرابوی ژبلی ئەو تورا پێزانینان ئەوا ئەنترنێت ددانیتە بەر دەستێ هەر ئێک ژمە، ئەنترنێت گەلەک ژمێریارییێن دی ژی دیار دکەت و ئەو سەرژمێری و راپرسین و هەر تشتەکی ژ مە دزانیت کو ئەم پێیڤە مژویل دبین دیار دکەت و ئەڤە هەمی ژی چ بحەزکرنا مە بیت یان بێی حەزکرنا مە.

ئێک ژڤان ژمێریان ژی (میریام فارس)ە، هونەرمەندا لبنانی بویە کو هاتیە دیار کرن ژ هەمی هونەرمەندێن دی و زێدەتر خەلکی ل وێ گەریایە و ناڤێ وێ ل سەر ئەنترنێتێ ئینایە و چ ب لێگەریانا وێنێن وێ بن یان گوهداریا سترانێن وێ یان ژی دویڤچوونا دەنگ و باسێن وێ و ئەڤە سالا دوێ یە لدویڤ ئێک، ئەڤ هونەرمەندە دشێت ژ هەمی کەسان زێدەتر سەرنجا خەلکی بو خوە راکێشیت.

کولاڤ و گۆپالەک ب شەش دەفتەرێن دۆلارا دهێنە فرۆتن!

حێبەتی نەمینە خواندەڤانێ هێژا، ژبەرکو ئەڤ گوپال و کولاڤە یێن هونەرمەندێ کویمیدی (چارلی چاپلن)، ئەڤ هونەرمەندێ شیایی ناڤ و دەنگێ خوە ل سەرانسەری جیهانێ دەربێخیت، هەر چەندە کارێن وی هەمی ب بێدەنگی بون کو هینگێ تەلەڤزیونێ نەشیابو ڤێ تەکنیکا پێشکەفتی هەبیت، بتنێ رەش و سپی بو و یا بێدەنگ بو و سەرەرایی هندێ ژی تا نوکە ژی ل گەلەک کەنالان، بەرهەمێن ڤی ئەکتەرێ سینەمایی دهێنە بلاڤکرن و هەمی کەس دشێن تێبگەهن و کەسێ ئاریشا زمانی ژی ژبو نینە، ئەڤ هونەرمەندە ژی د تەمەنێ ٨٨ سالی دا ل وەلاتێ سویسرا دوماهی وەغەر کریە. کولاڤ و گوپالێن وی ژی د سەر ئێک زێدەکرنەکا ئاشکەرا دا کو ل موزەخانا بناڤ و دەنگا کالیفورنیا هاتیە سازکرن، بازرگانەکی ئەڤێن حەزا تشتێن کەنڤ هەین ب شەش دەفتەر دولاران کرین و جهێ ئاماژێ یە، کو د پتریا کارێن خوە دا ئەڤ کولاڤ و گوپالە دفلمێن چارلی چاپلن دا دەردکەڤن.

ڤەخارنا قەهوێ، تە ژ پەنجەشێرا دەڤی و گەریێ دپارێزیت

ڤەکولینەکا ئەمریکی ئاشکەراکر کو ئەڤ کەسێن روژانە زێدەتر ژ ٤ کوپێن قەهوێ ڤەدخون، مەترسیا توشبونا وان ب مرنا پەنجەشێرا دەڤی و گەریێ نیڤا کەسێن دی یە، ئەڤێن ئێکجاری قەهوێ نە ڤەخون. هەر چەندە ئەڤ ڤەکولەرە ئاماژێ ب وێ چەندێ ددەن کو دڤێت ڤەکولین زێدەتر دڤی دەربارەی دا بهێتە کرن، بو دیاربونا ئەنجامێن هویربینانەتر. بەلێ د سەر هندێ ژی را، ئەڤ دەنگ و باسە یێ کەیف خوشە بو ئەڤ کەسێن زێدە حەژ ڤەخارنا قەهوێ دکەن.

جهێ ئاماژێ یە ژی کو ئەنجامێن ڤێ ڤەکولینا هەنێ ژ لایێ (جانیت هیلدبراند)، ل کومەلا پەنجەشێرا ئەمریکی د روژناما (تەندروستی و دەرد)، دا هاتیە بلاڤەکرن.

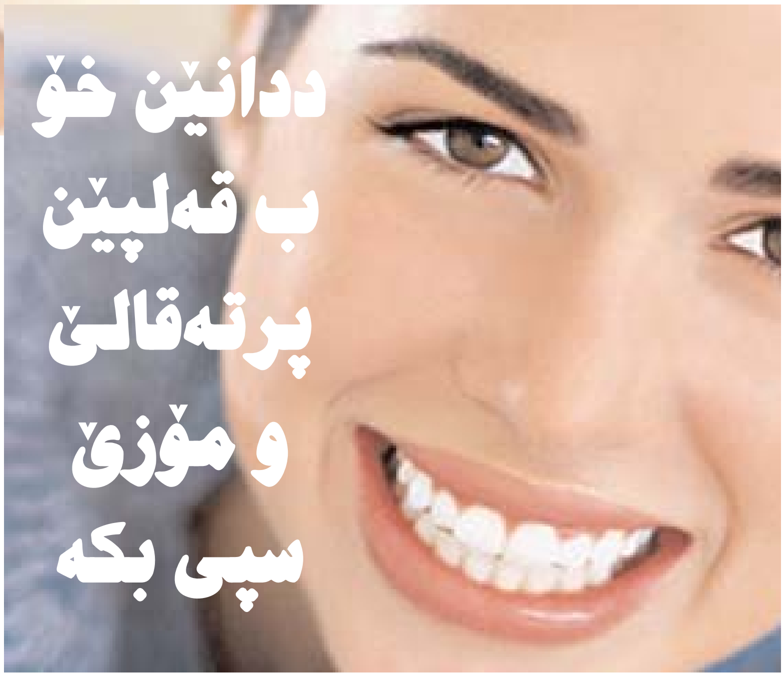

ددانێن خۆ ب قەلپێن پرتەقالێ و مۆزێ سپی بکە

ددان، نهێنیا جوانیا هەر کەسەکی ژ مە نە و ئەم هەمی حەز دکەین ددانێن مە د ساخلەم و جوان سپی بن و زەراتی ل سەر نەمینیت، دا کو ددانێن تە سپی ژی بمینن بتنێ ڤێ نڤیسینێ بخوینە، ئەو ژی.

د بەرنامەکێ (ئوپرایێ) دا کو ل کەنالێ (ئێم بی سی فور)، دەردکەڤیت و بڤی رەنگی ل سەر ڤێ رێکێ دئاخڤیت و گوتی، پرتەقالێ سپی بکە و قەلپێ پرتەقالێ رەخێ ژ ناڤ دا، یانکو ئەو رەخێ سپی باش د ددانێن خو بهسە و پاشی ب فرشە و مەعجینان وەکی هەر جار بشو.

دیسان ب هەمان رێک، قەلپێ موزێ ژی بو سپیکرنا ددانان بکار بینە و بڤێ رێکێ، ئەو ژی، ددانێن خو وەک هەر جار ب فرشەو مەعجینان بشو و قەلپێ موزێ رەخێ ژ ناڤ دا کو یێ سپی یە بو ماوێ دوو دەقیقان د ددانێن خو ب هسە و ژبەر کو ماددێن (پوتاسیوم و مەگنوسیوم و مەنگەنیز) دناڤ موزێ دل هەنە، دێ ددانێن تە سپی هێلیت. تو دشێی ڤێ چەندێ هەر شەڤ دوبارە بکەی و ئەگەر پێدڤی بو، تو دشێی ژ دوو دەقیقا زێدەتر بهێلیە ب ددانێن خو ڤە، بەری شویشتنا وان.

زڤستانێ، دەستێ خۆ نەکە سەر و چاڤێن خۆ

دگەل هاتنا وەرزێ زڤستانێ، سەرما دهێت و دگەل هاتنا سەرمایێ ژی چەندین نەخوشی دهێن وەک پەرسیڤی و ئەڤ نەخوشییێن هەنێ ژی گەلەک جاران ژ ئەگەرێ دەستی توشی مروڤی دبن، ئەو ژی دەما مروڤ دەستێن خوە دکەتە عەردێن پیس و پاشی سەروچاڤێن خوە یان دفن یان دەڤێ خوە پێ د پەرخینیت.

ژلایێ خوە ژی ڤە هندەک ڤەکولەران ل پەیمانگەها نیشتیمانی ل (بیشیدا) ل ویلایەتا میریلاند یا ئەمریکی تەئکید کرن کو دڤێت مروڤ بەردەوام دەستێن خوە بشوت، ژبەرکو ئەو ئەگەرێن سەرەکی نە بو ڤەگوهاستنا نەخوشیان. لدویڤ وی دەنگ و باسێ د روژناما (دیلی میل) یا بەریتانی دا هاتیە بەلاڤەکرن، بو ڤەکولینێ ٢٤٩ کەس د تەمەنێن جورا جور دا کەتینە د بن چاڤدێریێ ڤە و ئەڤ کەسێن هەنێ ل جهێن جودا بون و بو دیاربون کو ئەڤ کەسێن زێدەتر دەستێ خوە دکەنە سەروچاڤێن خوە، زێدەتر توشی نەخوشیێ ژی دبن. دڤی دەربارەی دا نوژدار (ئەلنسو) کو بڤێ ڤەکولینێ رابوی گوت، دەما پەرسیڤ بەلاڤ دبیت، دڤێت ئەم خەلکی ئاگەهدار بکەین کو دەستێ خوە نەکەنە سەروچاڤێن خوە و بەردەوام دەستێن خوە بشون.

تایلەند، کچ بۆ خوداوەندان سەمایا سکسی دکەن!

لدویڤ دەنگ و باسەکی کو د مالپەرێ (ئاسیا ون) دا هاتیە بلاڤکرن، ل وەلاتێ تایلەند و ژ بو رازیکرنا خوداوەندێ خوە یێ بناڤێ (تشوتشوک)، کچان دئینن و ئەڤ کچێن هەنێ خوە ل بەرامبەر ڤی خوداوەندی رویس دکەن و بو سەمایێ دکەن و ئەڤە ژی بهزرا وان، بڤی کاری دێ چەنسێ وان گەلەک یێ باش بیت و دیسان ئەڤ سەماکرنە ژی وەک دیاریەکە بو ڤی خوداوەندی کو هەمی هیڤی و حەز و خواستەکێن هاولاتیان بو بجهـ بینیت. دیسان هندەک مروڤ نڤێژان ژی بو ڤی خوداوەندی دکەن کو د کارێن خوە دا د سەرکەتی بن و هندەک ژی حەز دکەن، بگەهنە هەڤالێن خوە و هندەکان دڤێن زەنگین بن.

ئەنجلینا جۆلی جوانترین ژنا جیهانێ یە

کوڤارا هولیود یا ئەمریکی د راپرسیەکێ دا سیهـ ژن ل سەر ئاستێ جیهانێ بو جوانیێ دیار کرینە و ژ ئەنجامێن ڤێ راپرسیێ، ئەکتەرا سینەمایی (ئەنجلینا جولی)، وەک جوانترین ژن ل سەر ئاستێ جیهانێ دەست نیشان کریە و پاشی ئەکتەرا ئەمریکی (ئیفا میندز) ل ریزا دوێ هاتیە و (هەیفا وەهبی) هونەرمەندا سترانبێژا لبنانی ژی شیایە ل پلا ٢٩ ێ ژڤێ پێشبرکیێ، بهێت

گولا ماجر دناڤ ١٠٠ جوانترین گولان دایه

گوڤارا سوفوت یا فرەنسی گولا ستێرا نیڤ دەولەتی (رابح ماجر) یێ رەگەز جەزائیری، ب جوانترین گول دناڤ ١٠٠ گولان د مێژوێ دا ل قەلەم دا. جهێ ئاماژێ یە گولا (رابح ماجر) ی ل پلا یازدێ دهێت دناڤ وان هەمی گولێن ستیرێن جیهانی یێن تەپا پێی د مێژوێ دا تومارکرین، ئەڤ گوله ژی ل سالا ١٩٨٧ ێ ژ لایێ ڤی یاریکەری ڤە هاتیە تومارکرن، لدەمێ یانا پورتوگالی (بورتو) بەرامبەری یانا (بایرن منشن)یا ئەلمانی یاریدکر.

د یاریا زۆرانبازیێ دا ملێ هەڤالا خۆ ژ قوقلکێ دەرئێخست

(روندا روزی) یاریکەرا ئەمریکی یا بویە جهێ پویتەدانا میدیا و دەزگەهێن راگەهاندنێ ل جیهانێ، پشتی د یاریەکا زورانبازیێ دا و ب دژوار ملێ هەڤرکا خوە ژ جهـ بری.

ڤێ یاریکەرێ چ دلوڤانی ب هەڤرکا خوە نە بر و ب دژوارترین ئەشکەنجەدان شەرێ هەڤرکا خوە دکر و تا ملێ وێ ژ قوقلکێ شکاندی. ئێکسەر دادوەرێ یاریێ ژی یاری راوەستاند و دەستێ ڤێ یاریکەرێ وەک سەرکەفتی بلند کر.

یانا چێلسی ل بەرە گرێبەستا تیری درێژ بکەت

یانا چێلسی یا تەپا پێی ل بەرە گرێبەستا (تیری) درێژ بکەت، هەر وەکو راپورتێن میدیاکاران ددەنە زانین کو یانا چێلسی یا ئنگلیزی یا پلانان ددانیت بو درێژکرنا گرێبەستا (جون تیری). سەروکێ تیپێ ئاشکەرا کر کو هەر وەکو دیار دێ گرێبەستا وی ل سالا ٢٠١٤ ێ بدوماهی هێت، بویە یانا وان پلانان ددانیت بو درێژکرنا گرێبەستا وی بو دەمێ ژ سالەکێ زێدەتر. هەر چەندە زێدەترە ژ هەیڤەکێ ژ بەر توشبونا چوکێ وی کو نەشیایە یاریێ بکەت و د بیت تا دەمەکی ژ یاریێ دویر کەڤیت.

سەرپەرشتێ بەشێ وەرزشی:
زرار باجلوری

شیلتون، ل دەستپێکا ڤێ سالێ دا دێ بیتە شوفێرەکێ سەرەکی

تیما (ماروسیا)، شیلتون یاریکەرێ بەریکانا ترومبێلان یێ تەمەن ٢١ سالی ژ یاریکەرێ یەدەک بو یاریکەرێ سەرەکی بلندکر، کو ئەڤ تیمە یا بەشدارە د قارەمانیا جیهانی دا و بەری نوکە ئەڤ یاریکەرە، بتنێ یارکەرەکێ یەدەک بو هەر وەکو یا دیار و هاتە راگەهاندن ژلایێ یانا ناڤبری ڤە کو ل دەستپێکا سالا ٢٠١٣ ێ، دێ ب پلا خوە یا نوی بەشداریێ د قارەمانیا جیهانێ دا کەت وەک یاریکەرەکێ سەرەکی.

شیلتون ل هەیڤا سپتەمبەرا بوری ببو یاریکەرێ یەدەک و پشتی یاریکەر (تشارلز بیک) ژ تیمێ هاتیە ڤەگوهاستن، ئەڤ یاریکەرە بو جهێ وی هاتە بلندکرن.

رۆنی، ژبەر هنگاڤتنێ دێ ژ مانجستەر یونایتد دوور کەڤیت

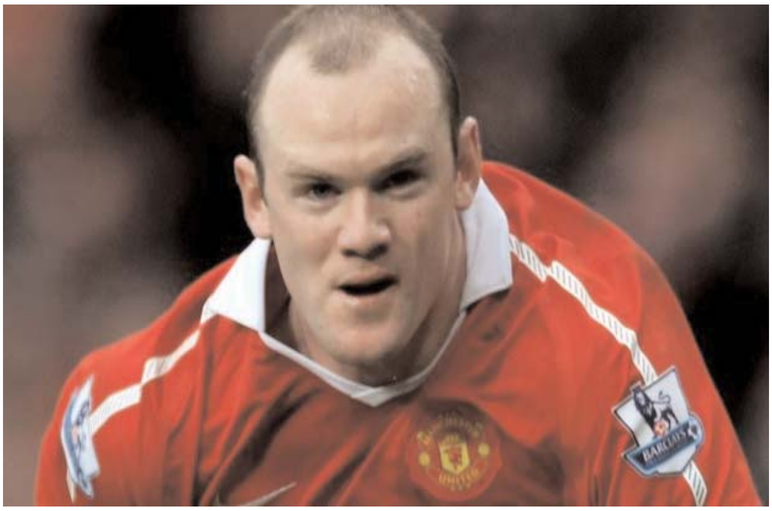

واین رونی هێرش بەر ل رێزێن مانجستەر یونایتد بو دەمێ چەند حەفتیان دێ ژ یاریا تەپا پێی دویر کەڤیت، ئەو ژی ژبەر ئەگەرێ هنگاڤتنا وی ژ لایێ چوکی ڤە کو ددەمێ راهێنانان دا بەری یاریا تیپا خوە دگەل (نیوکاسل یونایتد) ل خولا ئنگلیزی یا نایاب بو تەپا پێی توش بوی.

رونی بەشداری دوێ یاریێ دا نەکر کو یونایتد (٣-٤) سەرکەتی و (ئەلیکس فیرگسون) گوتی، رونی یێ هێرش بەر ژبەر هنگافتنا خوە دیارییێن بهێت دا بەشداریێ ناکەت

جارا چارەمینە دروگبا خەلاتێ شێرێ زێری ب دەست ڤە دئینیت

پشتی سێ جارێن دی هاتیە دەست نیشانکرن بو وەرگرتنا هەمان خەلات، ئەڤە بو جارا چارێ یە لدویڤ ئێک (دیدی دروگبای) ستێرا کوتدیڤواری خەلاتێ شێرێ زێری بو سالا ٢٠١٢ ێ بدەست ڤە دئینیت. ئەڤ خەلاتە ژی سالانە ژ لایێ روژناما وەرزشی یا هەلبژاردێ مەغربی بوباشترین یاریزانێ تەپا پێ یا ئەفریقیایە و دەست نیشانکرنا سەرکەتیێ خەلاتی ژی دریکا چەند دەزگەهێن راگەهاندنێ دا دهێتە دیارکرن.

د راپرسیا ئەڤ سالە ژی دا ٣٦ دەزگەهێن راگەهاندنێ یێن وەرزشی بەشداری تێدا کریە و (دروگبا) شیا خەلاتێ ئەڤ سالە بدەست ڤە بینیت، پشتی کو شیایی بەری پالێوراوان بکەڤیت ب ١٨١ خالان.

جهێ ئاماژێ یە کو دروگبا ل سالێن (٢٠٠٥ و ٢٠٠٦ و ٢٠٠٧) ێ ژی هەمان خەلات بدەست خو ڤە ئینابو. دەست نیشانکرنا ڤی یاریکەری ژی د دەمەکی دایە کو د وەرزێ بوری دا ئەڤی یاریکەری شیابو نازناڤێ خولا یانا پالەوانێن ئەوروپا و جاما ئێکەتیا ئەوروپا دگەل یانا چێلسی یا ئینگلیزی ب دەست ڤە بینیت.

٣/٢٢-٤/٢١ کاڤر

بەرامبەر کارێن خوە گەلەک یێ ڕەشبین نە بە و یا باشتر تو راوێژێ ب کەسەکی ژ خو شارەزاتر بکەی و گەلەک هزر کرن ژێ، دەمێ تە ژ قەستا و بهەروە دبەت.

٥/٢٢-٦/٢١ جێمک

چالاکیێن تە کەساتیەکا جوان یا بو تە دروستکری، گەلەک بیر ل دەستکەفتێن داریی نەکە و دێ تێبینیا وێ چەندێ کەی کو خوشتڤی گرنگیێ ب تە ددەت.

٧/٢٢-٨/٢١ شێر

خەیالا تە هەردەم هاری تە دکەت کو تو زێدەتر یێ ل سەر خوە بی و هزر بکەی، بلا تە باوەری بخو هەبیت دێ زوی هەر کێشا بکەڤیێ ژێ دەرباز بی.

٩/٢٢-١٠/٢١ ترازی

بەشداریا تە دکارێن گشتی دا شیانێن تە بهێز دئێخیت و تە هەستەکێ بهێز یێ هەی بو خاندنا ناخێ کەسێن دی و ل نێزیک هەڤالێن نوی، دێ ناس کەی.

١١/٢٢-١٢/٢١ کەڤان

نابیت هەمی کەس وەک تە هزر بکەن و هەمی شیانێن خوە ڕێک بێخە و هەولبدە ئاریشێن خوە تو بخو کێم بکەی و تو دشێی خو دگەل دەورووبەران بگونجینی.

١/٢٢-٢/٢١ گوسک

گوشار ل سەر بارێ هەوە یێ دارایی دا هەبو و دڤێ هەیڤێ دا دێ ل سەر گەلەک تشتان زال بن و دێ ئەنجام د بەرژەوەندا هەوە دا بن و دێ دکەیف خوش بن.

٤/٢٢-٥/٢١ گا

ئەڤ کارێ تو ئەنجام ددەی ئەگەر بهەڤکاری بیت دێ سەرکەتی تر بی و دێ تو ژێ دگەل دا یێ ئاسودە بی، گرنگیەکا زێدەتر بخێزانا خوە بدە.

٦/٢٢-٧/٢١ کێڤژالە

حەزێن تە هاری تە دکەن کو تو ل پلا ئێکێ دا بی و هەستێن تە دێ بهێز تر کەڤن و تو دشێی کارێن خوە بتنێ ژێ پرێڤە ببەی، ئەگەر تو خەمێ زێدەتر ژێ بخوی.

٨/٢٢-٢١-٩ کچین

بێزارییێن تە یێن کاری دێ بەرەڤ کێمبونێ ڤە چن و تو پێدڤی خو بو روژەکا نوی و کارەکێ نوی ئامادە بکەی و نەهێلە دەمێ تە ژ قەستا ببوریت.

١٠/٢٢-١١/٢١ دوپیشک

هزرێن جودا دگەل بارودوخێ تو تێدا دژی گەلەکن و خوئێک لایی بکە و ل وی تشتی رازی بە یێ روژەڤ دئینتە د ڕێکا تە دا و ئارامیا تە، زامنی سەرکەتنا تە یە.

١٢/٢٣-١/٢١ گیسک

کارێن سەر ملێن تە یێن دبنە گەلەک و دڤێت تو هەولبدەی کێم بکەی و بیر ل بێهنڤەدانەکێ بکە و تو پێدڤی گەشتەکێی، بەلێ دگەل خێزانێ بیت باشترە.

٢/٢٢-٣/٢١ نەهەنگ

پێدڤی یە ئەو کارێن تو پێرادبی زێدەتر خوە پێڤە ماندی بکەی ژبەر کو بەرهەمێ وی دێ ل ئایندەی بینی و مەزن دبێژن دەراڤێ ڕەش بور وژا ڕەشە.

دڤان هەردوو وێنەیان دا بشێوەیەکێ دەستکاری ١٠ جوداهی ل سەر وێنێ ژمارە ٢ هاتینە دروستکرن، هەولبدە بزوترین دەم وان جوداهیان ئاشکەرا بکەی و دەمێن خوش دگەل ڤێ مژول کرنێ.

وێنێ هونەرمەندا کوردا دەنگ خوش لەیلا فەریقی

شاورمه

ئەحمەد جاسم
ahmad.jaseem939@yahoo.com

ژ بەری هەیامەکی هەڤالەکێ من سوحبەتەك بو من کر و گوت، ئەز ل سمینارەکێ بووم ب ئامادەبوونا چەند کەساتیەتیێن دناڤا کارێ نڤیسینێ دا کار دکەن، گوت مە هند دیت ئێك چوو سەر مینەسێ و چوو بابەتێن دویر ژ وێ سمیناری، کو سمینار بخو ل سەر بابەتێن ئەدەبی بو و کابرا ژی هات هاڤێتە ئوپوزسیونێ و چوو مەتحێن حکومەتێ کرن و هاڤێتە دەزگەهێن راگەهاندنێ یێن خوەدی رەواج، مینا گوڤار و کەنالان، هەتا هەمی بێزار کرین و خەوا ئێکی هات و یێ دی دەستێ وی یێ ب رویێ وی ڤە و یێ دی دەخسی بوو و ل دوماهیك ئاخفتنا خو گوت (هێژاییان کوردستان ژ ئەوروپا خوەشترە و ئەو ئازادییا ل ڤێرێ هەی ل وێرێ نینە و ئەز بخو ل وێری بووم، ئەز ل هولەندا بووم، ئەز کەسچی بووم، من شاورمە چێدکر).

ڤێجا وی هەڤالێ من گوتە من، تو چ دبێژی بو وی کابرای؟ من ژی گوتێ، ئەز خیرەت ناکەم باخڤم، بەس دێ هەر جارەکێ بوچوونا خوە ل سەر وی کابرایی بو تە بێژم و من ژی ب دەرفەت زانی د گوشا (ئینسێرت) دا، بەحسێ ڤان مروڤان بکەم ئەوێن ب تنێ د دەرازینکا بەرژوەندیا خوە دا سەحدکەنە ژیانێ. هەلبەت چ پێنەڤێت بو وی کوردستان ژ هولەندا خوشترە! کابرا ل وەلاتێ هولەندا گەسچی بوو و هولەندییا کارەکێ ل دویف وی دابویێ، لێ ل ڤێرە مە کرە مەسئول و کارەك دایێ چ بسپوری تێدا نەبیت و بەلگە ل سەر وێ چەندێ، هەر ئەو ئاخفتنا وی یە، گەرەکە مروڤ بتنێ بەحسێ خوە نەکەت.

سەبارەت ئازادیێ ئەز هەمی تشتا لێکدانی سفر ناکەم، بەلێ یا هەی لێ دچارچوڤەکێ دیارکری دا، ماڤێ مروڤی دئاستەکێ کێم دا یە و بەلگە ل سەر ڤێ چەندێ گەلەك ژ خەلکی، دڤی وەلاتی دا هێشتا کرێدارن، نزانم دێ چەوا بێژم، ئەڤە وەلاتێ منە و ئەز تێدا کرێدار! مەسکەن ماڤێ هەر کەسەکی یە دڤی وەلاتی دا و ئەڤ چەندە ژی نینە ماڤێ زاروکی، دروشمێن ستویر و تەیسوکن تەنێ هندەك کونسێرتێن هەلبەستا بو دهێنە دروستکرن. مە نە گوتیە زارویيان بکەنە هوزانڤان و ژ کەتواری دەربێخینن، ئەم بەحسێ ماڤ دکەین. سەبارەت گەندەلیێن بەرپرسان ژی، کیس مەفتوحە و هەمیا کورسیێن خو یێن سیکوتین کرین، خزمەتگوزاری ژی د ئاستەکێ گەلەکێ نزم دانە. ئاڤاکرنا (بورج خەلیفە)، ددەمەکێ کێمتر ژ شارعێ زاویتە ب دوماهی هاتبوو و مافێن کرێکاری سوزێن ل سەر قالبێ بەفرێ نە و روژ و جەژنا کرێکاران ژی، هەر بەرپرس دگێرن!

سەبارەت هێرشکرنا ل سەر وان دەزگەهێن خوەدی راواج و خەلکەك پێڤە گرێدای، تا نها ئەم تێنەگەهشتینە کو رەخنە نیعمەتە و رەخنە یێ بەرامبەر هشیار دکەت، دڤێت مروڤ یێ مەمنون بیت دەما ئێك رەخنێ ل مروڤی دگریت، ژبەرکو هەر ئێك ژ مە خوە ددانیت دروست و بێی خەلەتی و تەنێ یێ بەرامبەر دکاریت مروڤی ب هەلسەنگینیت. لەورا فەرە ئەم بێژین کو ئەم پێنگاڤێن هێدی یێن دهاڤێژین لێ بلند ژی نەفرین، وەکی کابرای و بێژین ئەو ئازادییا مە هەی ل ئەوروپا نینە و ڤی تشتی دەمەك پێ دڤێت، زێدەباری خامێن هزر ڤەکری و دویر ژ لایەنگریێ، ب دیتنا من ئەگەر ئەو بەرپرس کرێکارەك با ل خوارنگەهەکێ وەکی کرێکارێن مە و پارەیێ وی تێرا دوو حەفتیا نە کربا، وی ئەڤ ئاخفتنە نە دگوت. من بەری نها گوت، نابیت ئەم ل گور باروڤوخ و ژیانا خو بریارا بدەین، گەرەکە چاڤێ مە ل خەلکی ژی بیت هەمی دئێك ئاستێ ژیارێ دا نینن و ل دوماهیکێ ژی فەرە بێژم، هولەندی نە دبێ عاقلن ل چاخێ ئەڤ بەرپرسە کریە گەسچی! بەلکو کارەکێ ل دویف ئاستێ وی یێ دایێ و دبیت دکارێ گەسێ دا، ببا کەسەکێ داهێنەر باشتر بوو ژ سیاسەتمەدارەکێ چوو نەزان.

2013

1 کانینا مەزن

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

2 شوبات

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

3 ئادار

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

4 نیسان

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

5 گولان

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

6 خزیران

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

7 تیرمەه

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

8 تەباخ

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

9 ئەیلول

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

10 چریا ئێکێ

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

11 چریا دووێ

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

12 کانینا بچیک

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				